Nauczanie i uczenie się ewangelii

Podręcznik dla nauczycieli i przywódców seminarium i instytutu religii

Nauczanie i uczenie się ewangelii

Podręcznik dla nauczycieli i przywódców seminarium i instytutu religii

Wydane przez Kościół Jezusa Chrystusa
Świętych w Dniach Ostatnich
Salt Lake City, Utah

Będziemy wdzięczni za komentarze i sugestie. Prosimy przesłać je razem z opisem błędów na adres:

Seminaries and Institutes of Religion Administration
50 East North Temple Street, Floor 9
Salt Lake City, UT 84150-0009, USA
E-mail: ces-manuals@ldschurch.org

Prosimy o podanie pełnego imienia i nazwiska, adresu oraz nazwy okręgu i palika. Prosimy o upewnienie się, że został podany tytuł tego podręcznika, a następnie o zamieszczenie komentarzy.

© 2012 Intellectual Reserve, Inc.
Wszelkie prawa zastrzeżone

Printed in Germany
Zatwierdzenie wersji angielskiej: 12/11
Zatwierdzenie do tłumaczenia: 12/11
Tłumaczenie z: *Gospel Teaching and Learning*
Polish
10581 166

Spis treści

Przedmowa V
Nauczanie na sposób Zbawiciela V

Wprowadzenie IX
Kościelny System Edukacji IX
Seminarium i instytut religii IX

1. Zadania 1
Nasz cel [1.1] 1
Sposób życia [1.2] 2
Nauczanie [1.3] 5
Zarządzanie [1.4] 8

2. Podstawy nauczania i uczenia się ewangelii 12
Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha [2.1] 12
Dbanie o to, aby uczyć w atmosferze miłości, szacunku i skupienia na celu [2.2] 15
Codzienne studiowanie pism świętych i czytanie partii materiału wyznaczonej na zajęcia [2.3] 22
Zrozumienie kontekstu i treści pism świętych oraz słów proroków [2.4] 27
Pamiętanie o doktrynach i stosowanie zasad ewangelii w życiu, rozpoznawanie ich, zrozumienie i odczuwanie ich prawdy oraz znaczenia [2.5] 30
Wyjaśnianie, dzielenie się oraz składanie świadectwa o doktrynach i zasadach ewangelii [2.6] 35
Opanowanie kluczowych fragmentów z pism świętych i podstawowych doktryn [2.7] 38

3. Nauczanie z pism świętych na seminarium i instytucie religii 42
Wprowadzanie w życie podstaw nauczania i uczenia się ewangelii [3.1] 43
Ew. Łukasza 5: Przykład [3.2] 46

4. Przygotowanie do nauczania 51
Osobiste przygotowanie [4.1] 51
Przygotowanie ucznia [4.2] 53
Przygotowanie lekcji [4.3] 55

5. Metody nauczania, umiejętności i podejście do nauczania 64
Pytania [5.1] 64
Dyskusja podczas lekcji [5.2] 69
Wspólne czytanie pism świętych podczas lekcji [5.3] 71
Prezentacja nauczyciela [5.4] 71
Historie [5.5] 72
Dyskusje i zajęcia w małych grupach [5.6] 74
Ćwiczenia pisemne [5.7] 75
Tablica czy tablica suchościeralna [5.8] 77
Pomoce dydaktyczne i ilustracje [5.9] 77
Prezentacje komputerowe i audiowizualne [5.10] 78
Muzyka [5.11] 82
Ogólne rady i ostrzeżenia [5.12] 84

6. Ciągłe doskonalenie się nauczyciela 86
Obietnica Pana [6.1] 87

Indeks 89

Przedmowa

„Gdy zaczynamy analizować swoje zachowanie i dążyć do doskonalenia siebie jako nauczycieli, w kim możemy znaleźć lepszy przykład? Czy moglibyśmy podjąć się ważniejszego przedmiotu studiów niż przeanalizowanie naszych pomysłów, celów oraz metod i porównanie ich z naukami Jezusa Chrystusa?" Boyd K. Packer, *Teach Ye Diligently,* wyd. popr. [1991], str. 22).

Nauczanie na sposób Zbawiciela

Przez chwilę zastanów się nad tym, co wiesz o Zbawicielu. Czy możesz Go sobie wyobrazić ze zgromadzonymi wokół uczniami? Czy widzisz, jak naucza rzesze ludzi nad Morzem Galilejskim bądź jak rozmawia z kobietą przy studni? Co zauważyłeś w sposobie Jego nauczania i przewodzenia? W jaki sposób pomagał On ludziom w uczeniu się, w duchowym wzroście i nawracaniu się do Jego ewangelii?

Kochał ich, modlił się za nich i nieustannie im służył. Szukał okazji, aby przebywać z nimi i okazywać Swą miłość. Znał ich zainteresowania, nadzieje i pragnienia oraz wiedział, co dzieje się w ich życiu.

Wiedział, kim są i kim mogą się stać. Znalazł wyjątkowe sposoby, aby pomagać w uczeniu się i we wzroście — sposoby, które były właściwe dla tych osób. Gdy było im ciężko, nie spisywał ich na straty, lecz w dalszym ciągu kochał ich i służył im.

W odosobnieniu, poprzez modlitwę i post, przygotowywał się do nauczania. W chwilach, gdy był sam, codziennie szukał przewodnictwa Swego Ojca Niebieskiego.

Używał pism świętych, nauczając i świadcząc o Swojej misji. Nauczał ludzi, aby sami rozważali pisma święte i znajdowali w nich odpowiedzi na swe pytania. Serca ich rozgorzały, gdy nauczał słowa Bożego z mocą i upoważnieniem. Nabierali osobistego przeświadczenia, że pisma święte są prawdziwe.

Opowiadał proste historie, przypowieści, przytaczając przykłady z życia wzięte, które miały dla nich znaczenie. Pomagał im w odkrywaniu lekcji z ewangelii na podstawie własnych doświadczeń i otaczającego ich świata. Mówił o łowieniu ryb, narodzinach, o pracy w polu. Nauczał o wzajemnej trosce, opowiadał historie o ratowaniu zagubionej owcy. Aby nauczyć Swoich uczniów, by zaufali troskliwej opiece Ojca Niebieskiego, napomniał ich, by „[przypatrywali] się liliom polnym, jak rosną".

Zadawał pytania, które skłaniały ich do zastanowienia się i głębszego odczuwania. Okazywał szczere zainteresowanie tym, co mówili i cieszył się, gdy wykazywali się wiarą. Stwarzał atmosferę, która zachęcała do zadawania pytań i dzielenia się własnymi przemyśleniami. Odpowiadał na ich pytania i słuchał relacji z ich doświadczeń. Dzięki miłości, jaką okazywał, czuli się bezpiecznie, dzieląc się przemyśleniami i osobistymi uczuciami.

Zachęcał ich do składania świadectwa, a gdy to czynili, Duch poruszał ich serca. „A wy za kogo mnie uważacie?” — zapytał. Gdy Piotr udzielił odpowiedzi, wzmocnił swoje świadectwo: „Tyś jest Chrystus, Syn Boga żywego”.

Ufał im, przygotowywał ich i dawał im ważne obowiązki, aby nauczali, błogosławili i służyli bliźnim. Polecił im: „[Idźcie] na cały świat, głoście ewangelię wszystkiemu stworzeniu”. Jego celem było udzielenie im pomocy w nawracaniu się poprzez angażowanie ich w służbę bliźnim.

Zachęcał ich, aby działali z wiarą i żyli zgodnie z nauczanymi przez Niego prawdami. We wszystkich Swych naukach koncentrował się na udzielaniu pomocy Swoim naśladowcom, aby całym sercem żyli zgodnie z ewangelią. W tym celu wyszukiwał okazje, aby mogli się uczyć poprzez znaczące doświadczenia. Gdy ukazał się Nefitom, prosił ich, aby po kolei podchodzili do Niego i mogli zobaczyć, poczuć i osobiście Go poznać. Gdy wyczuł, że nie rozumieli w pełni Jego przesłania, poprosił, aby udali się do swych domów i przygotowali swe umysły do dalszego uczenia się.

We wszystkich sytuacjach był ich przykładem i mistrzem. Nauczał ich modlitwy, modląc się razem z nimi. Nauczał ich miłości i służby poprzez to, jak ich kochał i służył. Pokazywał im na Swoim przykładzie, jak nauczać Jego ewangelii.

Niewątpliwie, nauczanie na sposób Zbawiciela różni się od świeckich metod nauczania.

Jest to zatem wasze święte powołanie — aby nauczać na sposób Zbawiciela. Gdy tak uczynicie, młodzież udostępni miejsce w swych sercach, aby można było zasadzić nasiono ewangelii i aby zaczęło ono wzbierać i wzrastać. Doprowadzi to do nawrócenia — ostatecznego celu waszego nauczania. Gdy pomagacie młodzieży w nawróceniu się, pomagacie im przygotować się do naśladowania Zbawiciela przez całe ich życie — do służby na misji, do otrzymania obrzędów w świątyni, do budowania prawych rodzin i budowania Królestwa Boga na całym świecie.

Wprowadzenie

Kościelny System Edukacji

Kościelny System Edukacji (KSE) Kościoła Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich działa pod kierownictwem rady ds. edukacji oraz rady zarządzającej Kościoła Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich. Członkowie Rady Prezydenta Kościoła, wybrani członkowie Kworum Dwunastu Apostołów oraz inni przedstawiciele Władz Naczelnych i inni naczelni urzędnicy Kościoła są członkami rady ds. edukacji.

Poszczególne jednostki kościelne działające w ramach Kościelnego Systemu Edukacji to: seminaria i instytuty religii, Uniwersytet Brighama Younga, Uniwersytet Brighama Younga — Idaho, Uniwersytet Brighama Younga — Hawaje oraz LDS Business College.

Seminarium i instytut religii

Zajęcia seminarium i instytu religii (S&I) odbywają się w dni powszednie i opierają się na naukach o tematyce religijnej dla młodzieży i młodych dorosłych. Seminarium i instytut religii nadzoruje również nauczanie w szkołach podstawowych i gimnazjach w niektórych rejonach poza Stanami Zjednoczonymi.

Celem seminarium i instytutu jest nie tylko edukacja, ale edukacja religijna. Edukacja religijna ma wieczne implikacje i wymaga obecności Ducha Pana. Przemawiając do nauczycieli seminarium i instytutu, Prezydent J. Reuben Clark jun. nauczał: „Nauczyciele mają do wypełnienia wielką misję. Jako nauczyciele stoicie na najwyższym szczycie edukacji; z czym można porównać nauczanie, którego wartość jest bezcenna, a jego efekty sięgają daleko, gdyż chodzi o człowieka, który wczoraj przebywał w wieczności, obecnie znajduje się w życiu doczesnym, a jutro będzie w wieczności" (*The Charted Course of the Church in Education,*wyd. popr. [1994], str. 9).

Tysiące nauczycieli oraz przywódców seminarium i instytutu na całym świecie pomagają młodzieży oraz młodym dorosłym Kościoła uczyć się ewangelii Jezusa Chrystusa i żyć zgodnie z jej zasadami.

Niniejszy podręcznik pt.: *Nauczanie i uczenie się ewangelii* przygotowano, aby pomóc nauczycielom w podejmowanych przez nich wysiłkach. Jest to podręcznik źródłowy. Nauczyciele powinni zapoznać się z jego zawartością i ciągle do niego zaglądać, koncentrując się na aspektach, które będą im najbardziej pomocne. Gdy nauczyciele będą studiować ten podręcznik oraz będą poszukiwać przewodnictwa Pana, da im On natchnienie podczas przygotowań, wzmocni ich relacje z uczniami oraz udoskonali ich nauczanie i pobłogosławi ich Duchem, aby mogli jak najlepiej spełniać Jego dzieło.

Zadania seminarium i instytutu religii

Naszym celem jest pomaganie młodzieży i młodym dorosłym, aby zrozumieli i polegali na naukach i Zadośćuczynieniu Jezusa Chrystusa, zasłużyli na błogosławieństwa świątyni oraz przygotowali siebie, swoje rodziny i innych ludzi do życia wiecznego z Ojcem w Niebie.

Oto sposoby, dzięki którym możemy osiągnąć nasz cel:

Sposób życia

Żyjemy zgodnie z ewangelią Jezusa Chrystusa i usilnie zabiegamy o towarzystwo Ducha. Nasze postępowanie i relacje z ludźmi są przykładne zarówno w domu, jak i w szkole oraz w społeczności. Nieustannie staramy się poprawiać nasze zachowanie, nastawienie i charakter oraz pogłębiać swoją wiedzę.

Nauczanie

Nauczamy uczniów doktryn i zasad ewangelii tak, jak są przedstawione w pismach świętych oraz słowach proroków. Te doktryny i zasady są nauczane w sposób, który prowadzi do zrozumienia i uświęcenia. Pomagamy uczniom, aby wywiązywali się ze swego zadania, jakim jest uczenie się i przygotowujemy ich, aby nauczali ewangelii innych ludzi.

Zarządzanie

Zarządzamy właściwie naszymi programami i środkami. Nasze wysiłki wspierają rodziców w spoczywającym na nich obowiązku wzmacniania rodzin. Ściśle współpracujemy z przywódcami kapłańskimi, zachęcając uczniów do udziału w zajęciach oraz zapewniając im duchową atmosferę, dzięki której mogą się nawzajem poznawać i wspólnie się uczyć.

1

Zadania

Nauczycielom ewangelii Jezusa Chrystusa powierzono święty obowiązek. Cel waszego działania wykracza daleko poza zwykłe nauczanie lekcji. Starszy Dallin H. Oaks powiedział: „Nauczyciel ewangelii nigdy nie zadowoli się tylko przekazaniem przesłania czy wygłoszeniem kazania. Doświadczony nauczyciel ewangelii chce pomagać w pracy Pana, aby przynieść życie wieczne Jego dzieciom" („Gospel Teaching", *Ensign,* listopad 1999, str. 80).

Zadania seminarium i instytutu religii jasno wyznaczają kierunek nauczycielom i przywódcom co do podejmowanych wysiłków uczestniczenia w pracy Pana.

Nasz cel [1.1]

Naszym celem jest pomaganie młodzieży i młodym dorosłym, aby zrozumieli i polegali na naukach i Zadośćuczynieniu Jezusa Chrystusa, zasłużyli na błogosławieństwa świątyni oraz przygotowali siebie, swoje rodziny i innych ludzi na życie wieczne z Ojcem w Niebie.

Ojciec w Niebie pragnie, aby każde z Jego dzieci dostąpiło życia wiecznego (zob. Mojżesz 1:39). Zbawiciel nauczał: „A to jest żywot wieczny, żeby poznali ciebie, jedynego prawdziwego Boga i Jezusa Chrystusa, którego posłałeś" (Ew. Jana 17:3). Zatem celem edukacji religijnej jest pomoc uczniom w poznawaniu i pokochaniu Ojca w Niebie oraz Jego Syna, Jezusa Chrystusa, jak również pomoc uczniom w zrozumieniu i poleganiu na naukach Zbawiciela i na Jego Zadośćuczynieniu.

Zadośćuczynienie Jezusa Chrystusa jest istotą planu zbawienia. Jest podstawową prawdą, na której oparte są doktryny oraz zasady ewangelii. Powinno być głównym punktem wszelkiego nauczania i uczenia się ewangelii. Starszy Boyd K. Packer świadczył, że Zadośćuczynienie „to korzeń doktryny chrześcijańskiej. Możecie dowiedzieć się wiele o ewangelii, o gałęziach, które rozchodzą się z tego korzenia, jeśli jednak znacie tylko gałęzie, a one nie dotykają korzenia, jeśli zostały odcięte od tej prawdy, nie ma w nich życia, nie ma w nich treści, nie ma w nich odkupienia" („The Mediator", *Ensign,* maj 1977, str. 56).

Gdy uczniowie uczą się o Jezusie Chrystusie, podążają za Jego przykładem i naukami oraz stosują Jego Zadośćuczynienie w swoim życiu, mogą zyskać siłę i doświadczyć przebaczenia, uzdrowienia i nawrócenia. Starszy Henry B. Eyring nauczał:

„Musimy wyznaczyć wyższe cele. Musimy dopiąć naszych celów, które mamy od zawsze: zapisy, aktywne uczestnictwo, ukończenie programu nauczania, znajomość pism świętych, doświadczanie tego, jak Duch Święty potwierdza prawdę. Dodatkowo, musimy dążyć do

Uwagi

tego, aby uczniowie przygotowali się do służby na misji i udania się do świątyni. Uczniowie mają jednak większe potrzeby, które trzeba zaspokoić w czasie, gdy są oni naszymi uczniami. […]

„Gdy nauczamy naszą młodzież, aby kochali Zbawiciela Jezusa Chrystusa, stają się oni prawdziwymi uczniami Mistrza. Proces ten przygotowuje ich na to, że będą lojalnymi, kochającymi mężami i ojcami, żonami i matkami — przywódcami wiecznych rodzin. Świątynie staną się naturalną i ważną częścią ich życia. Będą misjonarzami, służącymi Panu na misjach jako młodzi dorośli, a następnie jako starsze pary misjonarskie. […] Gdy wzmacniamy naszą młodzież, wskazując im drogę ku Chrystusowi, wzmacniamy również rodziny i Kościół".

(Dieter F. Uchtdorf, „A Teacher of God's Children" [spotkanie z Prezydentem Dieterem F. Uchtdorfem, 28 stycznia 2011], str. 3)

Czysta ewangelia Jezusa Chrystusa musi być zapisana w sercach uczniów mocą Ducha Świętego. […] Musimy dążyć do tego, aby prawdziwie się nawrócili do przywróconej ewangelii Jezusa Chrystusa w czasie, gdy ich uczymy" („We Must Raise Our Sights" [konferencja KSE na temat Księgi Mormona, 14 sierpnia 2001], str. 2).

Prawdziwe nawrócenie prowadzi do największych błogosławieństw ewangelii Jezusa Chrystusa, które są dostępne poprzez obrzędy świątyni. Gdy uczniowie wiernie zawierają i dotrzymują przymierzy świątynnych, są uprawnieni do uzyskania tych błogosławieństw, do których zaliczają się wyniesienie i posiadanie wiecznej rodziny. Doświadczą wzmożonej siły duchowej, większego spokoju i dodatkowego osobistego objawienia.

Uczniowie, którzy koncentrują swe życie wokół Zbawiciela i świątyni, uzyskują większą ochronę przed pokusami i podstępami świata oraz są lepiej przygotowani do wypełnienia wszystkiego, o co Ojciec w Niebie może ich poprosić. Mogą mieć siłę wystarczającą, aby na stałe pozostać na ścieżce prowadzącej do życia wiecznego i mogą skuteczniej pomagać swym rodzinom oraz bliźnim w odnalezieniu i podążaniu tą samą ścieżką ucznia.

Sposób życia [1.2]

Żyjemy zgodnie z ewangelią Jezusa Chrystusa i usilnie zabiegamy o towarzystwo Ducha. [1.2.1]

Najważniejszy wkład, jaki nauczyciel może mieć, niosąc pomoc uczniom w osiągnięciu zamierzeń podanych w Zadaniach seminarium i instytutu, odpowiada wiernemu posłuszeństwu ewangelii Jezusa Chrystusa. Gdy nauczyciele dążą do rozwinięcia Chrystusowego charakteru i starają się poznać oraz zadowolić Ojca w Niebie w każdym aspekcie swego życia, są błogosławieni boską mocą, która będzie miała wpływ na to, jak przesłanie ewangelii zostanie przyjęte i zrozumiane przez ich uczniów.

Gdy nauczyciele wiernie żyją zgodnie z ewangelią, są godni towarzystwa Ducha Świętego. To towarzystwo jest kluczem do osiągnięcia przez nich sukcesu. W Naukach i Przymierzach Pan kładzie nacisk na to, że „jeżeli nie [otrzyma się] Ducha, nie [można] nauczać" (NiP 42:14). Starszy Robert D. Hales radzi: „Nauczyciele seminarium i instytutu mają wiele obowiązków. Nauczyciele muszą przede wszystkim dążyć do osobistej prawości, aby wypełnić te obowiązki. Jako nauczyciele musimy żyć zgodnie z ewangelią w taki sposób, aby Duch Święty zawsze z nami przebywał" („Teaching by Faith" [spotkanie ze Starszym Robertem D. Halesem, 1 lutego 2002], str. 1).

Uwagi

Nasze postępowanie i relacje z ludźmi są przykładne zarówno w domu, jak i w szkole oraz społeczności. [1.2.2]

Nauczyciele mają obowiązek postępować tak, aby ich życie odzwierciedlało uczciwość i było godnym przykładem nauczanych przez nich doktryn i zasad. We wszelkich okolicznościach, nauczyciele powinni mówić, służyć i żyć w taki sposób, aby odzwierciedlało to życie osoby, która kocha Pana i której towarzyszy Duch Święty.

Pierwszorzędne znaczenie ma to, jak nauczyciele postępują we własnym domu oraz jak traktują swego małżonka i dzieci. Te najważniejsze relacje powinny być wyrażane „przez perswazję, przez cierpliwość, przez delikatność i łagodność, i nieudawaną miłość" (NiP 121:41). Prezydent Ezra Taft Benson powiedział: „Mamy nadzieję, że relacje między wami — mężami i żonami — są wspaniałe. Mamy nadzieję, że w waszych domach obecny jest duch pokoju i miłości Zbawiciela, i jest to oczywiste dla każdego gościa przekraczającego próg waszego domu. W waszych domach nie powinno być miejsca na kłótnie i nieporozumienia. […] Wy, jako para, reprezentujecie Radę Prezydenta Kościoła we wszystkim, co czynicie i w tym, jak jesteście postrzegani" („The Gospel Teacher and His Message" [przemówienie skierowane do nauczycieli religii KSE, 17 września 1976], str. 7).

Podczas lekcji nauczyciele mają możliwość — dzień po dniu — prezentować cechy Chrystusowe, takie jak: miłosierdzie, cierpliwość, uprzejmość, szacunek i poszanowanie dla świętych spraw. Nauczyciele powinni pielęgnować pozytywne i odpowiednie relacje z uczniami i powinni unikać zwracania zbyt wielkiej uwagi na obecne osoby, w sposób, który mógłby zostać źle zrozumiany czy postrzegany, bądź mógłby stać się przedmiotem spekulacji czy plotek.

Nauczyciele powinni dążyć do postępowania w sposób Chrystusowy podczas uczestniczenia i uczęszczania do szkoły, zajęć w społeczności oraz podczas zajęć i wydarzeń kościelnych. Powinni dążyć do udoskonalenia i podtrzymywać odpowiednie i niosące wsparcie relacje z rodzicami, kolegami, przywódcami kościelnymi oraz osobami ze społeczności. Poprzez ciągłe postępowanie w ten sposób nauczyciele okazują szczere wewnętrzne zobowiązanie, aby żyć zgodnie z ewangelią Jezusa Chrystusa, a wtedy wzrasta ich moc, aby mieć dobry wpływ na życie bliźnich.

„Każdy z was zdał sobie już dawno sprawę z tego, że uczycie tego, kim jesteście. […] Wasze cechy zostaną lepiej zapamiętane w połączeniu z konkretną prawdą nauczaną na danej lekcji. […] Jeżeli poważnie podchodzicie do bycia uczniem, będzie to widać i zostanie to zapamiętane. Perspektywa tego, jak zostaniecie zapamiętani, połączona z waszą osobistą prawością, umożliwi wam znamienny wkład w życie waszych uczniów".

(Neal A. Maxwell, „But a Few Days" [przemówienie skierowane do nauczycieli religii KSE, 10 września 1982], str. 2)

Nieustannie staramy się poprawiać swoje zachowanie, nastawienie i charakter oraz pogłębiać swoją wiedzę. [1.2.3]

Jako dzieci Boga nauczyciele mają w sobie cząstkę boskości, która wywołuje pragnienie doskonalenia się, rozwijania i chęci upodabniania się do Ojca w Niebie i Jezusa Chrystusa. Nauczyciel powinien nieprzerwanie pielęgnować to pragnienie, uzyskując pomoc od Pana oraz innych ludzi, żeby działać zgodnie z natchnieniem prowadzącym do udoskonalenia. Starszy Gordon B. Hinckley podkreślił ciągłą potrzebę osobistego wzrostu:

Uwagi

„Wierzę w doskonalenie się. Wierzę we wzrastanie. […]

Ciągle wzrastajcie moi bracia i siostry, czy to w wieku trzydziestu, czy to w wieku siedemdziesięciu lat" („Four Imperatives for Religious Educators" [przemówienie skierowane do nauczycieli religii KSE, 15 września 1978], str. 2).

Do udoskonalenia się potrzebne jest pragnienie, pilność, cierpliwość oraz pomoc Pana, które otrzymujemy poprzez rozważanie i modlitwę. Starszy Henry B. Eyring nauczał ważnej zasady dotyczącej samodoskonalenia się: „Większość z nas ma już nieco doświadczenia w podejmowanych wysiłkach samodoskonalenia się. Z moich doświadczeń nauczyłem się tego, jak doskonalą się ludzie i organizacje: najlepiej jest poszukać aspektów wymagających niewielkich zmian w rzeczach, które często wykonujemy. Moc kryje się w konsekwencji i powtarzaniu. A jeśli możemy być prowadzeni przez natchnienie w wyborze właściwych aspektów wymagających niewielkich zmian, wtedy konsekwentne posłuszeństwo przyniesie wielki postęp" („The Lord Will Multiply the Harvest" [spotkanie ze Starszym Henrym B. Eyringiem, 6 lutego 1998], str. 3).

Podczas zajęć seminarium i instytutu nauczyciele powinni nieustannie dążyć do udoskonalania swej wydajności, wiedzy, nastawienia i charakteru.

Wydajność. Nauczyciele powinni stale dążyć do udoskonalenia swojej wydajności związanej z obowiązkami nauczania i wykonywaniem czynności administracyjnych. Mogą tego dokonać dzięki zrównoważonym, stałym i pilnie podejmowanym wysiłkom, aby zrozumieć i zastosować podstawowe zasady i umiejętności. Szukanie pomocy w materiałach do seminarium i instytutu, u przełożonych, kolegów, uczniów, przywódców kapłańskich oraz u innych ludzi, pomoże nauczycielom i przywódcom we właściwej ocenie ich wydajności, jak również w uzyskaniu niezbędnych wskazówek pomocnych w udoskonaleniu, gdy zachodzi taka potrzeba.

„Nikt z nas — moi bracia i siostry — nie posiada pełnej wiedzy. Proces uczenia się jest niekończącym się procesem. Musimy czytać, musimy obserwować, musimy przyswajać i musimy rozważać to, co dochodzi do naszych umysłów".

(Gordon B. Hinckley, „Four Imperatives For Religious Educators", str. 2)

Wiedza. Nauczyciele powinni nieustannie dążyć do studiowania kontekstu, treści, doktryn i zasad zawartych w pismach świętych oraz w słowach proroków. Kiedy to robią, ich zrozumienie ewangelii Zbawiciela oraz Zadośćuczynienia wzrośnie i będą mogli w większym stopniu błogosławić życie swych uczniów. Nauczyciele powinni rozwinąć w sobie wiedzę i zrozumienie zasad oraz skutecznych metod nauczania, które zawarte są w pismach świętych, jak również w materiałach dotyczących seminarium i instytutu. Powinni również znać zasady odpowiedniego zarządzania (zob. podrozdział 1.4, „Zarządzanie" na str. 8) i rozumieć reguły i praktyki stosowane w seminarium i na instytucie.

Nastawienie. Nastawienie nauczycieli w dużym stopniu określa ich własne szczęście i zdolność, jaką mają, aby mieć dobry wpływ na swych uczniów. Nauczyciele, którzy nieprzerwanie dążą do tego, aby być dobrej myśli (zob. NiP 68:6), dążą do służby bliźnim, do jedności i potrafią obrócić trudne sytuacje w dobre, będą błogosławić życie uczniów i kolegów, z którymi współpracują.

„Ludziom, którzy się do Mnie nawracają, ukazuję ich słabość. […] Wystarczy Mej łaski dla wszystkich, którzy się przede Mną ukorzą; albowiem jeśli się przede Mną ukorzą i mają wiarę we Mnie, uczynię, że to, co w nich słabe, stanie się mocne".

(Eter 12:27)

Charakter. Nauczyciele, którzy dążą do życia zgodnego z ewangelią oraz nieustannie i szczerze podejmują próby udoskonalania swojej wydajności, wiedzy i nastawienia, w naturalny sposób rozwiną swój charakter tak, aby lepiej wypełniać zadania seminarium i instytutu. Starszy Richard G. Scott nauczał: „*Stajemy się* tym, kim chcemy *być* poprzez konsekwentne *bycie* tym, kim chcemy *się stać* każdego dnia. Prawy charakter jest wyrazem tego, kim się stajecie. […] Prawy charakter jest cenniejszy niż jakakolwiek posiadana rzecz materialna, jakakolwiek wiedza zdobyta przez studiowanie, czy jakiekolwiek osiągnięte cele" („Odmieniająca moc wiary i charakteru", *Ensign* lub *Liahona,* listopad 2010, str. 43).

Ostatecznie w poszukiwaniu udoskonalenia wydajności, wiedzy, nastawienia i charakteru kluczowe jest podążanie za przykładem Jezusa Chrystusa. Prezydent Howard W. Hunter powiedział: „Nauczanie i przykład Pana Jezusa Chrystusa kształtuje nasze zachowanie i formuje nasz charakter we wszystkich aspektach życia — osobistego, rodzinnego, zawodowego i społecznego — jak również naszego oddania wobec Kościoła, który nosi Jego imię" („Standing as Witnesses of God", *Ensign,* maj 1990, str. 60).

Nauczanie [1.3]

Nauczamy uczniów doktryn i zasad ewangelii tak, jak są przedstawione w pismach świętych oraz słowach proroków. [1.3.1]

Wiedza, zrozumienie i świadectwo o doktrynach i zasadach ewangelii Jezusa Chrystusa nada uczniom kierunek i siłę wystarczającą do podejmowania decyzji zgodnych z wolą Ojca w Niebie.

Doktryna jest podstawową, niezmienną prawdą ewangelii Jezusa Chrystusa. Prezydent Boyd K. Packer nauczał:

„Prawdziwa doktryna — zrozumiana — zmienia postawy i postępowanie.

Studiowanie doktryn ewangelii poprawi postępowanie szybciej niż studiowanie postępowania" („Little Children", *Ensign,* listopad 1986, str. 17).

Starszy Richard G. Scott podkreślił, że „zasady są skondensowaną prawdą, przygotowaną do zastosowania w najróżniejszych okolicznościach. Prawdziwe zasady sprawiają, że podejmowanie decyzji jest łatwe, nawet w najbardziej zagmatwanych i frapujących okolicznościach" („Acquiring Spiritual Knowledge", *Ensign,* listopad 1993, str. 86).

Uwagi

Pisma święte i słowa proroków zawierają doktryny i zasady ewangelii, które nauczyciele i uczniowie powinni starać się zrozumieć, nauczać i stosować w życiu. Pan poinstruował tych, którzy nauczają ewangelii w tych ostatnich dniach, że: „uczyć będą zasad mojej Ewangelii, które są w Biblii i Księdze Mormona, a w których jest pełnia Ewangelii" (NiP 42:12). Pan także zapewnia nas o znaczeniu zrozumienia i postępowania zgodnego z naukami proroków w dniach ostatnich. „Zważać będziecie na wszystkie jego słowa i przykazania, które on wam da, w miarę jak sam je otrzyma. […] Słowo jego przyjmiecie tak, jakby pochodziło z mych własnych ust" (NiP 21:4–5).

W 1938 r. Prezydent J. Reuben Clark jun., przemawiając w imieniu Rady Prezydenta Kościoła, wygłosił znamienne przemówienie skierowane do nauczycieli seminarium i instytutu. W przemówieniu tym powiedział:

„Najważniejszą dla was sprawą, waszym podstawowym i praktycznie jedynym obowiązkiem jest nauczanie ewangelii Jezusa Chrystusa w takiej formie, w jakiej została objawiona w dniach ostatnich. Macie nauczać tej ewangelii, korzystając ze źródeł i podstawowych pism świętych Kościoła oraz ze słów tych, których Bóg powołał, aby przewodniczyli Jego ludowi w tych dniach ostatnich. […]

Nie wolno wam w żadnym stopniu zmieniać doktryn Kościoła ani ich modyfikować, ponieważ są głoszone w podstawowych pismach świętych Kościoła przez tych, którzy mają upoważnienie, aby ogłaszać nam zamierzenia i wolę Pana wobec Kościoła" (*The Charted Course of the Church in Education,* wyd. popr. [1944], str. 10; zob. także NiP 42:12–13).

Te doktryny i zasady są nauczane w sposób, który prowadzi do zrozumienia i podbudowania. [1.3.2]

Podejmując decyzję o tym, jak nauczać doktryn i zasad ewangelii, nauczyciele powinni wybrać metody, które będą prowadzić uczniów do zrozumienia tych, jakże ważnych prawd, aby zostali podbudowani i wzmocnieni przez Ducha Świętego. Nauczyciele i uczniowie rozumieją doktryny i zasady, gdy pojmują ich znaczenie, gdy widzą ich powiązania z innymi zasadami i doktrynami oraz pojmują, jaką rolę odgrywają w planie zbawienia i w ich własnym życiu. Prawdziwe zrozumienie wiecznych zasad i doktryn może przyjść jedynie wtedy, gdy poszczególne osoby będą żyć zgodnie z zasadami ewangelii, a ich umysły będą oświecone przez Ducha Świętego.

Podbudowaniu powinno towarzyszyć zrozumienie pism świętych. Angielskie słowo *edify* (podbudować — przyp. tłumacza) wywodzi się z łacińskich słów: *aedes,* co oznacza: miejsce zamieszkania albo świątynię i *facere,* które oznacza: zrobić lub uczynić (zob. *Collins English Dictionary — Complete and Unabridged* [2003]: „edify"). Zatem słowo: *edify* (podbudować) dotyczy budowania świątyni i oznacza duchowe budowanie lub wzmacnianie. Radość, spokój, oświecenie i pragnienie prowadzenia prawego życia są ściśle związane z podbudowaniem. W pismach świętych znajduje się obietnica, że jeżeli zarówno nauczyciel, jak i uczeń postępują zgodnie ze wskazówkami Ducha podczas procesu nauczania i uczenia się, wtedy „ten, co naucza, i ten, co przyjmuje, rozumieją się nawzajem, i obydwaj są wzmocnieni i radują się razem" (NiP 50:22).

Uwagi

Pomagamy uczniom, aby wypełniali swą rolę w procesie uczenia się i przygotowujemy ich, aby nauczali ewangelii innych ludzi. [1.3.3]

Uczenie się ewangelii, które wspomaga nawrócenie i pomaga ewangelii głęboko zakorzenić się w sercach uczniów, wymaga podjęcia czegoś więcej niż wytężonego wysiłku ze strony nauczyciela. Duchowe uczenie się wymaga wysiłku i zaangażowania woli ze strony uczącej się osoby. Starszy Henry B. Eyring nauczał: „Prawdziwe nawrócenie zależy od ucznia, który poszukuje z wiarą i podejmuje ku temu znamienne wysiłki" („We Must Raise Our Sights", str. 4). Starszy David A. Bednar podkreśla, że wysiłki podjęte przez uczniów otwierają ich serca na wpływ Ducha Świętego:

„Nauczyciel może wyjaśnić, przedstawić, zachęcić oraz świadczyć i może tego skutecznie dokonać z wielką duchową mocą. Ale treść przesłania i świadectwo Ducha Świętego wnikają w głąb serca tylko wówczas, gdy osoba je przyjmująca pozwala, aby mogło to nastąpić. […]

Uczeń, dokonując świadomego wyboru poprzez postępowanie zgodnie z poprawnymi zasadami, otwiera swe serce na Ducha Świętego i na Jego nauki, potwierdzające świadectwo i moc" („Seek Learning by Faith" [spotkanie ze Starszym Davidem A. Bednarem, 3 lutego 2006], str. 1, 3).

„Stale podejmowane szczere działania, u których podłoża leży natchniona wiara, pokazują naszemu Ojcu w Niebie i Jego Synowi, Jezusowi Chrystusowi naszą chęć do nauki i otrzymywania wskazówek od Ducha Świętego".

(David A. Bednar, „Seek Learning by Faith", str. 3)

Pisma święte uczą, że osoby poszukujące duchowej nauki winny przygotować swoje umysły i serca na otrzymywanie wskazówek, powinny pilnie poszukiwać wiedzy i zrozumienia przez studiowanie, refleksję i modlitwę oraz podążać za podszeptami, które otrzymują od Ducha Świętego (zob. Ks. Ezdrasza 7:10; 1 Nefi 10:17–19; NiP 138:1–11; Józef Smith — Historia 1:10–20). Dla wielu uczniów podjęcie takiego wysiłku podczas uczenia się z pism świętych może wydawać się obce i do pewnego stopnia trudne. Jednakże nauczyciele mogą pomóc im w zrozumieniu, przyjęciu i wypełnieniu ich zadania w zdobywaniu wiedzy o ewangelii. Nauczyciele mogą pomóc uczniom nauczyć się, jak brać aktywny udział w duchowym uczeniu się, gdy będą ich zachęcać do:

- Wyrobienia nawyku codziennego studiowania pism świętych.
- Przygotowania ich serc i umysłów na odczuwanie wpływu Ducha.
- Odkrywania i dzielenia się doktrynami i zasadami, które mają odniesienie do ich własnego życia.
- Pogłębienia zrozumienia pism świętych poprzez pilne studiowanie, medytację i modlitwę.
- Zadawania pytań i poszukiwania odpowiedzi, które pomogą im lepiej zrozumieć ewangelię i zastosować ją w swym życiu.
- Dzielenia się przemyśleniami, doświadczeniami i odczuciami.
- Wyjaśniania doktryn i zasad ewangelii innym ludziom i świadczenia o ich prawdziwości.
- Rozwijania umiejętności związanych ze studiowaniem pism świętych, takich jak: zaznaczanie w tekście, korzystanie z odnośników i z pomocy do studiowania.

„Decyzja [ucznia] oparta na jego wolnej woli pozwala Duchowi Świętemu na przekazanie osobistego przesłania, dopasowanego do konkretnych potrzeb danej osoby. Stworzenie atmosfery zachęcającej do uczestnictwa w lekcji zwiększa prawdopodobieństwo, że Duch nauczy ważniejszych lekcji niż ta, której ty możesz nauczyć.

Uczestnictwo w lekcji wniesie do ich życia przewodnictwo Ducha".

(Richard G. Scott, „To Learn and to Teach More Effectively", w: *Brigham Young University 2007–2008 Speeches* [2008], str. 4–5)

Gdy uczniowie będą wypełniać swą rolę w duchowym zdobywaniu wiedzy, okażą wtedy swą chęć do uczenia się od Ducha Świętego. Często są oni bardziej zobowiązani i podekscytowani pismami świętymi. Bardziej rozumieją i pamiętają o doktrynach i zasadach przynoszących zbawienie oraz chętniej zastosują to, czego byli nauczani. Gdy uczniowie będą odkrywać doktryny i zasady ewangelii, gdy będą zadawać pytania i dzielić się odpowiedziami, będą także uczyć się cennych umiejętności związanych z samodzielnym studiowaniem.

Uczestnicząc w taki sposób, uczniowie będą mogli skuteczniej nauczać ewangelii w swoich rodzinach, pośród swoich przyjaciół i innych ludzi. Będą również lepiej przygotowani do nauczania doktryn i zasad ewangelii w przyszłości, gdy będą misjonarzami, rodzicami, nauczycielami i przywódcami w Kościele.

Zarządzanie [1.4]

Właściwie zarządzamy naszymi programami i środkami. [1.4.1]

Zarządzanie może być zdefiniowane jako przewodzenie i służba ludziom oraz zawiadywanie programami i materiałami źródłowymi czy prowadzenie programów. Będąc doskonałym przykładem we wszystkim, Jezus Chrystus nakreślił boskie cechy prawdziwego przywódcy. Bez względu na obecnie wykonywane zadanie wszyscy przywódcy i nauczyciele w seminarium i instytucie mają możliwość i obowiązek zarówno przewodzenia, jak i zarządzania na sposób Chrystusowy.

Cechy takie jak miłość bliźniego i pokora oraz posiadanie wizji umożliwiają nam wykonanie dzieła Pana tak, jak On tego pragnie. *Miłość bliźniego,* czyli czysta miłość Chrystusowa, powinna być podstawą relacji nauczyciela z uczniami, przywódcami kapłańskimi, rodzicami, kolegami i zwierzchnikami. Miłość bliźniego to nie jest jedynie uczucie, ale sposób postępowania i bycia (zob. Moroni 7:45). Przywódca posiadający *wizję* udziela natchnionych wskazówek, nadaje poczucie celu i wpaja entuzjazm u otaczających go osób. Pisma święte uczą, że „gdzie nie ma objawienia, tam lud się rozprzęga" (Przypowieści Salomona 29:18). *Pokora* pozwala osobom zarządzającym i nauczycielom pamiętać o ich zależności od Pana i zachęca ich do współpracy z innymi ludźmi, aby mogli razem realizować zadania seminarium i instytutu. Pan powiedział: „Nikt nie może pomagać w tej pracy, jeśli nie jest pokorny i pełen miłości, posiadający wiarę, nadzieję i miłosierdzie, będący umiarkowanym we wszystkim, co jest powierzone jego opiece" (NiP 12:8).

Każdy nauczyciel i przywódca ma możliwość i obowiązek odpowiednio zawiadywać programami i materiałami źródłowymi. Obowiązki związane z zarządzaniem mają duchowy cel, jakim jest błogosławienie poszczególnych osób. „Przygotowanie budżetu, wypełnianie raportów, dbanie o własność i zasoby Kościoła, dopilnowanie bezpieczeństwa i nadzór nad realizacją programów […], uczestnictwo w radach, [prowadzenie rozmów z uczniami, rodzicami i przywódcami kapłańskimi], wszystko to należy do podstawowych obowiązków związanych z zarządzaniem" (*Administering Appropriately: A Handbook for CES Leaders and Teachers* [2003], str. 2). Starszy Henry B. Eyring nauczał: „Nigdy, przenigdy nie bagatelizujcie duchowej wartości dobrego wykonywania zwykłych czynności dla tych osób, którym służycie" („The Book of Mormon Will Change Your Life" [Sympozjum KSE na temat Księgi Mormona, 17 sierpnia 1990], str. 7).

„Miłość ta jest cierpliwa, łaskawa, nie zazdrości, nie unosi się pychą, nie szuka swego, nie daje się łatwo sprowokować, nie ma złych myśli, nie cieszy się z niegodziwości, ale raduje się z triumfu prawdy; znosi wszystko, ma wiarę i nadzieję, że wszystko nastąpi, i miłość ta przetrwa wszystko".

(Moroni 7:45)

Nasze wysiłki wspierają rodziców w spoczywającym na nich obowiązku wzmacniania rodzin. [1.4.2]

Głównym obowiązkiem rodziców jest nauczanie dzieci ewangelii Jezusa Chrystusa, czuwanie nad ich rozwojem społecznym, relacjami międzyludzkimi i czuwanie nad zachowywaniem norm związanych z ubiorem i wyglądem oraz odpowiadanie na pytania na temat doktryn. Przywódcy kościelni pomagają rodzicom w wypełnianiu tego obowiązku.

Przywódcy i nauczyciele seminarium i instytutu pomagają rodzicom przede wszystkim poprzez nauczanie uczniów ewangelii Jezusa Chrystusa tak, jak jest ona przedstawiona w pismach świętych i w słowach proroków, podkreślając doktrynalne znaczenie rodziny oraz jej członków, a także wspólnie spędzanego czasu (zob. *Administering Appropriately,* str. 4). Nauczyciele powinni zachęcać uczniów, aby szanowali swych rodziców oraz prosili ich o radę i przewodnictwo. Nauczyciele mogą również podzielić się z rodzicami tym, czego nauczają podczas lekcji.

Ściśle współpracujemy z przywódcami kapłańskimi, zachęcając uczniów do udziału w zajęciach oraz zapewniając im duchową atmosferę, w której mogą się nawzajem poznawać i wspólnie się uczyć. [1.4.3]

Wszystkie programy w ramach seminarium i instytutu religii działają pod przewodnictwem zarówno Władz Naczelnych, jak i lokalnych przywódców kapłańskich, którzy dzierżą odpowiednie klucze kapłańskie.

Uwagi

W podejmowanych przez nich wysiłkach, aby błogosławić młodzież i młodych dorosłych, ważne jest, aby przywódcy seminarium i instytutu ściśle współpracowali z lokalnymi przywódcami kapłańskimi. Pod przewodnictwem przywódców kapłańskich naradzają się i razem pracują nad tym, aby zaprosić i zachęcić każdego nastolatka i młodego dorosłego do zapisania się, uczestnictwa i ukończenia właściwych mu kursów. Nauczyciele i osoby zarządzające powinni wraz z przywódcami kapłańskimi być aktywnie zaangażowani w rekrutację i uczestnictwo uczniów seminarium i instytutu oraz nie powinni zadowalać się tylko tymi uczniami, którzy przychodzą na lekcje.

Działając zgodnie z ustalonymi zasadami i procedurami seminarium i instytutu, przywódcy i nauczyciele powinni także ściśle współpracować z przywódcami kapłańskimi w celu udostępnienia miejsc spotkań i zapewnienia odpowiednich warunków towarzyskich i duchowych, dzięki którym będzie można wzmacniać świadectwo i zdobywać większą wiedzę o ewangelii. Nauczyciele i zarządzający powinni postępować zgodnie z aktualnymi zasadami dla seminarium i instytutu oraz powinni naradzać się z lokalnymi przywódcami kapłańskimi w kwestii formy i częstotliwości organizowania spotkań towarzyskich oraz służby, tak aby raczej wspierali, a nie ingerowali w zajęcia zaplanowane i przeprowadzane przez przywódców kapłaństwa i organizacji pomocniczych.

Nauczyciele i zarządzający powinni również ściśle współpracować z przywódcami organizacji Młodych Mężczyzn i Młodych Kobiet i stosownie zachęcać młodzież do uczestnictwa w programach: Obowiązek wobec Boga i Osobisty rozwój. Tam, gdzie jest to możliwe, nauczyciele seminarium powinni naradzać się z innymi nauczycielami, doradcami i przywódcami młodzieży w kwestiach związanych z potrzebami młodzieży.

(Aby uzyskać więcej szczegółów na temat zasad i praktyk w zarządzaniu seminarium i instytutem, zob. podręcznik *Administering Appropriately*).

Uwagi

2

Podstawy nauczania i uczenia się ewangelii

Zadania seminarium i instytutu religii sugerują trzy główne kierunki do obrania, do których zarządzający i nauczyciele powinni dążyć, aby wypełnić cel seminarium i instytutu religii:

1. Nauczamy uczniów doktryn i zasad ewangelii tak, jak są przedstawione w pismach świętych oraz słowach proroków.
2. Te doktryny i zasady są nauczane w sposób, który prowadzi do zrozumienia i podbudowania.
3. Pomagamy uczniom wypełnić swą rolę w procesie uczenia się i przygotowujemy ich, aby nauczali ewangelii innych.

W osiąganiu tych dążeń nauczyciele i uczniowie seminarium i instytutu są szczególnie zachęcani do zastosowania Podstaw nauczania i uczenia się ewangelii.

Podstawy nauczania i uczenia się ewangelii

Nauczyciele i uczniowie powinni:w

- Nauczać i uczyć się poprzez Ducha.
- Dbać o to, aby uczyć się w atmosferze miłości, szacunku i skupienia na celu.
- Codziennie studiować pisma święte i czytać partie materiału wyznaczone na zajęcia.
- Rozumieć kontekst i treść pism świętych oraz słów proroków.
- Rozpoznać, zrozumieć i poczuć prawdę oraz znaczenie doktryn i zasad ewangelii oraz stosować je we własnym życiu.
- Wyjaśniać doktryny i zasady ewangelii, dzielić się nimi oraz składać o nich świadectwo.
- Opanować kluczowe fragmeny z pism świętych i podstawowe doktryny.

Te zasady, zachowanie i wyniki są ściśle ze sobą związane. Kiedy podstawy są stosowane z mądrością i w harmonii ze sobą, zwiększają w uczniach umiejętność zrozumienia pism świętych oraz doktryn i zasad w nich zawartych. Zachęcają one również uczniów do odegrania aktywnej roli w procesie uczenia się ewangelii i zwiększają ich zdolność do życia zgodnego z ewangelią oraz nauczania innych ludzi.

Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha [2.1]

Nauczanie i uczenie się ewangelii odbywa się poprzez moc Ducha Świętego. Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha ma miejsce wtedy, gdy Duch Święty spełnia Swoją rolę, czyli współpracuje z nauczycielem i uczniem bądź z obydwoma naraz. Jedynie poprzez nauczanie i uczenie się poprzez Ducha

uczniowie zrozumieją i będą polegać na naukach i Zadośćuczynieniu Jezusa Chrystusa, tak aby mogli dostąpić życia wiecznego.

Prezydent Henry B. Eyring podkreślał, że Duch Święty ogrywa decydującą rolę w duchowym zdobywaniu wiedzy, gdy nauczał: „Nasi uczniowie nie mogą poznać Boga ani być zdolni do miłości, do jakiej powinni być zdolni, o ile nie są nauczani przez Ducha Świętego. Jedynie poprzez Ducha poznają, że Bóg tak nas pokochał, że posłał Swego Syna jako ubłaganie za nasze grzechy i ten Jezus jest Synem Boga, i ten Chrystus zapłacił cenę za ich grzechy. Jedynie poprzez Ducha poznają, że Ojciec w Niebie i Jego zmartwychwstały i obdarzony chwałą Syn ukazał się Józefowi Smithowi. Jedynie poprzez Ducha poznają, że Księga Mormona jest prawdziwym słowem Boga. I jedynie dzięki natchnieniu mogą poczuć miłość Ojca i Syna skierowaną do nich poprzez umożliwienie nam dokonywania obrzędów koniecznych do otrzymania życia wiecznego. Jedynie poprzez uzyskanie tych świadectw, zakorzenionych głęboko w sercu przez Ducha Świętego, będą mieli pewną podstawę i będą stać niewzruszenie w obliczu pokus i prób, jakie napotkają w życiu” („To Know and to Love God” [spotkanie z Prezydentem Henrym B. Eyringiem, 26 lutego 2010], str. 2).

Następująca lista zawiera niektóre zadania Ducha Świętego, które są bezpośrednio związane z odgrywaną przez Niego rolą w nauczaniu i uczeniu się ewangelii:

- Składa świadectwo o Bogu Ojcu i Jego Synu, Jezusie Chrystusie (zob. I List do Koryntian 12:3; Eter 12:41).
- Podbudowuje (podnosi lub buduje duchowo) zarówno nauczyciela, jak i ucznia (zob. I List do Koryntian 14:12; NiP 50:22–23; 84:106).
- Obdarza „owocami Ducha”, którymi są: radość, miłość, spokój, cierpliwość i delikatność (zob. List do Galacjan 5:22–23; List do Rzymian 15:13; NiP 6:23; 11:12–13).
- Nadaje moc, aby przemawiać z upoważnieniem i ze śmiałością (zob. 1 Nefi 10:22; Alma 18:35; Moroni 8:16).
- Świadczy o prawdziwości doktryn i zasad ewangelii (zob. Ew. Jana 15:26; NiP 21:9; 100:8).
- Przekazuje prawdę, wiedzę, rozeznanie, zrozumienie i oświecenie (zob. Ew. Jana 16:13; I List do Koryntian 2:9–11, 14; NiP 6:14; 11:13–14; 76:5–10, 116).
- Pomaga nauczycielom i uczniom pamiętać o pomysłach, koncepcjach i zasadach (zob. Ew. Jana 14:26).
- Przynosi natchnienie danej osobie, aby wiedziała, co powiedzieć, a czego nie mówić (zob. Ew. Łukasza 12:11–12; 2 Nefi 32:7; NiP 84:85; 100:5–6).
- Niesie prawdę do serc ludzi (zob. 2 Nefi 33:1).
- Zmiękcza serca ludzi (zob. 1 Nefi 2:16; Alma 24:8).
- Pociesza (zob. Ew. Jana 14:26; NiP 88:3).
- Uświęca i zmienia serca (zob. Mosjasz 5:2; 3 Nefi 27:20; Moroni 6:4).

Gdy nauczyciele zrozumieją kluczową rolę, jaką odgrywa Duch Święty w duchowym uczeniu się, zrobią wszystko, co w ich mocy, aby zaprosić Ducha by mógł spełnić Swe zadania. Aby tego dokonać, nauczyciele będą dążyć do

Uwagi

osobistej godności. Zaofiarują „modlitwę wiary" (NiP 42:14) i będą dążyć do doskonałego przygotowania się do każdej lekcji. Będą dążyć do koncentrowania się na tym, jak uczniowie doświadczają nauk i będą raczej ostoją spokoju w swych sercach niż rozczarowani czy zaniepokojeni innymi sprawami. Będą odzwierciedlać pokorę w zdobywaniu informacji. Będą także zachęcać swych uczniów, aby zapraszali Ducha Świętego do udziału w doświadczeniu, jakim jest zdobywanie wiedzy.

Nauczyciele i uczniowie mogą pomóc w stworzeniu atmosfery odpowiedniej dla obecności Ducha Świętego poprzez:

- Przesłania duchowe o głębokim znaczeniu.
- Czytanie i nauczanie z pism świętych oraz ze słów proroków.
- Podawanie przykładów i dyskusje, które będą koncentrować się wokół Zbawiciela i świadectwa o Nim.
- Omawianie doktryn i zasad ewangelii w jasny i prosty sposób.
- Zaplanowanie czasu na przemyślenia i rozważania w atmosferze natchnionej ciszy.
- Dzielenie się odpowiednimi doświadczeniami osobistymi oraz składanie świadectwa o doktrynach i zasadach.
- Prezentowanie natchnionej muzyki.
- Wyrażanie miłości i wdzięczności za siebie nawzajem i za Pana.

Nauczyciele mogą wyczuć, czy Duch jest obecny na zajęciach, czy też nie, poprzez zadawanie sobie następujących pytań:

- Czy uczniowie czują zwiększoną miłość do Zbawiciela, ewangelii i pism świętych?
- Czy uczniowie jasno rozumieją zasady, których są nauczani?
- Czy uczniowie są podbudowani i czują się natchnieni do postępowania zgodnie z zasadami, których się uczyli?
- Czy pośród obecnych osób wzrosło poczucie jedności?
- Czy dzielono się świadectwami i czy zostały one wzmocnione?
- Czy uczniowie są zainteresowani i zaangażowani w proces uczenia się?
- Czy na zajęciach panuje uczucie, które wyrażone jest przez „miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność" (List do Galacjan 5:22)?

„Brak pośpiechu jest absolutnie konieczny, jeśli Duch Pana ma być obecny na waszych zajęciach".

(Jeffrey R. Holland, „Nauczanie i uczenie się w Kościele" [ogólnoświatowe szkolenie dla przywódców, 10 lutego 2007], *Ensign*, czerwiec 2007, str. 91)

Ważne jest, aby pamiętać o tym, że żaden nauczyciel bez względu na to, jak jest utalentowany czy wierny, nie może spełnić zadań Ducha. Czasami nauczyciele mogą podjąć próbę 'wyprodukowania' duchowego doświadczenia. Starszy Boyd K. Packer nauczał: „Nie możecie wymusić spraw duchowych. […] Nie możecie zmusić Ducha, aby zareagował, tak jak nie możecie zmusić fasoli do kiełkowania czy pisklęcia do wyklucia się przed czasem. Możecie stworzyć atmosferę, w której możliwe jest wzrastanie, odżywianie Słowem i ochrona, ale nie możecie wymuszać czy narzucać: musicie czekać na wzrost" („The Candle of the Lord", *Ensign,* styczeń 1983, str. 53).

Nauczyciele pragnący nauczać z Duchem nie powinni polegać głównie na swym intelekcie, ekspertyzie czy osobowości, lecz na wpływie Ducha Świętego (zob. 2 Nefi 4:34). Powinni także unikać manipulacji emocjami

lub celowych prób wywoływania łez, aby udowodnić obecność Ducha. Prezydent Howard W. Hunter ostrzegł nas: „Myślę, że jeśli nie zachowamy ostrożności jako […] nauczyciele codziennie prowadzący lekcje, możemy zacząć podejmować próby fałszowania prawdziwego wpływu Ducha Pana niegodnymi i manipulującymi metodami. Martwi mnie, kiedy wydaje się, że silne emocje czy płynące łzy utożsamiane są z obecnością Ducha. Z całą pewnością Duch Pana może nieść ze sobą silne emocje, łącznie ze łzami, ale zewnętrzna manifestacja nie powinna być mylona z obecnością samego Ducha" („Eternal Investments" [spotkanie z Prezydentem Howardem W. Hunterem, 10 lutego 1989, str. 4).

Nauczyciele powinni zachować ostrożność przy użyciu takich wyrażeń, jak: „Duch powiedział mi, abym…" lub „Duch powiedział mi, że powinienem…". Celowo lub nie, tego typu wyrażenia mogą być postrzegane jako promowanie siebie i mogą insynuować przesadzony poziom duchowości, a w konsekwencji może to przyjąć formę duchowego wymuszenia. Zazwyczaj wystarczy, że nauczyciele będą postępować zgodnie z podszeptami Ducha bez ogłaszania, że właśnie to czynią.

Starszy Henry B. Eyring udzielił następującej rady: „Umożliwianie uczniom doświadczania Ducha jest o wiele ważniejsze niż mówienie o tym. Bądźcie świadomi, że każda osoba doświadcza Ducha w nieco inny sposób. […] Myślę, że jest to tak bardzo indywidualne, że mógłbym nie zachować wystarczającej ostrożności, gdybym próbował zbyt szczegółowo omówić ten temat. Myślę, że doświadczanie […] może być lepsze niż ciągłe pytanie: 'Czy czujesz Ducha?'. Myślę, że ciągłe pytanie przyniesie odwrotny efekt" („Dyskusja pomiędzy Starszym Richardem G. Scottem i Starszym Henrym B. Eyringiem" [przekaz szkolenia KSE, sierpień 2003], str. 8).

Nauczyciele powinni pamiętać o tym, że nauczanie poprzez Ducha nie zdejmuje z nich obowiązku pilnego, przemyślanego przygotowywania lekcji, łącznie z korzystaniem z ustalonego planu nauczania. Z drugiej zaś strony, nauczanie przez Ducha wymaga czegoś więcej niż tylko postępowania zgodnego z sugestiami w planie nauczania, bez modlitwy, przemyśleń i być może wprowadzenia zmian. Ponadto nauczyciele nie powinni tak bardzo skupiać się na tym, aby sztywno trzymać się planu lekcji, gdyż w konsekwencji mogą nie być otwarci na przyjęcie Ducha i postępowanie zgodnie z Jego podszeptami w czasie zajęć.

Dbanie o to, aby uczyć w atmosferze miłości, szacunku i skupienia na celu [2.2]

Gdy nauczyciele i uczniowie kochają i szanują Pana, siebie nawzajem i słowo Boga, sprzyja to przyswajaniu wiedzy. Wspólny cel skupia razem wysiłki i oczekiwania oraz nadaje kierunek doświadczeniom, jakie mają miejsce na zajęciach. Stworzenie i kultywowanie atmosfery, w której panuje miłość, szacunek i cel, jest obowiązkiem zarówno nauczyciela, jak i uczniów, i wtedy możliwe jest odczuwanie podbudowującego wpływu Ducha Świętego.

Miłość i szacunek [2.2.1]

Miłość zmiękcza serca i pozwala odczuwać wpływ Ducha Świętego. Gdy nauczyciele kochają tak, jak kocha Zbawiciel, wtedy postrzegają ludzi tak, jak

Uwagi

Uwagi

On ich widzi. Miłość Chrystusowa jest natchnieniem dla nauczycieli, aby nigdy nie ustawali w pomaganiu każdemu młodemu mężczyźnie i każdej młodej kobiecie w prawdziwym nawróceniu. Starszy Dallin H. Oaks nauczał: „Gdy zostaniemy powołani do nauczania, powinniśmy przyjąć nasze powołanie i nauczać z powodu miłości do Boga, Wiecznego Ojca i Jego Syna, Jezusa Chrystusa. Ponadto nauczyciel ewangelii zawsze powinien nauczać uczniów z miłością. […] Miłość do Boga i miłość skierowana do Jego dzieci jest najważniejszym powodem do służby. Osoby nauczające z miłością będą udoskonalonymi narzędziami w rękach Tego, któremu służą" („Gospel Teaching", *Ensign* listopad 1999, str. 79).

Nauczyciele i uczniowie, którzy kochają Pana i którzy są świadomi Jego miłości, odczuwają prawdziwe pragnienie zbliżenia i upodobniania się do Niego. Szanują i wielbią Jego słowa oraz słowa Jego proroków tak, że motywuje ich to do pilnego studiowania pism świętych oraz zastosowania i dzielenia się z innymi tym, czego się nauczyli.

Kiedy uczniowie wiedzą, że nauczyciel i pozostali uczniowie kochają ich i szanują, będą w większym stopniu gotowi do uczęszczania na zajęcia i do uczenia się. Akceptacja i miłość, jaką czują od innych ludzi, może zmiękczyć ich serca, zmniejszyć strach i wywołać w nich pragnienie i pewność potrzebne do dzielenia się doświadczeniami i uczuciami z nauczycielem oraz pozostałymi uczestnikami zajęć.

Nauczyciele mogą pielęgnować w uczniach uczucia miłości i poszanowania dla Pana, pomagając im zrozumieć Zadośćuczynienie poprzez uczenie ich o ich boskiej naturze i ich niekończącej się wartości w oczach Ojca w Niebie i Jego Syna, a także poprzez mówienie i świadczenie o Nich w odpowiedni i pełen czci sposób.

Nauczyciele powinni rozwinąć miłość i szacunek wobec swych uczniów. Pomoże im to emanować czystą miłością Chrystusową wobec swych uczniów i pomoże im nauczać z cierpliwością i współczuciem. Nauczyciele mogą nauczyć się imion uczniów i poznać ich zainteresowania, zdolności, wyzwania i umiejętności. Mogą modlić się za swych uczniów razem i indywidualnie. Nauczyciele mogą osobiście powitać każdego ucznia w klasie i umożliwić każdemu z nich uczestnictwo w zajęciach. Powinni uważnie słuchać, gdy uczniowie zadają pytania lub kiedy dzielą się swoimi przemyśleniami i uczuciami. Ponadto nauczyciele mogą uczęszczać na występy, rozgrywki sportowe czy inne wydarzenia, w których uczestniczą ich uczniowie. W podejmowanych wysiłkach okazywania miłości uczniom nauczyciele nie powinni starać się zająć miejsca rodziców czy przywódców kapłańskich lub stać się osobistym doradcą uczniów.

Większość nauczycieli będzie miało na swoich zajęciach uczniów, którzy w pewnym stopniu mają ograniczone zdolności lub będą niepełnosprawni czy to fizycznie, czy umysłowo. Oni także są dziećmi Ojca w Niebie i potrzebują uczyć się ewangelii bez względu na osobiste niedomagania czy ograniczenia, jakich doświadczają w ziemskim życiu. Prorok Józef Smith nauczał: „Wszystkie umysły i duchy, jakie kiedykolwiek Bóg zesłał na ten świat, są podatne na wzrost" (*Teachings of Presidents of The Church: Joseph Smith* [2007], str. 210). Nauczyciele muszą być wyczuleni i uwzględniać indywidualne potrzeby i umiejętności wszystkich uczniów podczas przygotowywania się do lekcji.

„Choćbym mówił językami ludzkimi i anielskimi, a miłości bym nie miał, byłbym miedzią dźwięczącą lub cymbałem brzmiącym.

I choćbym miał dar prorokowania, i znał wszystkie tajemnice, i posiadał całą wiedzę, i choćbym miał pełnię wiary, tak żebym góry przenosił, a miłości bym nie miał, byłbym niczym".

(I List do Koryntian 13:1–2).

Jedną z najbardziej pomocnych rzeczy, jakie mogą zrobić nauczyciele, jest rozwinięcie szczerej miłości do uczniów oraz dążenie do uzyskania daru miłości bliźniego w uczciwej modlitwie. Prorok Mormon nauczał: „A więc, moi umiłowani bracia, módlcie się do Ojca z całego serca, aby przelał w wasze serca tę miłość, którą obdarza wszystkich prawdziwie naśladujących Jego Syna, Jezusa Chrystusa" (Moroni 7:48).

Poczucie celu [2.2.2]

Poczucie celu, którym podzielą się nauczyciel i uczeń, może zwiększyć wiarę i nadać kierunek oraz znaczenie doświadczeniom przeżywanym na zajęciach. Uczniowie powinni rozumieć, że uczęszczają na zajęcia, aby poznać Ojca w Niebie i Jego Syna, Jezusa Chrystusa oraz postępować naprzód ku życiu wiecznemu poprzez studiowanie pism świętych i słów proroków. Powinni wierzyć, że kiedy zwrócą się do Pana z chęcią uzyskania wiedzy i w modlitwie, mogą być nauczani i podbudowani przez Ducha Świętego. Gdy nauczyciele i uczniowie podchodzą do studiowania pism świętych, oczekując uczenia się przez Ducha oraz uczenia się od siebie nawzajem, wtedy stwarzają warunki do otrzymania objawienia.

Nauczyciele mogą wzniecić poczucie celu na zajęciach poprzez:

- *Oczekiwanie od uczniów wypełnienia ich roli jako uczących się.* Poczucie celu panuje na zajęciach, w których nauczyciel oczekuje od uczniów wypełnienia ich roli jako uczących się i pomaga im w osiągnięciu tego oraz ufa, że uczniowie mogą mieć swój znaczący wkład. Nauczycielom posiadającym poczucie celu, którzy naprawdę kochają swoich uczniów, będzie tak bardzo zależało na rozwoju i osiągnięciu sukcesu, że nie zadowolą się czynieniem tego z zaledwie niedużym wysiłkiem. Tacy nauczyciele będą z miłością zachęcać i podbudowywać swoich uczniów, aby osiągnęli swój potencjał jako osoby uczące się i jako uczniowie Jezusa Chrystusa.
- *Szczerą, żarliwą i dynamiczną postawę w stosunku do pism świętych i ewangelii.* Uczniowie zazwyczaj mają większe pragnienie uczenia się z celem, kiedy wyczują entuzjazm nauczyciela i nastawienie pełne wiary wobec omawianego materiału.

Uwagi

- *Przygotowanie budujących lekcji.* Kiedy nauczyciele przychodzą na zajęcia z dobrze przygotowaną i budującą lekcją, czują się pewni co do kierunku, jaki mają obrać i przekazują poczucie celu, co uczniowie z łatwością rozpoznają.
- *Przygotowanie potrzebnych materiałów i pomocy.* Nauczyciele powinni przyjść na zajęcia przed uczniami, aby przygotować potrzebne materiały i pomoce. Nauczyciel ma wtedy możliwość powitania każdego ucznia przy wejściu. Uczniowie powinni dążyć do tego, aby na czas przybyć na lekcję i mieć ze sobą właściwe materiały do nauki — pisma święte, zakreślacz i notatnik — rozłożone na biurku, gdy rozpoczynają się zajęcia.
- *Unikanie marnowania czasu.* Kiedy rozpoczynają się zajęcia i kiedy uczniowie dostrzegą, że nie ma czasu do stracenia, będą mieli świadomość celu.
- *Wprowadzanie reguł na zajęciach.* Wprowadzenie reguł na regularnie odbywających się zajęciach wnosi poczucie porządku i celu. Reguły na zajęciach pobudzają uczestnictwo każdego ucznia i pomagają nauczycielowi oraz uczniom w lepszym wykorzystaniu cennego czasu. Reguły, które mogą być wprowadzone na zajęciach, to wyjmowanie i odkładanie na miejsce pism świętych oraz pomocy dydaktycznych, organizowanie i przeprowadzanie podnoszących na duchu myśli duchowych oraz rozdawanie i zbieranie materiałów. Ogłoszenia, odnotowanie obecności uczniów, sprawdzanie przydzielonych zadań oraz inne sprawy najlepiej przeprowadzić przed rozpoczęciem myśli duchowej czy lekcji.

Dodatkowe sugestie dotyczące kultywowania odpowiedniej atmosfery skłaniającej do nauki [2.2.3]

Oprócz miłości, szacunku i celu idealną atmosferą, która skłania do nauki, jest porządek, poszanowanie i poczucie spokoju. Starszy Boyd K. Packer nauczał, że „natchnienie łatwiej przychodzi w spokojnym otoczeniu" i że „poszanowanie zaprasza objawienie" („Reverence Invites Revelation", *Ensign,* listopad 1991, str. 21–22). Wymieniono tutaj dodatkowe propozycje, z których mogą skorzystać nauczyciele, aby wprowadzić i utrzymać atmosferę, która sprzyja uczeniu się ewangelii.

Przygotuj fizyczne otoczenie skłaniające do nauki.

Fizyczne otoczenie może mieć wpływ na to, czego uczniowie doświadczają podczas uczenia się ewangelii. Nauczyciele powinni zrobić wszystko, co w ich mocy, by sala była przygotowana tak, aby uczniowie dobrze się czuli i mogli skoncentrować się na lekcji. Można rozważyć następujące rzeczy:

Miejsca siedzące. Zazwyczaj każdy uczeń powinien mieć wygodne miejsce, aby usiąść, położyć pisma święte oraz materiały do studiowania i robić notatki. Miejsca do siedzenia powinny być ustawione w taki sposób, aby uczniowie dobrze widzieli nauczyciela oraz prezentowane przez niego materiały pomocnicze. Tam, gdzie to możliwe, można zastosować różne ustawienia miejsc siedzących, adekwatnie do zajęć wybranych podczas nauki.

Przypisanie miejsc konkretnym osobom pomoże nauczycielom w szybszym nauczeniu się ich imion, podzieleniu klasy do zajęć w małych grupach czy przy ćwiczeniach uczenia się na pamięć fragmentów z pism świętych i rozdzieleniu uczniów rozmawiających podczas lekcji. Nauczyciele powinni uważać na uczniów, którzy mają trudności ruchowe bądź trudności ze wzrokiem, dostosowując dla nich miejsca oraz zachęcając ich do udziału podczas lekcji.

Przeszkody. Nauczyciele powinni podjąć próby eliminacji wszelkich przeszkód, które mogłyby utrudniać proces nauczania i uczenia się. Jeżeli nauczanie ma miejsce w domu, może to wiązać się ze szczególnymi wyzwaniami, ale nawet w takim otoczeniu nauczyciel może zminimalizować potencjalne przeszkody poprzez uważne planowanie.

Wygląd klasy. Zdjęcia, ilustracje, plakaty oraz inne obrazki o tematyce związanej z ewangelią mogą pomagać wzmocnić atmosferę skłaniającą do nauki. Miejsce, w którym odbywa się lekcja, powinno być schludne, czyste, posprzątane i powinno przywoływać uczucia szacunku oraz sprzyjać odczuwaniu Ducha.

Wygląd nauczyciela. Uczniom łatwiej jest dostrzec znaczenie doświadczeń związanych z nauką, gdy wygląd zewnętrzny nauczyciela jest skromny i stosownie odzwierciedla święty charakter przesłania ewangelii.

Zaproś obecność Ducha poprzez znamienne myśli duchowe.

Lekcję należy rozpocząć od krótkiej myśli duchowej. Myśl duchowa może być wspaniałym sposobem na zjednoczenie uczniów poprzez zwrócenie ich myśli i serc ku sprawom duchowym. Pomoże to nauczycielom i uczniom odczuwać Ducha i przygotować się do zdobywania wiedzy. Na myśl duchową zazwyczaj składa się hymn, modlitwa i myśl z pism świętych. Najlepiej, gdy uczniowie dzielą się uczuciami i przemyśleniami na temat swego osobistego studiowania pism świętych oraz gdy składają świadectwo. Długie lub zawiłe myśli duchowe nie tylko skracają czas lekcji, ale w konsekwencji przyczyniają się do wycofania się Ducha. Myśli duchowe, podczas których oferowane są przekąski, z pewnością wprowadzą rozluźnioną, ale nie duchową atmosferę. Nauczyciele powinni poświęcić czas na rozmowę z uczniami, a w szczególności z przywódcami klasy, o tym, jaki jest cel myśli duchowej oraz co można zrobić, aby były one lepsze i aby zachęcić każdą obecną osobę do uczestnictwa.

Omawiaj zasady związane z duchowym uczeniem się.

Na początku roku nauczyciele mogą przedyskutować z uczniami warunki sprzyjające duchowemu uczeniu się (zob. I List do Koryntian 2:10–11; NiP 50:17–22; 88:121–126). Podczas dyskusji można poruszyć kwestie związane z zachowaniem, które sprzyja zaproszeniu Ducha Pana, aby był obecny podczas uczenia się ewangelii, jak również porozmawiać o zachowaniu, które może przyczynić się do wycofania się Ducha. Nauczyciele i

Uwagi

uczniowie powinni ciągle zachęcać siebie nawzajem do zastosowania uzgodnionych uprzednio rzeczy, które sprzyjają zaproszeniu Ducha. Podjęcie takich rozwiązań pomoże zarówno uczniom, jak i nauczycielom w zrozumieniu i wypełnieniu ich roli polegającej na zaproszeniu Ducha do uczestnictwa w procesie uczenia się.

Uważnie wybieraj zajęcia wykorzystywane do uczenia się.

Nauczyciele powinni zdawać sobie sprawę z tego, że różne zajęcia wykorzystywane do nauki mogą wywołać różne uczucia i nastawienie u uczniów. Na przykład po przeprowadzeniu dosyć hałaśliwej gry instruktażowej na początku lekcji, pewien nauczyciel był poirytowany, że nie mógł zakończyć lekcji w bardziej duchowy sposób. Inna nauczycielka odkryła, że problemy z zachowaniem nasilały się, gdy podczas lekcji rozdawała poczęstunek.

Bądź wyczulony na zachowanie się uczniów i stosownie reaguj.

Nauczyciele powinni wiedzieć, co się dzieje podczas lekcji oraz reagować w odpowiedni sposób. Jeśli uczniowie wydają się znudzeni lub zniecierpliwieni, może to być oznaką, że nie są zaangażowani bądź nie rozumieją prezentowanych nauk ani tego, jak dana lekcja może im pomóc. Aby pomóc uczniom w koncentracji, nauczyciel może zmienić sposób prezentacji lekcji. Jeżeli uczniowie zachowują się w nieodpowiedni sposób i przyczyniają się do wycofania się Ducha z lekcji, nauczyciel musi poszukać natchnienia w celu rozwiązania problemu, a nie ignorować go. Nauczyciele powinni także zwrócić uwagę na uczniów, którzy nie współpracują z innymi uczniami lub wydają się osamotnieni. Być może tym uczniom nauczyciel lub pozostali uczniowie w klasie powinni poświęcić szczególną uwagę. W takich przypadkach nauczyciel może porozmawiać z rodzicami i przywódcami kapłańskimi, aby określić, jaka może być przyczyna takiego zachowania, o której nauczyciel powinien wiedzieć.

Koryguj nieodpowie lub niestosowne zachowanie.

Należy pamiętać o pewnych ogólnych zasadach, które pomogą nauczycielowi zaprowadzić odpowiedni porządek i atmosferę szacunku podczas lekcji. Porządek nie zawsze oznacza całkowitą ciszę, nie oznacza też, że lekcja nie może być przyjemna czy zabawna. Jednak osoba lub grupa osób, która zachowuje się nieodpowiednio lub niestosownie, może mieć negatywny wpływ na proces uczenia się i umniejszyć wpływ Ducha Świętego.

„Nigdy nie pozwalaj, aby problem, który rozwiązujesz, stał się ważniejszy niż miłość do danej osoby".

(Thomas S. Monson, „Odnajdowanie radości w podróżowaniu", *Ensign* lub *Liahona*, listopad 2008, str. 86)

Jeżeli dany uczeń lub grupa uczniów zachowuje się niewłaściwie, może to być frustrujące dla nauczyciela oraz pozostałych uczniów. W takich przypadkach szczególnie ważne jest, aby nauczyciele opanowali swoje emocje i dążyli do uzyskania wpływu Ducha. Reakcja nauczyciela na zaistniałą sytuację może być ważniejsza niż dana sytuacja i może przyczynić się do zwiększenia albo zmniejszenia szacunku i zaufania uczniów. Gdy nauczyciele korygują niewłaściwe zachowanie, muszą być stanowczy, ale uprzejmi, sprawiedliwi i okazywać troskę, a następnie niezwłocznie powrócić

do lekcji. Publiczne ośmieszenie ucznia może chwilowo skorygować jego zachowanie, lecz nie podbuduje ani nauczyciela, ani ucznia. W konsekwencji pozostali uczniowie mogą bać się nauczyciela lub stracić do niego zaufanie. Nauczyciele powinni pamiętać o wywieraniu prawego wpływu przez perswazję, cierpliwość, delikatność, uprzejmość, nieudawaną miłość i życzliwość (zob. NiP 121:41–42).

Nauczyciele mogą podjąć pewne kroki w celu rozwiązywania pojawiających się problemów. Można zastosować różne rozwiązania, gdy pojawiają się problemy z dyscypliną. Rozwiązania te mogą jednak nie mieć takiego samego rezultatu przy każdym uczniu czy sytuacji:

- *Utrzymuj kontakt wzrokowy.* Uczniowie często rozmawiają ze sobą w nieodpowiednim momencie, myśląc, że nauczyciel tego nie zauważy. Nauczyciel może patrzeć na uczniów i utrzymywać z nimi kontakt wzrokowy, aby wiedzieli, że wie, co się dzieje.
- *Przestań mówić.* Jeżeli uczniowie rozmawiają, kiedy powinni słuchać, nauczyciel może — jeśli to konieczne — przestać mówić w pół zdania. Głośniejsze mówienie, żeby ich zagłuszyć, raczej nie rozwiąże problemu.
- *Podejdź bliżej.* Kolejną czynnością, jaką może podjąć nauczyciel w celu skorygowania zachowania bez konieczności konfrontacji z uczniem, jest podejście bliżej do źle zachowującego się ucznia. Nauczyciel może kontynuować lekcję, ale uczeń będzie czuł obecność nauczyciela i przestanie robić to, co robił do tej pory.
- *Zadaj pytanie.* Bez zwracania uwagi na niestosowne zachowanie nauczyciel może zadać niesfornemu uczniowi pytanie związane z lekcją. Nie czyni tego, aby zawstydzić ucznia, ale by pomóc mu w ponownym włączeniu się do dyskusji.

Czasami uczniowie nie zmieniają swego zachowania w wyniku podjęcia mniej inwazyjnych metod i w dalszym ciągu przeszkadzają w lekcji. Poniżej znajdują się dodatkowe, bardziej bezpośrednie sposoby, jakich może użyć nauczyciel, aby utrzymać porządek:

- *Porozmawiaj na osobności z danym uczniem.* Pan powiedział, iż jeśli ktoś obraża drugą osobę, wtedy osoby te powinny porozmawiać ze osobą „w cztery oczy" (NiP 42:88). Nauczyciel może porozmawiać z uczniem o powodach złego zachowania i poinformować, że zachowanie to musi ulec zmianie, gdyż w innym przypadku zostaną podjęte dodatkowe kroki. Nauczyciele powinni upewnić się, że rozgraniczają zachowanie ucznia od jego wartości indywidualnej. Ważne jest, aby nauczyciele pamiętali, że „wielka jest wartość dusz w oczach Boga" (NiP 18:10). Powinni przekazać uczniowi, że złe zachowanie jest nie do przyjęcia, a on lub ona są wartościowymi osobami. Nauczyciele powinni pamiętać o tym, aby postępować zgodnie z radą Pana i okazać „zwiększoną miłość temu, którego [upomnieli]" (NiP 121:43).
- *Rozdziel uczniów, którzy przeszkadzają.*

Uwagi

Uwagi

- *Skonsultuj się z rodzicami lub przywódcami kapłańskimi.* Jeżeli zachowanie nadal jest nie do przyjęcia, często pomocna będzie konsultacja nauczyciela z rodzicami danego ucznia. Często rodzice mogą podpowiedzieć lub podzielić się dodatkowymi pomysłami, które pomogą w skorygowaniu problemu. W niektórych przypadkach może pomóc biskup ucznia.
- *Wyproś ucznia z lekcji.* Prezydent David O. McKay udzielił nauczycielom następującej rady: „Jeżeli [podejmowane przez ciebie] wysiłki są na próżno, możesz zwrócić się do rodziców w następujący sposób: 'Jeśli złe zachowanie będzie nadal trwać, będziemy zmuszeni skreślić go z listy'. To jest ostateczny krok. Każdy nauczyciel może wyprosić [ucznia] z klasy; należy jednak wyczerpać wszystkie możliwe sposoby, zanim do tego dojdzie. *Musi* panować porządek — jest to konieczne dla wzrostu duszy, a jeżeli jeden [uczeń] odmawia albo jeżeli dwoje [uczniów] odmawia spełnienia tego wymogu, muszą odejść! Lepiej, aby jeden [uczeń] 'zagłodził się', niż cała klasa została stopniowo zatruta" („Guidance of a Human Soul — The Teacher's Greatest Responsibility", *Instructor,* wrzesień 1965, str. 343).

„A jeśli [ci uczniowie] nie reagują, to pewnie jeszcze nie możesz ich nauczać, ale możesz ich kochać. A jeśli pokochasz ich dzisiaj, to może jutro będziesz mógł ich nauczać".

(Jeffrey R. Holland „Teaching and Learning in the Church", str. 102)

Zanim uczeń zostanie poproszony o opuszczenie lekcji na dłuższy czas, nauczyciel powinien skonsultować się z rodzicami, kierownikami seminarium i instytutu oraz z właściwymi przywódcami kapłańskimi. W takich sytuacjach istotne jest, aby nauczyciel pomógł zrozumieć zarówno samemu uczniowi, jak i jego rodzicom, że to uczeń dokonuje wyboru opuszczenia seminarium ze względu na swoje nieodpowiednie zachowanie. Przeszkadzanie — a nie uczeń — jest nie do przyjęcia. Jeżeli uczeń podejmie decyzję o zmianie zachowania, wtedy może powrócić do udziału w lekcjach.

Codzienne studiowanie pism świętych i czytanie partii materiału wyznaczonej na zajęcia [2.3]

Codziennie studiuj pisma święte [2.3.1]

Codzienne osobiste studiowanie pism świętych umożliwia nauczycielom i uczniom stałe uczenie się ewangelii, rozwój świadectwa i słuchanie głosu Pana. Pan w Naukach i Przymierzach oświadczył, że „Pisma Święte są [nam] dane przez [Niego] dla [naszego] pouczenia" (NiP 33:16). Prorok Nefi nauczał, że ci, którzy będą „dążyć naprzód, napawając się słowem Chrystusa i [wytrwają] do końca […], [będą] mieli życie wieczne" (2 Nefi 32:3) i że „słowa Chrystusa wyjawią wam wszystko, co macie czynić" (2 Nefi 32:3).

Prorocy w dniach ostatnich podkreślają znaczenie codziennego studiowania pism świętych. Prezydent Harold B. Lee radził: „Jeżeli nie czytamy pism świętych codziennie, nasze świadectwo słabnie, [a] nasza duchowość nie pogłębia się" (*Teachings of Presidents of the Church: Harold B. Lee* [2000], str. 66). Starszy Howard W. Hunter również o tym nauczał: „Pewne jest, że osoba, która codziennie studiuje pisma święte, osiąga znacznie więcej niż osoba, która poświęca dużo czasu jednego dnia, a potem pozwala sobie na kilkudniową przerwę" („Reading the Scriptures", *Ensign,* listopad 1979, str. 64).

Starszy Richard G. Scott usilnie prosi: „Proszę, wzniećcie miłość do pism świętych w umyśle i w sercu u każdej drogocennej młodej osoby. Pomóżcie rozpalić u każdej młodej osoby niegasnący płomień, który motywuje osoby pragnące poznać słowo Pana do zrozumienia Jego nauk, zastosowania ich i dzielenia się nimi z bliźnimi. […]

Przejdźcie najpierw ze swymi uczniami krok po kroku przez wiele fragmentów świętego słowa Pana. Pozwólcie im poczuć wasz entuzjazm, szacunek i miłość do pism świętych.

Po drugie, pomóżcie im czytać, rozważać i indywidualnie modlić się, aby odkryć moc i spokój płynące z pism świętych" („Four Fundamentals for Those Who Teach and Inspire Youth" [sympozjum KSE na temat Starego Testamentu, 14 sierpnia 1987], str. 5).

Uwagi

Nauczyciele niewiele mogą zrobić, by mieć dobry, większy i trwalszy wpływ na życie ich uczniów, ale mogą zaoferować im pomoc w uczeniu się miłości do pism świętych i codziennego ich studiowania. Zazwyczaj zaczyna się to od przykładu codziennego studiowania pism świętych, jaki nauczyciele dają uczniom. Zaangażowanie się w wartościowe osobiste codzienne studiowanie upoważnia nauczycieli do wygłoszenia osobistego świadectwa o wartości pism świętych w ich własnym życiu. Takie świadectwo może być ważnym katalizatorem w udzieleniu uczniom pomocy w podjęciu zobowiązania do regularnego, indywidualnego studiowania pism świętych.

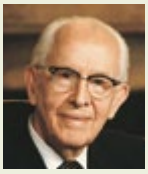

„Zanim będziecie mogli wzmocnić swoich uczniów, podstawową rzeczą jest studiowanie doktryn królestwa i uczenie się ewangelii zarówno poprzez studiowanie, jak i wiarę".

(Ezra Taft Benson, „The Gospel Teacher and His Message" [przemówienie wygłoszone do nauczycieli religii, KSE 17 września 1976], str. 3)

Nauczyciele powinni stale nauczać uczniów o doktrynach i zasadach codziennego osobistego studiowania pism świętych. Nauczyciele mogą również zachęcać każdego ucznia do zaplanowania czasu na codzienne osobiste studiowanie pism świętych, mogą pomóc uczniom we wzięciu odpowiedzialności za codzienne studiowanie poprzez wdrożenie systemu śledzenia postępu w czytaniu i mogą w trakcie lekcji umożliwić uczniom dzielenie się swoimi uczuciami towarzyszącymi osobistemu studiowaniu. Gdy nauczyciele zachęcają do codziennego studiowania pism świętych, powinni zachować ostrożność, aby nie zniechęcić czy nie zawstydzić uczniów, którym trudność sprawia samodzielne studiowanie pism świętych.

Uczniom, którzy mają problemy z czytaniem i uczeniem się, należy umożliwić studiowanie pism świętych w takiej formie, jaka najlepiej sprosta ich potrzebom, np. audio, w języku migowym czy w języku Braille'a. Wielu uczniom mającym trudności z czytaniem przyniesie korzyść śledzenie tekstu, podczas gdy ktoś inny czyta na głos.

„Zachowujcie w swoich umysłach stale słowa żywota".

(Nauki i Przymierza 84:85)

Umiejętności i metody studiowania pism świętych

Uczniowie odniosą sukces podczas osobistego studiowania pism świętych, gdy nauczyciel pomoże im w rozwinięciu i wprowadzeniu w życie różnych umiejętności i metod studiowania pism świętych. Wszystkie wymienione metody i umiejętności — również te, których nie wymieniono w tym podręczniku — powinny być przedstawione uczniom, aby uczyli się przez Ducha, rozumieli pisma święte i odkrywali oraz stosowali doktryny i zasady ewangelii w życiu osobistym.

Uwagi

Korzystaj z pomocy do studiowania pism świętych. Kościół przygotował rozbudowane pomoce do studiowania pism świętych i załączył je do zbioru podstawowych pism świętych w niektórych językach. (The Guide to the Scriptures [Przewodnik do pism świętych] to zebrane w jednym miejscu pomoce do studiowania, które zostały przygotowane w innych językach). Do tych pomocy należą: przypisy, wstępy do rozdziałów, indeks tematyczny, Bible Dictionary (Słownik biblijny) oraz mapy. Należą one do najcenniejszych pomocy nauczycieli i uczniów. Mogą z nich korzystać podczas studiowania pism świętych. Nauczyciele mogą pomóc swoim uczniom w zapoznaniu się z tymi pomocami i materiałami źródłowymi przez stosowne korzystanie z nich podczas lekcji. Kościół również w trybie on-line udostępnił inne pomocne materiały źródłowe do studiowania.

Zaznacz i zapisz wyjaśnienie. Zapisywanie wyjaśnień i zaznaczanie fragmentów w pismach świętych jest jednym z najbardziej pomocnych sposobów dla nauczycieli i uczniów, aby uchwycić i zapamiętać rzeczy, jakich się uczą. Zaznaczenie oznacza wyróżnienie, odróżnienie, rozróżnienie lub zwrócenie na coś uwagi. Można tego dokonać poprzez podkreślenie, zacienienie czy inne zaznaczenie kluczowych słów lub fragmentów pisma świętego. Zapis wyjaśnienia oznacza odnotowanie wyjaśnienia lub dodanie komentarza. Przykłady zapisu wyjaśnień mogą zawierać zapisanie osobistych uczuć, proroczego komentarza, odnośnika, definicji słowa czy myśli zebranych z komentarzy usłyszanych od członków klasy, które można zapisać na marginesie obok konkretnego fragmentu z pisma świętego.

Zaznaczanie w pismach świętych oraz zapis wyjaśnień może pomóc uczniom i nauczycielom w:

- Oznaczeniu najważniejszych słów, zdań, koncepcji, prawd, ludzi oraz wydarzeń, aby łatwiej było je zapamiętać i znaleźć.
- Wyjaśnianiu i odkrywaniu znaczenia tekstu pism świętych.
- Zachowaniu osobistych przemyśleń oraz tych otrzymanych od innych ludzi.
- Przygotowaniu się do nauczania innych ewangelii.

Nauczyciele mogą zachęcać uczniów do zaznaczania fragmentów w pismach świętych, mówiąc: „Gdy będziesz badać te wersety, zaznacz kluczowe zasady, jakie w nich odkryjesz” lub „Oto jest ważny odnośnik do tego wersetu. Możecie to zapisać na marginesie swoich pism świętych”. Lepiej jest nauczać, ilustrować i wprowadzać w życie podstawowe elementy z pism świętych, zaznaczając je w ciągu roku, niż uczyć ich systemu zaznaczania.

Rozważaj. Rozważanie oznacza medytację lub głębokie przemyślenia na pewien temat, któremu często towarzyszy modlitwa. Gdy uczniowie uczą się rozważania podczas osobistego studiowania pism świętych, Duch będzie często objawiał im prawdę i pomoże im zdobyć wiedzę, w jaki sposób mogą stać się bardziej podobni do Jezusa Chrystusa.

Uwagi

Po tym, jak Zbawiciel nauczał Nefitów, powiedział im: „Rozważajcie, co wam powiedziałem” (3 Nefi 17:3). Jednym ze sposobów, w jaki można pomóc uczniom w duchowym uczestnictwie w lekcji i w zachęcaniu ich do zastosowania zgłębionego zrozumienia rzeczy, o których się uczą, jest zaplanowanie czasu na medytację na temat tego, czego się nauczyli podczas lekcji. W takich chwilach nauczyciel powinien zachęcić uczniów, aby poprosili Pana o pomoc.

Zadawaj pytania. Nauczenie się zadawania pytań oraz poszukiwania odpowiedzi podczas studiowania pism świętych jest jedną z najważniejszych umiejętności w studiowaniu pism świętych, jaką uczniowie mogą udoskonalać. Poprzez zadawanie pytań uczniowie mogą być prowadzeni do uzyskania lepszego zrozumienia kontekstu i treści pism świętych, jak również odkrywania i zrozumienia ważnych doktryn i zasad ewangelii. Uczniowie mogą uczyć się zadawania pytań, które doprowadzą ich do poczucia prawdy i znaczenia tego, co studiują, oraz wiedzy na temat zastosowania tych nauk w życiu.

„Poproście [swoich uczniów], aby czytali wolniej, uważniej, rozważając w umyśle pytania. Pomóżcie im rozważać, badać każde słowo, każdą duchową perełkę. Nauczcie ich, aby trzymali się światła i potrafili je włączyć, aby patrzyli i widzieli, co odzwierciedla i co się w niej odbija. U niektórych uczniów, pewnego dnia i w konkretnych okolicznościach, takie bliższe badanie słowa może być odkryciem ukrytego skarbu: perły wielkiej wartości; perły, która jest bezcenna”.

(Jeffrey R. Holland, „Students Need Teachers to Guide Them” [przekaz satelitarny KSE, 20 czerwca 1992, str. 4)

Zdefiniuj trudne słowa i zwroty. Słowniki, podręczniki dla uczniów, przypisy oraz pomoce do studiowania pism świętych często mogą pomóc uczniom w zrozumieniu trudnych słów czy zwrotów.

Użyj wyobraźni. Używanie wyobraźni ma miejsce, gdy uczeń oczami wyobraźni widzi w umyśle to, co przedstawia zapis w piśmie świętym. Na przykład uczniowie mogą wyobrazić sobie, jak Piotr idzie po wodzie do Zbawiciela (zob. Ew. Mateusza 14:28–29) lub jak Szadrach, Meszach i Abed-Nego zostali wrzuceni do rozpalonego pieca (zob. Ks. Daniela 3:19–25). Użycie wyobraźni może pomóc w tym, aby dany zapis z pisma świętego był bardziej wyraźny lub realny dla uczniów.

Odnoś do siebie tekst pism świętych. Odnoszenie pism świętych do siebie oznacza porównywanie ich z własnym życiem. Uczniowie mogą zadać sobie pytanie: „Jakie okoliczności czy sytuacje w moim życiu są *podobne* do okoliczności czy sytuacji w danym fragmencie z pisma świętego?” lub „W jaki sposób jestem *podobny* do postaci, o których się uczymy z pism świętych?”. Gdy uczniowie zobaczą podobieństwa pomiędzy swoimi doświadczeniami a doświadczeniami postaci z pism świętych, będą w stanie szybciej rozpoznać doktryny i zasady ewangelii. Będą mogli również zobaczyć, jak zasady te można zastosować w podobnych sytuacjach w ich własnym życiu.

Odnośniki. Odnośniki to dodatkowe fragmenty z pism świętych, dzięki którym można znaleźć dodatkowe informacje i mieć wgląd w studiowany właśnie fragment. Odnośniki, czyli fragmenty powiązane, to połączenie fragmentów z pism świętych, które pomogą uczniom w lepszym zrozumieniu danego fragmentu, doktryny lub zasady z pisma świętego. Pomocne odnośniki można znaleźć w przypisach oraz w innych pomocach do studiowania, w podręcznikach dla nauczyciela i ucznia oraz w przemówieniach z konferencji generalnej. Nauczyciele i uczniowie powinni również sami odkrywać ważne odnośniki podczas osobistego studiowania.

Uwagi

Porównania i przeciwieństwa. Fragment, doktryna lub zasada z pisma świętego może być zazwyczaj wyjaśniona, gdy zostanie porównana z innym fragmentem lub mu przeciwstawiona. Zauważenie podobieństw lub różnic pomiędzy naukami, ludźmi czy wydarzeniami może przynieść jaśniejsze rozeznanie w prawdach ewangelii. Na przykład przeciwstawienie panowania króla Beniamina z panowaniem króla Noego pozwala uczniowi dostrzec bardzo jasno błogosławieństwa panowania prawego przywódcy jako przeciwieństwo niszczycielskich konsekwencji panowania niegodziwego przywódcy. Porównywanie życia, nauk i świadectwa Jakuba i Almy z filozofią i życiem Szerema i Korihora może pomóc uczniom rozpoznać fałszywe filozofie obecnego świata oraz dostrzec, jak z nimi walczyć. Porównywanie i przeciwstawianie sobie historii różnych wędrówek podjętych do ziemi obiecanej przez dzieci Izraela, Lehiego i jego rodzinę oraz Jeredów może nauczyć zasad, które pomogą nauczycielom i uczniom w ich własnej wędrówce przez życie.

Zrób listę. Lista zawiera myśli, koncepcje lub rady związane z danym tematem. Szukanie list w pismach świętych może pomóc nauczycielom i uczniom określić kluczowe punkty, jakie autor chciał podkreślić. Na przykład dziesięć przykazań stanowi listę (zob. II Ks. Mojżeszowa 20). Naukę o błogosławieństwach również można postrzegać jako listę (zob. Ew. Mateusza 5:3–12; 3 Nefi 12:3–11). Nauki i Przymierza 4 — rozdział ten zawiera listę umiejętności niezbędnych dla osób powołanych do służby Panu.

Szukaj powiązań, wzorów i tematów. Można zachęcić uczniów do szukania powiązań, wzorów i tematów podczas studiowania pism świętych. Starszy David A. Bednar powiedział: „*Badanie* objawień w poszukiwaniu powiązań, wzorów i tematów buduje naszą duchową wiedzę, a jednocześnie ją powiększa […], poszerza naszą perspektywę i zrozumienie planu zbawienia" („Zbiornik żywej wody" [Ognisko KSE dla młodych dorosłych, 4 lutego 2007], str. 2).

Nauczyciele i uczniowie zazwyczaj będą w ciągu roku wykorzystywać wiele z tych umiejętności i metod na lekcjach. A gdy będą to czynić, mogą czasami zatrzymać się, aby krótko przedyskutować ze swymi uczniami metody czy umiejętności akurat użyte oraz zachęcić ich do korzystania z nich podczas osobistego studiowania.

Przeczytaj partie materiału wyznaczone na zajęcia [2.3.2]

Wszystkie podstawowe pisma święte — Stary i Nowy Testament, Księga Mormona, Nauki i Przymierza oraz Perła Wielkiej Wartości — to natchnione pisma, które zawierają doktryny i zasady ewangelii. Przedstawiają działania Boga wobec człowieka i nauczają o Zadośćuczynieniu Jezusa Chrystusa. Każde z osobna jest ważne, a zebrane razem dają większe zrozumienie ewangelii oraz planu zbawienia przygotowanego przez naszego Ojca w Niebie.

Uczniowie i nauczyciele powinni przeczytać i studiować całą księgę z pism świętych, która jest akurat omawiana (z wyjątkiem wybranych części Starego Testamentu, jak zostało to odnotowane w planie nauczania).

„Ojciec w Niebie na przestrzeni wieków dawał natchnienie wybranym mężczyznom i kobietom, aby dzięki przewodnictwu Ducha Świętego odnajdywali rozwiązania najbardziej złożonych problemów. Natchnął On te upoważnione sługi, aby zapisywali rozwiązania w formie swoistego podręcznika dla tych z Jego dzieci, które wierzą w Jego plan szczęścia i w Jego Umiłowanego Syna, Jezusa Chrystusa. Mamy bezpośredni dostęp do tych przewodników dzięki skarbowi, który nazywamy podstawowymi pismami świętymi — to znaczy: Staremu i Nowemu Testamentowi, Księdze Mormona, Naukom i Przymierzom oraz Perle Wielkiej Wartości".

(Richard G. Scott, „Moc pism świętych", *Ensign* lub *Liahona*, listopad 2011, str. 6)

Zrozumienie kontekstu i treści pism świętych oraz słów proroków [2.4]

Zrozumienie kontekstu oraz treści pism świętych i słów proroków przygotowuje nauczycieli i uczniów na rozpoznanie przesłania natchnionych kronikarzy. Kontekst oraz treść wyjaśniają i obrazują doktryny oraz zasady zapisane za pomocą doświadczeń i nauk innych ludzi. Chociaż wiele omawianych kwestii będzie dotyczyło w szczególności zrozumienia kontekstu i treści pism świętych, to większość tych samych zasad i pomysłów może mieć zastosowanie podczas studiowania przesłań proroków w dniach ostatnich.

Kontekst [2.4.1]

Kontekst oznacza (1) fragment pisma świętego, który poprzedza lub następuje po wersecie lub kilku wersetach bądź (2) oznacza sytuację lub okoliczności zaistnienia danego fragmentu pisma, wydarzenia czy historii.

Za pomocą kontekstu można zrozumieć treść pism świętych. Uzyskujemy informacje o sytuacji, co wyjaśnia i nadaje głębię zrozumienia przedstawianej treści pism świętych, historii, nauk, doktryn i zasad. Każda osoba zapisująca w pismach świętych czyniła to pod kierunkiem Ducha Świętego, a dzieło to jest przybrane w symbolikę i kulturę autora. Aby zrozumieć jego zapis, nauczyciele i uczniowie powinni 'myślowo' „wkroczyć do jego świata" na tyle, na ile jest to możliwe, aby postrzegać rzeczy takimi, jakimi widział je autor. Dalej wymienione są przykłady różnego rodzaju kontekstu.

„Zapoznajcie się z lekcjami, jakich nauczają pisma święte. Poznajcie tło historyczne i okoliczności towarzyszące przypowieściom Mistrza oraz napomnieniom proroków. Studiujcie tak, jakby oni przemawiali do was, albowiem tak zaprawdę jest".

(Thomas S. Monson, „Bądźcie sobą — jak najlepsi" *Ensign* lub *Liahona*, maj 2009, str. 68)

Tło historyczne. Zauważenie faktu, że Józef Smith przebywał w więzieniu Liberty, gdy otrzymał i spisał rozdziały 121, 122 i 123 Nauk i Przymierzy, dodaje większej głębi i mocy doktrynom i zasadom nauczanym w tych rozdziałach na temat przeciwności losu oraz korzystania z mocy i upoważnienia.

Uwarunkowania kulturowe. Poznanie tła towarzyszącego świętom i uroczystym obchodom w starożytnym Izraelu może wyjaśnić ich symboliczny związek ze Zbawicielem i Jego misją. Świadomość, skąd wywodzą się Samarytanie oraz znajomość ich relacji z Żydami w czasach Chrystusa, jest odzwierciedlona w przypowieści o Dobrym Samarytaninie i pogłębia zrozumienie znaczenia tego, że Zbawiciel rozmawia przy studni z kobietą w Samarii.

Pytanie lub sytuacja, które spowodowały przytoczenie przypowieści, wydarzenia, doktryny czy zasady. Zrozumienie, że rozdział w Naukach i Przymierzach 9 został dany w odpowiedzi na to, że Oliver Cowdery nie mógł tłumaczyć, wyjaśnia zasady objawienia omawiane w tym rozdziale.

„Mam pewien klucz, dzięki któremu rozumiem pisma święte. Dowiaduję się, jakie było pytanie, na które udzielono odpowiedzi […]".

(Józef Smith, w: *History of the Church*, 5:261)

Kto z kim rozmawia i dlaczego. Nauki Almy o Zadośćuczynieniu, Zmartwychwstaniu, Sądzie Ostatecznym, łasce i sprawiedliwości nabierają głębszego znaczenia, gdy zdamy sobie sprawę, że nauki te wynikają z kontekstu wizyty syna Koriantona, który był zaniepokojony konsekwencjami poważnego grzechu, jaki popełnił.

Położenie geograficzne. Poznanie położenia geograficznego Kanaanu pogłębia zrozumienie tego, gdzie Lot i Abraham osiedlili się oraz jaki to miało wpływ na podejmowane przez nich decyzje i jaki wpływ decyzje te miały na ich rodziny.

Pisma święte, pomoce do studiowania dostępne w pismach świętych i plan nauczania zawierają wystarczającą ilość dodatkowych informacji, aby pomóc nauczycielom i uczniom zrozumieć treść pism świętych.

Treść [2.4.2]

Treść to akcja, ludzie, wydarzenia, kazania i natchnione wyjaśnienia, które składają się na tekst pisma świętego. Treść pism świętych ożywia doktryny i zasady, które znajdują się w zbiorze pism świętych i nadaje im odpowiedni charakter. Na przykład: historia Nefiego, który pozyskał mosiężne płyty, uczy zasady, że *wiara w Pana i słuchanie Ducha może pomóc każdej osobie pokonać to, co wydaje się wyzwaniem nie do pokonania.* Zrozumienie wydarzeń związanych z exodusem wyjaśnia, że *zaufanie Panu i podążanie za prorokiem może doprowadzić lud i narody do otrzymania błogosławieństw obiecanych przez Pana,* ale jednocześnie, że *błogosławieństwa mogą być wstrzymane, jeśli ludzie szemrają i są nieposłuszni.*

Uwagi

Poznawanie ludzi opisanych w pismach świętych może przynieść natchnienie i zachęcić uczniów do stawiania czoła wyzwaniom oraz prowadzenia życia opartego na wierze. Starszy Richard G. Scott złożył obietnicę o Księdze Mormona:

„Pomiędzy jej okładkami znajdziemy przyjaźń oraz godne naśladowania przykłady Nefiego, Jakuba, Enosa, Beniamina, Almy, Ammona, Helamana, Mormona, Moroniego oraz wielu innych ludzi. Dzięki nim wzniecimy odwagę i oznaczymy drogę, kierując się ku wierze i posłuszeństwu. […]

Co ważniejsze, każdy z nich, bez wyjątku, zwróci wasze spojrzenie ku doskonałemu przyjacielowi — naszemu Zbawicielowi i Odkupicielowi, którym jest Jezus Chrystus" („True Friends That Lift", *Ensign,* listopad 1988, str. 77).

Kazania, które w tak uważny sposób zostały zachowane w pismach świętych, są kolejną bardzo ważną częścią treści. Dla ucznia, który boryka się z grzechem, kazanie Pawła czy Almy Młodszego może być źródłem niosącym nadzieję i motywację. Ostatnia przemowa króla Beniamina skierowana do jego ludu mistrzowsko uczy o mocy i znaczeniu Zbawiciela i Jego Zadośćuczynienia oraz wyjaśnia znaczenie służby, błogosławieństw za posłuszeństwo oraz tego, jak ważne jest poszukiwanie osób znajdujących się w potrzebie. Uczeń, który dąży do tego, aby stać się uczniem Jezusa Chrystusa, może zyskać wgląd poprzez studiowanie i zastosowanie słów Zbawiciela wypowiedzianych w kazaniu na górze.

W zrozumieniu treści pomoże uczenie się znaczenia trudnych słów i zwrotów, jak również interpretacja przypowieści, symboli itp. Na przykład poznanie znaczenia takich słów, jak *zwietrzeć* (Ew. Mateusza 5:13) czy *trwać* (NiP 11:19; 45:48) i zwrotów takich, jak: „przeto opasajcie się" (NiP 75:22) i „sakiewka czy torba" (zob. Ew. Łukasza 10:4) pomaga wyjaśnić tekst pism świętych. Zasady nauczane przez Zbawiciela w przypowieściach będą łatwiejsze do zrozumienia, gdy poznamy symboliczne znaczenie takich zwrotów, jak drogocenna perła (zob. Ew. Mateusza 13:45–46), pszenica i kąkol (zob. Ew. Mateusza 13:24–30) czy zagubiona owca (zob. Ew. Łukasza 15:4–7).

Będąc w posiadaniu wszystkich dostępnych informacji, jakich można się uczyć i nauczać, nauczyciele powinni wykazać się mądrością w określaniu tego, ile czasu poświęcą na kontekst i treść oraz ile czasu spędzą na studiowaniu doktryn i zasad ewangelii. Nauczyciele powinni zaprezentować wystarczającą ilość kontekstu i treści, aby pomóc uczniom w zrozumieniu wiecznych prawd zawartych w tekście pisma świętego, ale nie powinni za bardzo podkreślać wagi tła i szczegółów, aby nie stały się sednem lekcji.

Uwagi

Pamiętanie o doktrynach i stosowanie zasad ewangelii w życiu, rozpoznawanie ich, zrozumienie i odczuwanie ich prawdy oraz znaczenia [2.5]

Rozpoznawanie i zrozumienie doktryn oraz zasad ewangelii pomoże nauczycielowi i uczniom zastosować treść pism świętych i słów proroków we własnym życiu i będzie im przewodnikiem w podejmowaniu decyzji. Odczucie prawdziwości, znaczenia i naglącej potrzeby doktryn i zasad ewangelii często prowadzi do zwiększonego pragnienia zastosowania tego, czego akurat się uczymy. Zastosowanie zasad ewangelii przynosi obiecane błogosławieństwa, pogłębia zrozumienie i nawrócenie oraz pomaga nauczycielom i uczniom w upodabnianiu się do Zbawiciela.

Doktryna jest podstawową, niezmienną prawdą składającą się na ewangelię Jezusa Chrystusa. Prawdy takie, jak: *Ojciec w Niebie ma powłokę z ciała i kości, chrzest jest niezbędny, aby wejść do królestwa Boga* i *wszyscy ludzie zmartwychwstaną* to doktryny.

Zasada to trwała prawda lub reguła, którą można przyjąć i która może pomóc w podejmowaniu decyzji. Zasady ewangelii są uniwersalne i pomagają ludziom pamiętać o doktrynach ewangelii w codziennym życiu. Starszy Richard G. Scott nauczał: „Zasady to prawda w pigułce, która jest gotowa do przyjęcia" („Acquiring Spiritual Knowledge", *Ensign,* listopad 1993, str. 86). Oznacza to, że zasady ewangelii zazwyczaj sugerują czynność, jak również konsekwencje, które nastąpią w ich wyniku. Na przykład: *modlitwa zawsze pomoże w pokonywaniu pokusy* (zob. NiP 10:5) i *jeżeli będziemy postępować zgodnie z podszeptami Ducha Świętego, pomoże nam On osiągnąć to, co nakazuje Pan* (zob. 1 Nefi 4).

Czasami trudno jest odróżnić doktrynę od zasady. Starszy Henry B. Eyring podzielił się następującymi słowami: „Nie spędzałbym zbyt wiele czasu na próbowaniu rozgraniczenia pomiędzy zasadą a doktryną. Słyszałem rozmowy na ten temat, które nie były zbyt owocne" („Training Guidelines and Resources: Elder Richard G. Scott and Elder Henry B. Eyring Discussion" [przekaz szkolenia KSE, sierpień 2003], str. 10).

Rozpoznaj doktryny i zasady [2.5.1]

Jednym z głównych celów pism świętych jest nauczanie doktryn i zasad ewangelii. Prezydent Marion G. Romney wyjaśnił: „Nie można uczciwie studiować pism świętych bez uczenia się zasad ewangelii, ponieważ pisma święte zostały napisane w taki sposób, aby zachować te zasady dla naszego pożytku" („The Message of the Old Testament" [sympozjum KSE na temat Starego Testamentu, 17 sierpnia 1979], str. 3). Starszy Boyd K. Packer nauczał: „[Zasady] znajdują się w pismach świętych. Stanowią one główną treść oraz są celem uzyskanych objawień" („Principles", *Ensign,* marzec 1985, str. 8). W tej dyspensacji Pan nakazał nauczycielom i przywódcom w Jego Kościele nauczać zasad ewangelii tak, jak są one przedstawione w pismach świętych: „A znowu starsi, kapłani i nauczyciele tego Kościoła uczyć będą zasad mojej Ewangelii, które są w Biblii i Księdze Mormona, a w których jest pełnia Ewangelii" (NiP 42:12).

Uwagi

Nauczenie się rozpoznawania doktryn i zasad ewangelii, jak są one przedstawione w pismach świętych, wiąże się z podejmowaniem przemyślanych wysiłków i stosowaniem ich w praktyce. Na temat podejmowanych wysiłków Starszy Richard G. Scott powiedział: „Szukajcie zasad. Uważnie odróżniajcie je od szczegółów użytych do ich wyjaśnienia" („Acquiring Spiritual Knowledge", str. 86).

Czasami podczas lekcji, doktryny i zasady będą wskazywane przez nauczyciela. Czasami nauczyciel poprowadzi, zachęci i pozwoli uczniom na samodzielne ich odkrywanie. Nauczyciele powinni pilnie pomagać uczniom w nabywaniu umiejętności samodzielnego rozpoznawania doktryn i zasad.

Rozpoznawanie niektórych doktryn i zasad ewangelii jest łatwiejsze, gdyż są otwarcie przytaczane. Takie *przytaczane zasady* to przeważnie zdania zaczynające się od: „widzimy", „dlatego", „zaprawdę" lub „oto", wskazujące na to, że autor, który je zapisał w piśmie świętym, podsumowuje swoje przesłanie lub wyciąga wniosek.

Na przykład w księdze Helamana 3:27 jest napisane: „*I widzimy,* że Pan jest miłosierny wszystkim, którzy wzywają Jego imienia z głębi serca".

W księdze Almy 12:10 oświadczono: „*Dlatego* ten, kto znieczula swe serce, otrzymuje mniejszą część Słowa, a ten, kto nie znieczula swego serca, otrzymuje większą część Słowa".

W Liście do Efezjan 6:13 jesteśmy uczeni: „*Dlatego* weźcie całą zbroję Bożą, abyście mogli stawić opór w dniu złym i, dokonawszy wszystkiego, ostać się".

W księdze Almy 41:10 zapisano słowa: „*Oto* mówię ci, że czynienie zła nigdy nie było szczęściem".

Osoby piszące w piśmie świętym nie przytaczają bezpośrednio wielu zasad, raczej sugerują ich istnienie. *Ukryte zasady* mogą pochodzić z całej księgi pisma świętego, rozdziału bądź pojedynczego wersetu i mogą być ukryte w przebiegu historii, w wydarzeniach czy przypowieściach. Znalezienie ukrytych zasad oznacza rozpoznanie prawd przedstawianych w zapisie pism świętych i przytoczenie ich w sposób prosty i zwięzły. Wymaga to czasu i uważnych przemyśleń. Starszy Richard G. Scott nauczał: „Warto jest podjąć wzmożone wysiłki, aby zebrać prawdę, jaką zdobywamy, w proste zdania zawierające zasady" („Acquiring Spiritual Knowledge", str. 86).

Ukryte zasady najczęściej można odkryć, gdy szuka się związków przyczynowo-skutkowych w danej części pisma świętego. Podczas analizy czynów, postaw i zachowań danych osób bądź grup opisywanych w zapisie pisma świętego oraz przy określaniu błogosławieństw lub konsekwencji ich postępowania, zasady ewangelii stają się bardziej widoczne.

Ukryte zasady można również zidentyfikować poprzez zadawanie następujących pytań:

- Jaki jest morał lub sens tej historii?
- Jak myślisz, dlaczego wydarzenia te zostały zapisane w tych wersetach?
- Czego według autora mamy się nauczyć?
- Jakich podstawowych prawd jesteśmy nauczani w tym fragmencie?

Uwagi

Oto niektóre przykłady ukrytych zasad:

Wydarzenia z życia Almy Młodszego lub Pawła: *Osoba, która przyjmuje prawdę i pokutuje za swe grzechy, może prowadzić innych do błogosławieństw ewangelii* (zob. Alma 36:10–21; Dzieje Apostolskie 9:4–20).

Z przypowieści o dziesięciu pannach: *Jeżeli z wiarą przygotowujemy się duchowo, będziemy gotowi na przyjście Pana;* natomiast *ci, którzy zaniedbują swe duchowe przygotowanie, nie zostaną przyjęci przez Pana podczas Jego przyjścia* (zob. Ew. Mateusza 25:1–13).

Z historii Dawida i Goliata: *Działając z odwagą i z wiarą w Boga, można pokonać wielkie wyzwania pojawiające się w życiu* (zob. I Ks. Samuela 17:40–51).

Sposoby, które pomogą uczniom rozpoznawać zasady i doktryny:

- Poproś uczniów, aby zapisali przemyślenia z tego, czego się uczą dzięki zdaniom o konstrukcji: „jeżeli — to".
- Poproś uczniów, aby napisali zdania zaczynające się od: „I widzimy", w celu podsumowania prawd, których się nauczyli.
- Niech uczniowie rozpoznają czynności podjęte przez osoby w danej części pisma świętego i poszukają błogosławieństw lub konsekwencji, jakie nastąpiły.
- Poproś uczniów, aby w swoich pismach świętych podkreślali kluczowe słowa i zwroty, które określają zasady i doktryny.
- Zapisz na tablicy doktrynę lub zasadę z danej części pisma świętego. Poproś uczniów, aby znaleźli dowody na istnienie danej zasady w omawianej części pisma świętego.

Po rozpoznaniu doktryn i zasad ważne jest, aby przedstawić je w prosty i jasny sposób. „'Aby poznać prawdę, musi być ona wyartykułowana, a im klarowniejsza i pełniejsza będzie ta wypowiedź, tym większą możliwość będzie miał Duch Święty, aby świadczyć duszy człowieczej, że to dzieło jest prawdziwe' [*New Witnesses for God,* 3 tomy (1909), 2:VII]" (B. H. Roberts, cytowane w: James E. Faust, „What I Want My Son to Know before He Leaves on His Mission", *Ensign,* maj 1996, str. 41; *Abyście głosili moją ewangelię* [2004], str. 182).

Zapisanie rozpoznanej zasady lub doktryny na tablicy lub poproszenie, aby uczniowie napisali ją albo zakreślili w swych pismach, jest jednym ze sposobów, aby prawdy te były klarowne dla osób obecnych na lekcji.

Zrozumienie doktryn i zasad [2.5.2]

Zrozumienie doktryny lub zasady ewangelii oznacza, że uczniowie pojmują rozpoznane prawdy, ich związek z innymi zasadami i doktrynami planu Pana oraz to, w jakich sytuacjach można zastosować ową zasadę w życiu. Gdy nauczyciel lub uczeń rozumie doktrynę lub zasadę, to znaczy, że nie

tylko wie, *co oznaczają słowa,* ale także wie, jaki dana doktryna czy zasada *może mieć wpływ na jego życie.* Gdy dana doktryna czy zasada została rozpoznana i zrozumiana, można ją wtedy zastosować.

Nauczyciele i uczniowie mogą zwiększyć swe zrozumienie doktryn i zasad ewangelii poprzez badanie pism świętych pod względem podobnych nauk i głębszych spostrzeżeń, poprzez zwrócenie się do słów i nauk proroków oraz apostołów w dniach ostatnich, poprzez wyjaśnianie ludziom prawd ewangelii, o których się uczą, a także poprzez modlitwę o pomoc Ducha Świętego. Stosowanie zasad w życiu ciągle pogłębia zrozumienie.

Nauczyciele mogą pomóc uczniom zrozumieć doktryny i zasady poprzez zadawanie pytań, które skłaniają uczniów do analizy ich znaczenia. Na przykład z historii o 2000 młodych wojowników z Księgi Mormona możemy nauczyć się zasady, że *jeśli nie wątpimy, Pan nas wyratuje* (zob. Alma 56:47–48). W celu zyskania głębszego zrozumienia znaczenia tej zasady nauczyciele i uczniowie mogą zastanowić się nad następującymi pytaniami:

- W co nie wątpili młodzi wojownicy?
- Jakie istnieją dowody na to, że ci młodzi wojownicy nie wątpili?
- W jaki sposób Bóg wyratował tych młodych wojowników?
- Jakie są niektóre „bitwy" staczane przez młodzież Kościoła w obecnych czasach?
- W jaki sposób Bóg może wyratować młodzież z tych bitew?
- Co oznacza bycie wyratowanym w świetle doświadczeń Abinadiego, Józefa Smitha lub Szadracha, Meszacha i Abed-Nego?

Z opowieści o Naamanie i Elizeuszu ze Starego Testamentu możemy nauczyć się zasady, że *jeśli jesteśmy pokorni i chętni do podążania za radami proroków, możemy zostać uzdrowieni* (zob. II Ks. Królewska 5:1–14). Aby zrozumieć, co oznacza ta zasada, nauczyciele i uczniowie mogą zastanowić się nad następującymi pytaniami:

- W jaki sposób pokora pomoże nam podążać za radą proroka?
- Jak pragnienie Naamana, aby „zanurzyć się siedem razy", może pomóc nam zrozumieć, co *naprawdę* oznacza podążanie za radą proroka?
- Z czego — poza fizyczną chorobą — możemy teraz zostać uzdrowieni?
- Co według rad proroków powinniśmy zrobić dla uzdrowienia duchowego, mimo że nie będzie to miało sensu w pojęciu świata?

Poczuj prawdę oraz znaczenie doktryn i zasad [2.5.3]

Pomimo tego, że uczniowie mogą rozpoznać oraz zrozumieć zasady i doktryny ewangelii, nie będą stosować ich w życiu, dopóki nie poczują ich prawdy i znaczenia poprzez Ducha i do pewnego stopnia nie poczują naglącej potrzeby zastosowania danej zasady w życiu. Starszy Robert D. Hales wyjaśnił: „Prawdziwy nauczyciel, gdy już nauczał o faktach [ewangelii] […], zabiera [uczniów] o krok dalej, aby zyskali duchowe świadectwo i zrozumienie w sercu, a w konsekwencji przeszli do czynów i działań" („Teaching by Faith" [spotkanie ze Starszym Robertem D. Halesem, 1 lutego 2002], str. 5).

Uwagi

Uwagi

Duch Święty może sprawić, że uczniowie poczują w umyśle i w sercu znaczenie doktryny czy zasady, i może On wzniecić w uczniach pragnienie zastosowania danej zasady oraz dać siłę, aby to uczynić. Nauczyciele podczas lekcji powinni dołożyć wszelkich starań, aby ułatwić przejście przez to doświadczenie każdemu uczniowi. Starszy Richard G. Scott zachęca nauczycieli: „Módlcie się o przewodnictwo, żeby wiedzieć, co należy zrobić, aby prawda głęboko zakorzeniła się w umysłach i sercach waszych uczniów, aby mogli z niej korzystać przez całe życie. Gdy z modlitwą będziecie poszukiwać sposobów, jak tego dokonać, wiem, że Pan was poprowadzi" („To Understand and Live Truth", [spotkanie ze Starszym Richardem G. Scottem, 4 lutego 2005], str. 2).

„W nauczaniu ewangelii musimy podkreślić mocniej niż do tej pory autentyczność, znaczenie i naglącą naturę ewangelii Jezusa Chrystusa. Te trzy zadania związane z nauczaniem są niezwykle ważne ze względu na to, że przyspieszają pełne nawrócenie".

(Neal A. Maxwell, „Those Seedling Saints Who Sit before You" [sympozjum KSE na temat Starego Testamentu, 19 sierpnia 1983], str. 2)

Jednym z najskuteczniejszych sposobów pomocy uczniom w zaproszeniu Ducha do ich serc jest przygotowanie ich poprzez postępowanie zgodne z zasadami, o których się uczyli i zachęcanie ich do pamiętania o doświadczeniach związanych z daną zasadą (zob. rozdział 5.1.3., „Pytania, które *wywołują uczucia i budują świadectwo*" na stronie 67). Pomoże to uczniom rozpoznać wpływ, jaki dana zasada ma na ich życie oraz na życie innych ludzi. Na przykład po dyskusji na temat prawa dziesięciny nauczyciele mogą zadać pytanie: „Jakie błogosławieństwa dostrzegliście w swoim życiu i w życiu innych osób dzięki przestrzeganiu prawa dziesięciny?". Gdy podczas lekcji uczniowie zastanawiają się nad tego typu pytaniami i dzielą się swoimi osobistymi doświadczeniami, wtedy Duch Święty pomaga im lepiej dostrzec błogosławieństwa, jakie mogą być udziałem ich oraz innych ludzi w wyniku życia zgodnego z doktrynami i zasadami ewangelii. Duch pomoże także uczniom poczuć większe pragnienie zastosowania tych prawd w swoim życiu. Nauczyciele mogą również podzielić się prawdziwymi historiami ze swego życia lub z życia innych osób, aby pomóc uczniom poczuć prawdę i znaczenie życia zgodnego z omawianą zasadą.

Nauczyciele mogą umożliwić uczniom składanie świadectwa na temat prawdziwości zasad i doktryn. Nauczyciele powinni także szukać okazji, aby dzielić się swoim świadectwem. Ponadto nauczyciele mogą pomóc uczniom poczuć prawdę oraz znaczenie doktryn i zasad poprzez przywoływanie świadectw wyrażanych przez różne osoby w pismach świętych oraz poprzez czytanie i słuchanie świadectw proroków i apostołów w dniach ostatnich.

Zastosowanie doktryn i zasad [2.5.4]

Zastosowanie ma miejsce, gdy uczniowie myślą, mówią i żyją zgodnie z zasadami, których się nauczyli. Starszy Richard G. Scott wyjaśnił znaczenie kwestii zastosowania, gdy powiedział: „Najlepszą miarą skuteczności tego, co dzieje się na lekcji, jest zaobserwowanie tego, że prawdy są rozumiane i stosowane w życiu ucznia" („To Understand and Live Truth", str. 3).

„Celem nauczania ewangelii […] nie jest 'wtłaczanie informacji' do umysłów uczestników lekcji. […] Jest nim zainspirowanie każdej osoby do myślenia, odczuwania, a następnie zastosowania w życiu zasad ewangelii".

(Thomas S. Monson, w: Conference Report, październik 1970, str. 107)

Gdy uczniowie zastosują zasady ewangelii w swoim życiu, otrzymają obiecane błogosławieństwa. Zyskają także głębsze zrozumienie i świadectwo o doktrynach i zasadach, jakie zastosowali w swoim życiu. Na przykład uczniowie, którzy

święcą dzień Sabatu, będą mieli większe zrozumienie w tej kwestii niż uczniowie, którzy tego nie czynią. Uczniowie, którzy zaufali Panu całym swoim sercem (zob. Ks. Przypowieści Salomona 3:5) oraz zostali wzmocnieni i pocieszeni w okresie trudności czy prób, mają jaśniejsze zrozumienie tej zasady niż ci, którzy przez to nie przeszli.

Nauczyciele powinni dać uczniom czas podczas lekcji na medytację, rozważanie czy zapisanie tego, co zrozumieli i poczuli, aby zastanowili się, jakie czynności powinni wykonać w celu zastosowania tego w swoim życiu. W tym czasie nauczyciele powinni zachęcić uczniów, aby prosili Pana o przewodnictwo i wskazówki. Nauczyciele mogą również przedyskutować sytuacje, jakich uczniowie mogą doświadczyć i pozwolić im na dzielenie się pomysłami, jak zastosowanie zasad ewangelii w tych sytuacjach pobłogosławiło ich życie. Mogą zasugerować, aby uczniowie wyznaczyli cel, który pomoże im żyć zgodnie z nauczaną zasadą. Nauczyciele mogą przygotować fragmenty z pism, cytaty, wiersze oraz fragmenty hymnów — jako materiały do zabrania do domu — które będą przypominać im o danej zasadzie.

Czasami nauczyciel lub uczniowie podczas lekcji mogą zasugerować, jak zastosować daną zasadę ewangelii. Takie przykłady poddadzą uczniom pomysły, w jaki sposób można zastosować zasady ewangelii w codziennym życiu. Jednak nauczyciele powinni zachować ostrożność, aby zbyt drobiazgowo nie omawiać konkretnych rozwiązań. Należy pamiętać, że najbardziej znaczące wskazówki do osobistego zastosowania zasad przychodzą indywidualnie poprzez natchnienie czy też objawienie od Pana za pośrednictwem Ducha Świętego. Starszy Dallin H. Oaks nauczał: „Nauczyciele, którym nakazano nauczać ‘zasad ewangelii’ i ‘doktryn królestwa’ (NiP 88:77), powinni raczej unikać nauczania zbyt szczegółowych reguł i sposobów zastosowania. […] Gdy nauczyciel naucza o doktrynach i związanych z nimi zasadach, które są zawarte w pismach świętych oraz w słowach żyjących proroków, to zastosowanie i wprowadzenie reguł jest zazwyczaj obowiązkiem danych osób i rodzin” („Gospel Teaching”, str. 79).

Wyjaśnianie, dzielenie się oraz składanie świadectwa o doktrynach i zasadach ewangelii [2.6]

Wyjaśnianie doktryn i zasad, dzielenie się przemyśleniami i stosownymi doświadczeniami oraz świadczenie o boskich prawdach rozjaśnia zrozumienie doktryn i zasad ewangelii u danej osoby oraz udoskonala umiejętności nauczania ewangelii innych ludzi. Gdy uczniowie wyjaśniają, dzielą się i świadczą, często są prowadzeni przez Ducha Świętego do głębszego świadectwa na temat tego, o czym je składają. Poprzez moc Ducha Świętego ich słowa i wypowiedzi będą miały znaczący wpływ na serca i umysły ich kolegów, koleżanek i innych słuchających osób.

Nauczyciele, którzy z rozwagą i modlitwą studiują, przygotowują się i nauczają lekcji, zazwyczaj dużo się przy tym uczą. Ta sama zasada sprawdza się w przypadku uczniów. Podczas wspólnego studiowania i nauczania doktryn oraz zasad przywróconej ewangelii uzyskają większe zrozumienie i wzmocnią swoje świadectwo.

Uwagi

Wyjaśnianie [2.6.1]

Zrozumienie fragmentu z pisma świętego wzrasta, gdy uczniowie i nauczyciele wyjaśniają sobie nawzajem pisma święte. Przygotowanie się, aby jasno i w prosty sposób opowiedzieć fragment z pisma świętego lub wyjaśnić znaczenie danej doktryny czy zasady, zachęca nauczycieli do rozważania wersetów, zebrania myśli i zaproszenia Ducha Świętego do nauczania.

Prezydent Spencer W. Kimball nauczał: „Uczymy się poprzez czyny. Jeśli studiujemy ewangelię, aby jej nauczać, zyskujemy wiedzę, bowiem tam, gdzie poniesiemy lampion, aby oświetlić ścieżkę innych, oświetlamy również i swoją drogę. Analiza i zorganizowanie fragmentów z pism do zaprezentowania podczas dobrze przygotowanej lekcji rozjaśnia nasz własny umysł. Kiedy wyjaśniamy coś, co już sami wiemy, nasze zrozumienie wydaje się zwiększać i znajdujemy nowe powiązania i zastosowanie odkrytych na nowo dodatkowych prawd" (*The Teachings of Spencer W. Kimball* [1982], str. 530).

Zapewnienie uczniom okazji do wyjaśniania doktryn lub zasad drugiej osobie zachęca ich do głębszego zastanowienia się i dążenia do większego zrozumienia, zanim będą nauczać innych tego, czego się sami nauczyli. Nauczyciele mogą poprosić uczniów, aby wyjaśnili, dlaczego ważne jest mieć wiarę, zostać ochrzczonym czy przestrzegać prawa dziesięciny. Można poprosić uczniów, aby powiedzieli komuś o Stworzeniu, Upadku czy o tym, dlaczego wierzą, że rodziny są najważniejsze w planie Ojca w Niebie. Uczniowie mogą to zrobić w parach lub w małych grupach, mogą odegrać sytuacje — może brać w tym udział cała klasa — bądź mogą wykonać to w ramach pracy pisemnej. Czasami można poprosić uczniów, aby wyjaśnili fragment z pisma świętego albo nauczali danej doktryny lub zasady jednego z rodziców, brata lub siostrę, przyjaciela czy współlokatora.

Dzielenie się [2.6.2]

Zarówno nauczyciel, jak i uczeń powinni mieć okazje do dzielenia się swoimi przemyśleniami i zrozumieniem, a także osobistymi doświadczeniami na temat danej doktryny lub zasady. Mogą również opowiedzieć o doświadczeniach innych osób.

Prezydent J. Reuben Clark jun. powiedział: „Rzadko spotyka się takiego młodego człowieka, który wchodzi przez drzwi seminarium czy instytutu, a który nie otrzymał duchowych błogosławieństw lub który nie widział efektów skutecznej modlitwy, lub który nie był świadkiem mocy wiary w uzdrawianiu chorych, lub który nie spostrzegł duchowych świadectw, na które świat nie zwraca w naszych czasach uwagi" (*The Charted Course of the Church in Education,* wyd. popr. [1994], str. 9). Uczniowie powinni mieć okazje do dzielenia się takimi doświadczeniami podczas lekcji. (Być może nauczyciele będą musieli pomóc uczniom zrozumieć, że niektóre doświadczenia są zbyt święte lub osobiste, aby dzielić się nimi podczas lekcji, zob. Alma 12:9; NiP 63:64).

Uwagi

Składanie świadectwa [2.6.3]

Gdy uczniowie wyjaśniają zasady ewangelii i dzielą się doświadczeniami oraz przykładami zastosowania ich w swoim życiu, są wtedy lepiej przygotowani do składania świadectwa o tym, w co uwierzyli.

Starszy Boyd K. Packer wyjaśnił jedno z błogosławieństw składania świadectwa: „Och, gdybym tylko mógł nauczyć was tej jednej zasady. Świadectwo *odnajduje się* w *składaniu* go! […]

Jedną kwestią jest otrzymanie świadectwa o tym, co właśnie przeczytałeś czy usłyszałeś; ale to jest niezbędny początek. Natomiast zupełnie inną kwestią jest uczucie, gdy Duch potwierdza w twej własnej piersi, że to, o czym *świadczyłeś,* jest prawdą" („The Candle of the Lord", str. 54–55).

Dzielenie się świadectwem nie tylko błogosławi osobę, która je składa, ale może także wzmocnić wiarę i świadectwa innych ludzi. Świadczenie daje możliwość Duchowi Świętemu, aby składał świadectwo o konkretnych doktrynach i zasadach przywróconej ewangelii. Świadectwo nie musi zawsze zaczynać się od słów: „Chciałbym złożyć świadectwo". Może to być po prostu wypowiedziane ze szczerością i przekonaniem stwierdzenie tego, co dana osoba wie, że jest prawdą. Może to być proste potwierdzenie tego, co dana osoba czuje na temat doktryny czy zasady ewangelii i jak to zmieniło jej życie. Gdy uczniowie usłyszą, że nauczyciel lub inni uczniowie składają świadectwo o wartości tych zasad, będą mogli jaśniej zrozumieć, w jaki sposób można zastosować dane zasady ewangelii i poczują natchnienie, aby tak samo postąpić w swoim życiu.

„Świadectwo — prawdziwe świadectwo, zrodzone z Ducha i potwierdzone przez Ducha Świętego — zmienia życie".

(M. Russell Ballard, „Czyste świadectwo", *Ensign* lub *Liahona,* listopad 2004, str. 40)

Nauczyciele mogą zachęcać uczniów do składania świadectwa o prawdach ewangelii, zadając pytania, które skłaniają ich do podzielenia się doświadczeniami i wierzeniami (zob. podrozdział: 5.1.3, „Pytania, które *wywołują uczucia i budują świadectwo*" na stronie 67). Mogą również stworzyć warunki do tego, aby uczniowie mogli dzielić się świadectwem z kolegami i koleżankami. Nauczyciele powinni być wyczuleni na osobisty i święty charakter świadectwa i jedynie poprosić ucznia o podzielenie się świadectwem, ale nigdy żądać. Nauczyciele powinni także korzystać z okazji do częstego składania świadectwa o swej miłości do Ojca w Niebie i Jego Syna, Jezusa Chrystusa, o prawdziwości oraz znaczeniu doktryn i zasad ewangelii. Nauczyciele powinni znać i odnosić się do świadectw złożonych przez Zbawiciela, jak również przez proroków i apostołów w dniach ostatnich.

„Sytuacje promujące zwiększenie wiary mają miejsce podczas nauczania, gdy uczniowie biorą w nim udział i składają świadectwo swoim koleżankom i kolegom".

(Robert D. Hales, „Teaching by Faith", str. 4)

Uwagi

Opanowanie kluczowych fragmentów z pism świętych i podstawowych doktryn [2.7]

Gdy dana osoba będzie gromadzić wieczne prawdy w swym umyśle i sercu, Duch Święty przypomni jej o tych prawdach we właściwym czasie i da jej odwagę do działania z wiarą. Prezydent Howard W. Hunter nauczał:

„Z całego serca zachęcam was, abyście korzystali z pism świętych w trakcie nauczania i abyście zrobili wszystko, co jest w waszej mocy, aby pomóc uczniom z nich korzystać i zapoznać się z nimi. Chciałbym, aby nasza młodzież mogła pewnie opierać się na pismach świętych. […]

Najpierw chciałbym, aby uczniowie mogli pewnie oprzeć się na mocy i prawdach zawartych w pismach świętych, aby mieli pewność, że ich Ojciec w Niebie naprawdę przemawia do nich za pomocą pism świętych i że mogą zwrócić się do nich i znaleźć w nich rozwiązanie swych problemów i odpowiedzi na modlitwy. […]

[…] Mamy nadzieję, że żaden z uczniów nie wyjdzie z lekcji, czując strach, zażenowanie, czy wstyd, że nie otrzymał potrzebnej pomocy, ponieważ nie zna wystarczająco dobrze pism świętych i nie może znaleźć odpowiednich fragmentów” („Eternal Investments”, str. 2).

Aby pomóc uczniom docenić wieczne prawdy i zyskać większą wprawę w posługiwaniu się pismami świętymi, w programach seminarium i instytutu wybrano fragmenty z pism świętych do nauczenia się na pamięć oraz przygotowano listę podstawowych doktryn. Studiowanie fragmentów z pism świętych do nauczenia się na pamięć oraz podstawowych doktryn powinno odbywać się w tym samym czasie, tak aby uczniowie nauczyli się własnymi słowami wyjaśniać podstawowe doktryny i wykorzystywali fragmenty z pism świętych do nauczenia się na pamięć w celu udzielenia wyjaśnień bądź składania świadectwa na temat tych prawd.

Fragmenty do nauczenia się na pamięć [2.7.1]

Programy seminarium i instytutu religii wybrały 25 fragmentów z pism świętych — z każdego z czterech kursów seminarium — do nauczenia się na pamięć. Fragmenty te są ważną podstawą pism świętych niezbędną dla zrozumienia i dzielenia się ewangelią oraz dla wzmacniania wiary. Uczniowie seminarium są zachęcani, aby „opanowali na pamięć” te fragmenty w opisany poniżej sposób. Uczniów instytutu należy zachęcać do zgłębiania wiedzy na podstawie tych 100 fragmentów do nauczenia się na pamięć, aby zwiększyli swe zrozumienie innych kluczowych fragmentów z pism świętych.

Opanowanie fragmentów z pism świętych obejmuje:

- **Znalezienie** wersetów poprzez znajomość podobnych fragmentów z pism świętych.
- **Rozumienie** kontekstu i treści fragmentów z pism świętych.
- **Zastosowanie** zasad i doktryn ewangelii, które są nauczane we fragmentach pism świętych.
- Uczenie się fragmentów **na pamięć.**

Uczenie się na pamięć może być wspaniałym narzędziem, które pomoże uczniom poznać i pokochać wybrane fragmenty z pism świętych. Jak wyjaśnił to Starszy Richard G. Scott: „Gdy korzystamy z pism świętych w takiej formie, w jakiej Pan zamierzył, aby były zapisane, mają one wewnętrzną moc, której nie można przekazać poprzez parafrazę" („He Lives", *Ensign,* listopad 1999, str. 88). Należy jednak zachować ostrożność przy dostosowaniu oczekiwań do możliwości i sytuacji każdego ucznia. Nie należy przyczyniać się do tego, aby uczniowie czuli się zażenowani czy przytłoczeni, jeśli nie są w stanie nauczyć się fragmentów na pamięć.

„Uczenie się na pamięć fragmentów z pism świętych może być źródłem wielkiej mocy. Zapamiętanie fragmentu przypomina nawiązanie nowej przyjaźni. Przypomina poznawanie nowej osoby, która może nam pomóc w chwili potrzeby, dać natchnienie i pocieszenie oraz może być źródłem motywacji, kiedy należy coś zmienić".

(Richard G. Scott, „The Power of Scripture", str. 6)

Nauczyciele będą mogli lepiej pomóc uczniom, gdy sami nauczą się na pamięć tych fragmentów. Gdy nauczyciele często przytaczają fragmenty pisma świętego, które są do nauczenia się na pamięć, utrzymują właściwe oczekiwania i używają metod odnoszących się do różnych stylów uczenia, będą w stanie skuteczniej pomóc uczniom w opanowaniu tych ważnych fragmentów. Podczas lekcji należy używać fragmentów do nauczenia się na pamięć w celu wyjaśnienia związanych z nimi doktryn i zasad. Mogą one być wykorzystane jako temat przesłań duchowych bądź można umieścić je w widocznym miejscu klasy. Należy także zachęcać uczniów do studiowania i używania tych fragmentów poza zajęciami.

W miejscach, gdzie wielu nauczycieli jest powołanych do nauczania, uczenie się uczniów będzie wzmożone, gdy członkowie kursu będą mieli takie samo podejście do fragmentów pism świętych do nauczenia się na pamięć. Okresowo nauczyciele mogą sprawdzać znajomość fragmentów pism świętych do nauczenia się na pamięć z minionych lat, aby uczniowie nie zapomnieli wszystkich wybranych fragmentów.

Zapamiętywanie fragmentów z pism świętych jest ważną częścią planu nauczania i ma to być dodatkiem do regularnego codziennego studiowania pism świętych, a nie przyćmiewać tę czynność. Nauczyciele powinni mądrze zaplanować czas, który poświęcą na uczenie się na pamięć fragmentów. Nauczyciele uczący uczniów, którzy studiują materiał w domu, powinni zachować szczególną ostrożność, aby ich cotygodniowe lekcje nie stały się cotygodniowymi zajęciami uczenia się fragmentów z pism świętych na pamięć. Nauczyciele powinni wybierać metody, zajęcia i muzykę, które stwarzają atmosferę powagi, celu i ducha pism świętych oraz unikają sporów.

Podstawowe doktryny [2.7.2]

Lista podstawowych doktryn została ustalona w celu omawiania ich na lekcjach zarówno seminarium jak i instytutu. Zadaniem nauczycieli jest pomoc uczniom w rozpoznawaniu, zrozumieniu, uwierzeniu, wyjaśnianiu i zastosowaniu podstawowych doktryn ewangelii. Pomoże to uczniom we wzmocnieniu ich świadectwa oraz zwiększy ich docenienie dla przywróconej ewangelii Jezusa

Uwagi

Chrystusa. Studiowanie podstawowych doktryn pomoże im także lepiej przygotować się do nauczania tych ważnych prawd.

Ważne jest, aby pamiętać o tym, że należy nauczać innych ważnych doktryn ewangelii, nawet jeżeli nie są wymienione na liście podstawowych doktryn.

Lista podstawowych doktryn seminarium i instytutu obejmuje następujące doktryny:

- Boska Trójca
- Plan zbawienia
- Zadośćuczynienie Jezusa Chrystusa
- Dyspensacje, Odstępstwo i Przywrócenie
- Prorocy i objawienie
- Kapłaństwo i klucze kapłańskie
- Obrzędy i przymierza
- Małżeństwo i rodzina
- Przykazania

Gdy nauczyciele osobiście studiują i rozumieją podstawowe doktryny, to podczas nauczania będą w naturalny sposób powracać do tych doktryn i świadczyć o nich. Jednakże nauczyciele nie powinni zbaczać z nauczania pism świętych w odpowiedniej kolejności, aby koncentrować się całkowicie na tych doktrynach. Nauczyciele powinni raczej ciągle zwracać uwagę na te doktryny, w miarę jak pojawiają się tekście pisma świętego i w materiałach do studiowania. W ten sposób lista podstawowych doktryn przypomina nauczycielom, aby skupiali się na tych wiecznych prawdach, które są najcenniejsze dla uczniów i aby podkreślali ich znaczenie w trakcie kursu studiów. Te podstawowe doktryny można używać jako tematy myśli duchowych.

Mądry nauczyciel także pamięta, że cierpliwość i stałość odgrywają ważną rolę w pomocy uczniom w zrozumieniu podstawowych doktryn. Nie oczekuje się, że uczniowie w pełni od razu wszystko zrozumieją. Pan naucza Swoje dzieci „wiersz za wierszem, pojęcie za pojęciem" (NiP 98:12). Nauczyciele i uczniowie powinni postrzegać rozumienie tych doktryn jako proces, który ma miejsce w czasie czterech lat seminarium, a kontynuacją tego procesu są lata spędzone na instytucie.

Uwagi

3

Nauczanie z pism świętych na seminarium i instytucie religii

Aby pomóc młodzieży i młodym dorosłym zrozumieć i polegać na naukach i Zadośćuczynieniu Jezusa Chrystusa, zaleca się, aby nauczyciele seminarium i instytutu nauczali uczniów doktryn i zasad ewangelii tak, jak są one przedstawione w pismach świętych. W tym celu wydział administracji S&I zaleca, aby nauczać kursów seminarium i instytutu z ksiąg pism świętych, w kolejności, w jakiej znajdują się one w zbiorze podstawowych pism świętych. Nie oznacza to, że należy uczyć o każdym wersecie, zachowując dokładny porządek, w jakim występuje. W każdej lekcji jest zachowana kolejność wydarzeń i naturalny ciąg wersetów. Studiowanie pism świętych w ten sposób daje podstawę do zrozumienia pełni obrazu przesłania, jakie natchniony autor chciał przekazać oraz umożliwia, aby zasady i doktryny ewangelii były studiowane w miarę, jak wyłaniają się z przedstawionego tekstu pisma świętego.

Sekwencyjne studiowanie pism świętych:

- Pozwala nauczycielom i uczniom studiować prawdy ewangelii w powiązaniu ze sobą i łączyć je z treścią innych fragmentów z pism świętych. Pozwala to nauczycielom i uczniom jasno dostrzec i zrozumieć moc natchnionych przesłań, jakie zawierają przesłania z pism świętych.
- Pozwala właściwie podkreślić i powtarzać doktryny i zasady ewangelii, tak jak są zapisane w pismach świętych.
- Pomaga uczniom i nauczycielom łatwiej określić związki przyczynowo-skutkowe.
- Umożliwia uczniom odkrywanie i zrozumienie wielu zasad ewangelii, nawet gdy nie są szczegółowo omawiane podczas lekcji. U każdego ucznia prawdy te mogą wyjść na światło dzienne dzięki wpływowi Ducha Świętego, a następnie uczniowie będą mogli dopasować je do swojej konkretnej sytuacji.
- Umożliwia nauczycielom i uczniom studiowanie oraz omawianie doktryn i zasad ewangelii w kontekście sytuacji i doświadczeń osób, które żyły w przeszłości. Pomaga to uczniom łatwiej dostrzec te zasady i doktryny ewangelii w swoim własnym życiu.
- Pomaga ustalić konkretny poziom znajomości każdego z pism świętych w kontekście całości zbioru.

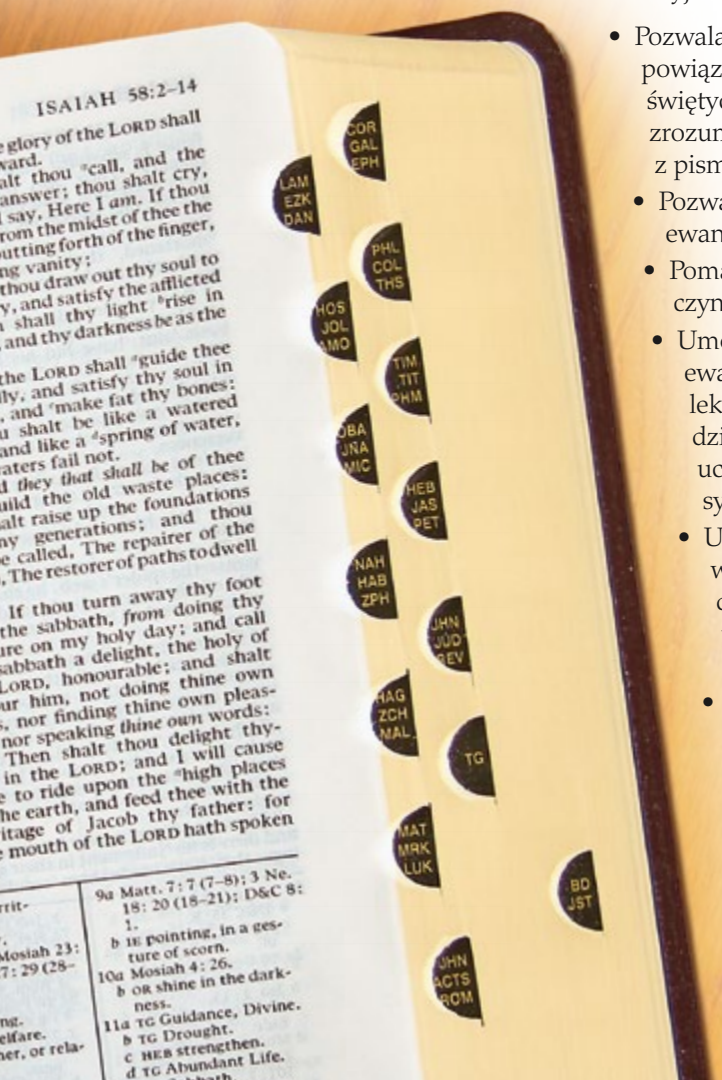

Starszy David A. Bednar nauczał, że czytanie tomu pisma świętego „od początku do końca umożliwia dostęp do żywej wody w naszym życiu poprzez zapoznanie nas z ważnymi historiami, naukami ewangelii i ponadczasowymi zasadami. Takie podejście pozwala nam również poznawać ważne postacie z pism świętych, chronologię, czas oraz kontekst wydarzeń i nauk. Ten sposób czytania słowa pisanego rozpościera przed nami pełnię treści danego tomu pism. To jest najważniejszy i najbardziej podstawowy sposób uzyskania żywej wody" („A Reservoir of Living Water" [spotkanie KSE dla młodych dorosłych, 4 lutego 2007], str. 2).

Uwagi

Wprowadzanie w życie podstaw nauczania i uczenia się ewangelii [3.1]

Każda lekcja przeprowadzona w seminarium i instytucie koncentruje się raczej wokół danej części pisma świętego, a nie na konkretnym zagadnieniu, doktrynie czy zasadzie. W planie nauczania pisma święte podzielone są na części, które mogą być tak niewielkie, jak jeden rozdział lub tak rozległe jak cała księga danego pisma świętego. Większość części pisma świętego zawiera naturalne rozgraniczenia, które oddzielają bieg akcji czy pojawiające się tematy. Na podstawie tych rozgraniczeń dana część pisma świętego jest podzielona na mniejsze części lub grupy zawierające wersety. Zorganizowanie studiowania całej części pisma świętego z podziałem na mniejsze części umożliwia zrozumienie i nauczanie przesłania przekazanego przez natchnionego autora.

Gdy nauczyciele i uczniowie studiują te segmenty pisma świętego sekwencyjnie, stosują wiele z podstaw nauczania i uczenia się ewangelii. Podstawy nauczania i uczenia się ewangelii, takie jak zrozumienie kontekstu i treści, rozpoznawanie, zrozumienie oraz poczucie prawdy i znaczenia zastosowanych doktryn i zasad ewangelii nie są metodami nauczania, ale celem do osiągnięcia. Podstawy te współgrają ze sobą i stanowią podstawowy wzorzec, według którego nauczyciele i uczniowie powinni postępować, aby wpoić ewangelię do swych umysłów i serc. Wzorzec ten jest opisany w następujący sposób:

1. Zrozumienie kontekstu i treści. Pomoc uczniom w zrozumieniu kontekstu i treści danej części pisma świętego jest podstawowym krokiem w procesie nauczania z pism świętych. Zrozumienie takich informacji, jak tło historyczne czy bieg wydarzeń stwarza podstawę do odkrycia zasad i doktryn ewangelii, jak również obrazuje i wyjaśnia prawdy zawarte w danej części pisma świętego. Jasność i głębia zrozumienia zbudowana na tej podstawie często jest umniejszana bądź pominięta, gdy naucza się zaledwie jednego lub dwóch wersetów z danej części pisma świętego.

2. Rozpoznawanie doktryn i zasad. Zrozumienie treści pism świętych przygotowuje uczniów i nauczycieli do rozpoznawania zasad i doktryn, które znajdują się w danej części pisma świętego. Czasami autor tekstu pisma świętego jasno opisuje zasadę czy doktrynę, którą chce przedstawić. Czasami prawdy te są po prostu ukryte, tak jak jest to przedstawione w zapisie pisma świętego, stwarzając konieczność wyrażenia nauki ewangelii w prostym stwierdzeniu prawdy.

Uwagi

3. Zrozumienie znaczenia tych doktryn i zasad. Po zidentyfikowaniu zasad i doktryn uczniowie i nauczyciele dążą do zyskania lepszego zrozumienia tych prawd poprzez dokładniejszą analizę i przedyskutowanie ich znaczenia. Często dana część pisma świętego zawiera wyjaśnienie, które pomoże uczniowi uchwycić znaczenie zdania zawierającego daną doktrynę czy zasadę. Ponadto odnoszenie pism świętych do obecnych warunków pomaga uczniom w lepszym zrozumieniu znaczenia zasad i doktryn w ich życiu. Gdy rozwija się zrozumienie doktryn lub zasad u ucznia, ma on wtedy okazję do wyjaśnienia prawd ewangelii innym ludziom, co umocni i rozjaśni jego własne zrozumienie.

4. Poczucie prawdy i znaczenia danej zasady lub doktryny poprzez wpływ Ducha. Jasne zrozumienie zasady czy doktryny przygotowuje ucznia na odczuwanie prawdy i jej znaczenia. Gdy uczniowie czują prawdę, znaczenie i potrzebę zastosowania danej zasady lub doktryny poprzez wpływ Ducha, wzrasta pragnienie zastosowania tej prawdy w ich życiu. Nauczyciele mogą pomóc uczniom we wzbudzeniu i pielęgnowaniu uczuć związanych z Duchem, dając im możliwość do dzielenia się doświadczeniami, jakie mieli dzięki życiu zgodnie z daną zasadą ewangelii, i do świadczenia o jej prawdzie. Nauczyciele mogą również dzielić się swoim świadectwem i doświadczeniami. W wielu przypadkach autor pisma świętego także składa świadectwo o zasadzie czy doktrynie, jakiej naucza. Nauczyciele i uczniowie powinni odszukać te potwierdzające świadectwa w wersetach danej części pisma świętego.

5. Zastosowanie doktryn i zasad. Poczucie prawdy i znaczenia doktryny czy zasady otwiera uczniowi drzwi do zastosowania ich w swoim życiu. Pomimo tego, że zastosowanie zasad ewangelii najczęściej ma miejsce poza klasą, istnieją ważne rzeczy, które mogą mieć miejsce podczas lekcji i które pomogą uczniowi zwiększyć poczucie zobowiązania i umiejętność zastosowania tych prawd w znaczący sposób. Nauczyciele mogą stwarzać uczniom okazje, aby rozważali własną sytuację i zastanowili się nad konkretnymi sposobami zastosowania danej zasady czy doktryny. Gdy uczniowie mają czas na zastanowienie i rozważenie, jak odnieść daną zasadę do swojego życia, Duch udziela im w umyśle indywidualnych wskazówek. We właściwym momencie nauczyciel może poprosić ucznia, aby podzielił się swoimi pomysłami zastosowania danej zasady w przyszłości.

Ten podstawowy wzorzec jest powtarzany w pełni lub częściowo przez całą lekcję, gdy nauczyciel i uczniowie studiują każdą grupę wersetów w danej części pisma świętego.

Niektóre segmenty danej części pisma świętego będą podkreślane podczas lekcji, podczas gdy innym segmentom będzie poświęcone mniej uwagi,

Uwagi

ponieważ nie są tak ważne w całym przesłaniu natchnionego autora lub dla konkretnych potrzeb uczniów. Niektórym segmentom będzie poświęcone dużo czasu i uwagi w celu zrozumienia kontekstu i treści, odkrycia zasad i doktryn ewangelii, aby nauczyciele mogli ciągle wspierać uczniów w całym procesie zrozumienia, odczuwania prawdy i znaczenia przesłania i dążenia do zastosowania danej zasady.

W innych przypadkach kontekst i treść będą studiowane i zrozumiane w wystarczającym stopniu, tak aby zasady i doktryny zostały zidentyfikowane przed omówieniem następnego segmentu z danej części pisma świętego. Gdy nauczyciele i uczniowie krótko omawiają doktrynę lub zasadę, gdy jest ona jasno przedstawiona w tekście, wtedy Duch Święty może uczyć i przystosować prawdy ewangelii zgodnie z potrzebami poszczególnych uczniów, nawet jeśli dane prawdy nie zostaną dokładnie omówione podczas lekcji.

W innych segmentach nauczyciele i uczniowie mogą studiować tylko kontekst i treść lub nauczyciele mogą podsumować tylko przebieg wydarzeń lub treść, zanim zostanie omówiona następna grupa wersetów. *Podsumowanie* oznacza krótkie omówienie tego, co jest zawarte w rozdziałach lub wersetach, które nie są omawiane podczas lekcji. Podsumowanie umożliwia nauczycielowi szybsze przejście przez różne części pisma świętego. Podsumowując segmenty części pisma świętego, bez omijania ich, nauczyciele pomagają uczniom utrzymać przejrzysty przebieg wydarzeń oraz kontekst i zapewniają podstawę do odkrycia i zrozumienia zasad czy doktryn, które będą później omawiane. Podsumowanie pomaga również utrzymać ciągłość natchnionego przesłania autora.

Gdy nauczyciele i uczniowie sekwencyjnie przerabiają każdy segment w danej części pisma świętego, mogą wtedy lepiej zrozumieć, jak dana grupa wersetów odnosi się do innych. Dostrzeżenie związku pomiędzy różnymi częściami pisma świętego pomaga nauczycielom i uczniom nie tylko w głębszym zrozumieniu pojedynczych doktryn i zasad, ale także w uzyskaniu lepszej perspektywy tego, czego uczą pisma święte.

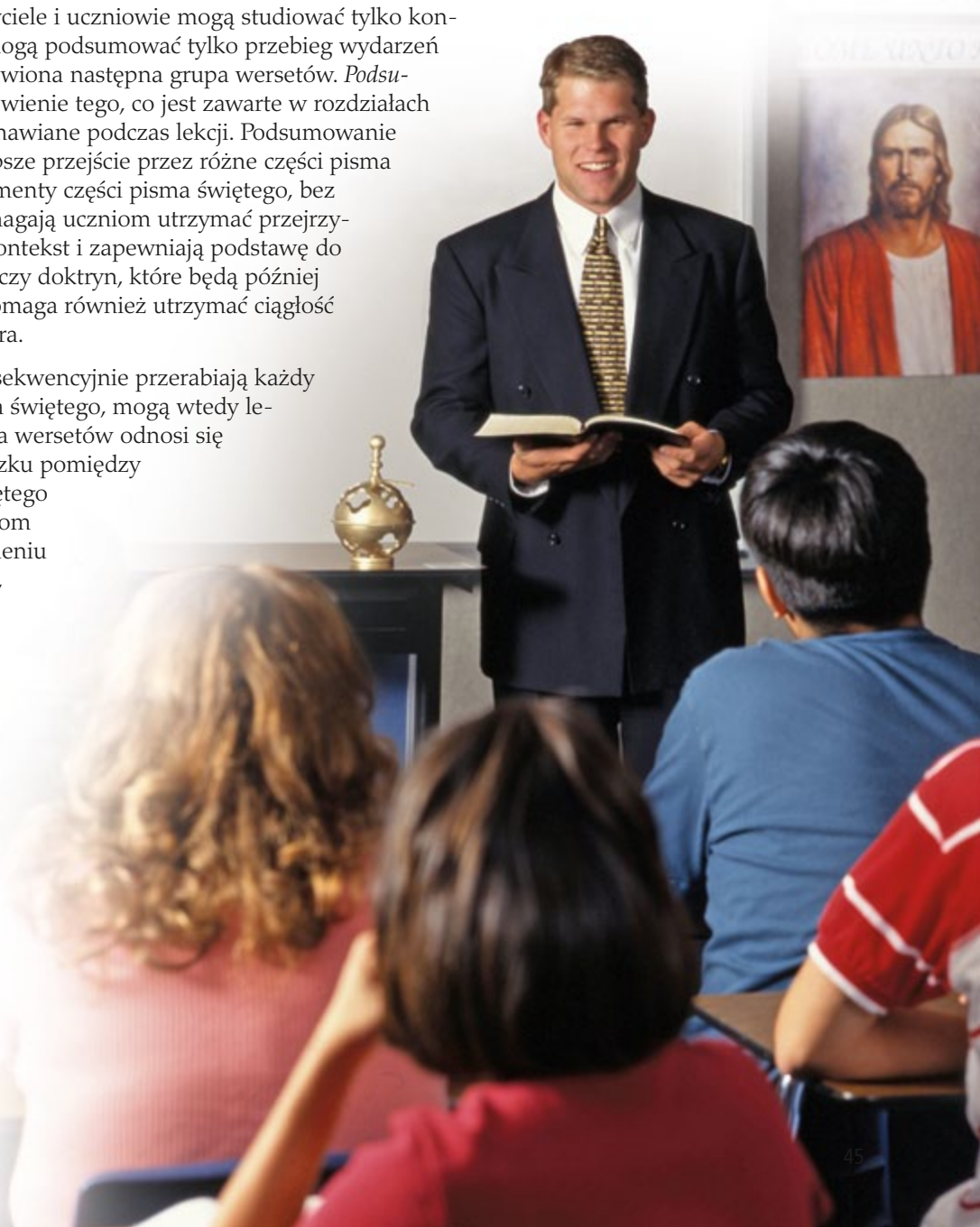

Uwagi

Ew. Łukasza 5: Przykład [3.2]

Przytoczony przykład ilustruje, jak nauczyciel może nauczać danej części pisma świętego, stosując podstawy nauczania i uczenia się ewangelii.

Część pisma świętego omawiana w tym przykładzie to Ew. Łukasza 5, który to rozdział może być podzielony na mniejsze grupy wersetów czy segmenty zależnie od zmian w biegu wydarzeń lub od poruszanego tematu:

Ew. Łukasza 5:1–11	Po cudownym złowieniu mnóstwa ryb Piotr, Jakub i Jan zostali powołani przez Pana, aby zostali rybakami ludzi.
Ew. Łukasza 5:12–26	Jezus uzdrawia kilka osób z fizycznych ułomności i wybacza grzechy.
Ew. Łukasza 5:27–35	Jezus zasiada do stołu z celnikami i grzesznikami, przyczyniając się do tego, że uczeni i faryzeusze zaczęli Go przepytywać.
Ew. Łukasza 5:36–39	Jezus opowiada przypowieść o młodym winie w starych bukłakach.

Następujący wykres przedstawia przebieg przykładowej lekcji w każdej z jej segmentów. Przedstawiony jest również zakres, w jakim nauczyciel planuje zastosowanie podstaw nauczania i uczenia się ewangelii w każdej grupie wersetów.

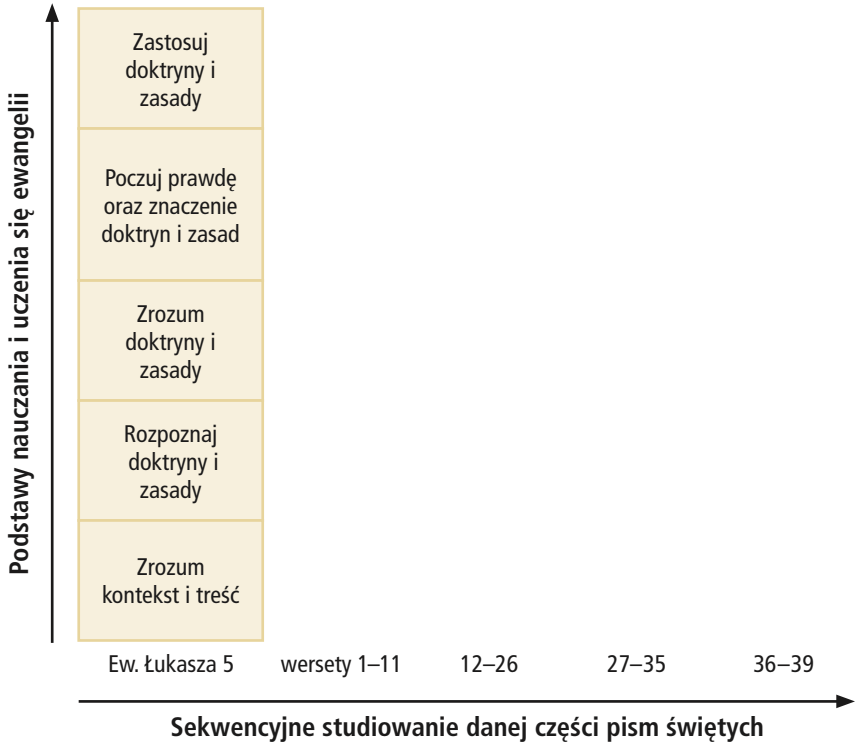

Wersety 1–11

Po cudownym złowieniu mnóstwa ryb Piotr, Jakub i Jan zostali powołani przez Pana, aby zostali rybakami ludzi.

Nauczyciel rozpoczyna lekcję od pomocy uczniom w **zrozumieniu kontekstu i treści** zawartej w Ew. Łukasza 5:1–11. W trakcie studiowania tych wersetów uczniowie dowiadują się, że Jezus poprosił Piotra, aby „[wypłynął] na głębię i [zarzucił] sieci swoje na połów" (werset 4). Wiedząc, że pomimo całonocnych połowów „nic nie [złowił]" (werset 5), Piotr posłuchał Pana i ku jego zdziwieniu złowił całe mnóstwo ryb. W doświadczeniu Piotra uczniowie mogą **rozpoznać następującą zasadę:** *Jeśli zrobimy to, o co prosi nas Pan, nawet jeśli nie rozumiemy dlaczego, On da nam większe błogosławieństwa, niż przypuszczamy.* Następnie nauczyciel może pomóc uczniom w lepszym **zrozumieniu tej zasady** i tego, co to oznacza dla nich poprzez wspólne omówienie tego, jak doświadczenie Piotra może odnosić się do sytuacji w ich życiu lub dzieląc się oświadczeniem proroka lub apostoła w dniach ostatnich na ten temat.

W tych wersetach nauczyciel pragnie nie tylko pomóc uczniom rozpoznać i zrozumieć tę ważną zasadę, ale także chce pomóc im **poczuć jej prawdę i znaczenie** poprzez wpływ Ducha. Aby to uczynić, nauczyciel może poprosić uczniów, aby podzielili się tym, jak zostali błogosławieni, będąc posłuszni wskazówkom otrzymanym od Pana, nawet gdy nie rozumieli dlaczego mają tak postąpić. Gdy uczniowie i nauczyciele świadczą o tym, jak dostrzegli dowody działania tej zasady w swoim życiu, Duch może świadczyć o jej prawdziwości i natchnąć ich do działania. Nauczyciel może dać uczniom kilka minut, aby zastanowili się i zapisali, w jaki sposób mogą **zastosować** daną zasadę.

Na wykresie przedstawiono podstawy nauczania i uczenia się ewangelii, które zostały zastosowane w tym segmencie i wersetach.

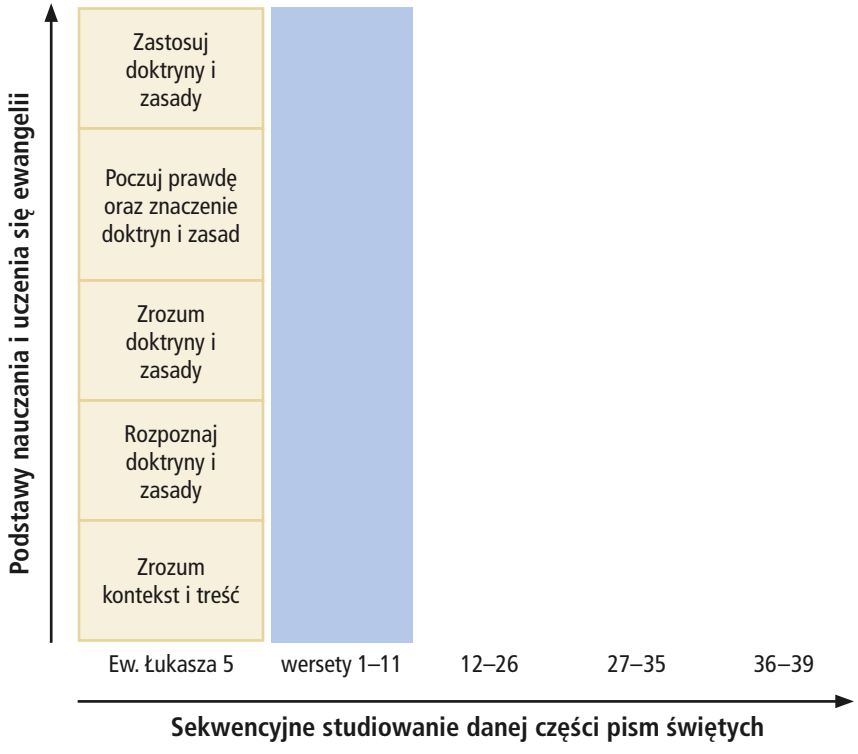

Uwagi

Uwagi

Wersety 12–26

Jezus uzdrawia kilka osób z fizycznych ułomności i wybacza grzechy.

Aby pomóc uczniom **zrozumieć treść** tych wersetów, nauczyciel najpierw prosi ich o zapoznanie się z przebiegiem wydarzeń w opowieści o trędowatym i paralityku, którzy zostali uzdrowieni przez Pana. Aby zgłębić zrozumienie treści, nauczyciel może poprosić uczniów o analizę podobieństw i różnic pomiędzy tymi dwoma wydarzeniami. Aby im pomóc, nauczyciel może poprosić o zastanowienie się nad rolą, jaką wiara odgrywała w tych uzdrowieniach. Po odkryciu, że w obydwu przypadkach wiara była konieczna, uczniowie mogą **rozpoznać następującą zasadę:** *Gdy wykazujemy się wiarą i przychodzimy do Zbawiciela, On może nas uzdrowić.* Analizując różnice pomiędzy tymi dwoma zapisami, uczniowie mogą zauważyć, że trędowaty sam przyszedł do Pana, a paralityk potrzebował pomocy innych ludzi. Następnie uczniowie mogą rozpoznać dodatkową zasadę: *Możemy pomóc innym ludziom w przyjściu do Zbawiciela, aby zostali uleczeni.*

Nauczyciel może pomóc uczniom **zrozumieć te zasady,** prosząc ich o opisanie rzeczy, nie licząc ułomności fizycznych, z których można być uzdrowionym. Dyskusja może pomóc uczniom zrozumieć, że fizyczne uzdrowienie w tych wersetach może symbolizować to, że Pan może nas uzdrowić duchowo. Może chodzić o wybaczenie grzechów, dodanie otuchy w smutkach czy ukojenie strachu lub obaw.

Aby pomóc uczniom w **odczuwaniu prawdy i znaczenia tych zasad,** nauczyciel może poprosić uczniów o podzielenie się doświadczeniem, kiedy ktoś z ich znajomych został uzdrowiony pod względem duchowym lub fizycznym. Można również poprosić uczniów, aby podzielili się przykładami tego, jak widzieli, że ktoś przyprowadził kogoś innego do Pana i osoba ta odczuła uzdrawiający wpływ Zbawiciela. (Gdy uczniowie dzielą się takimi

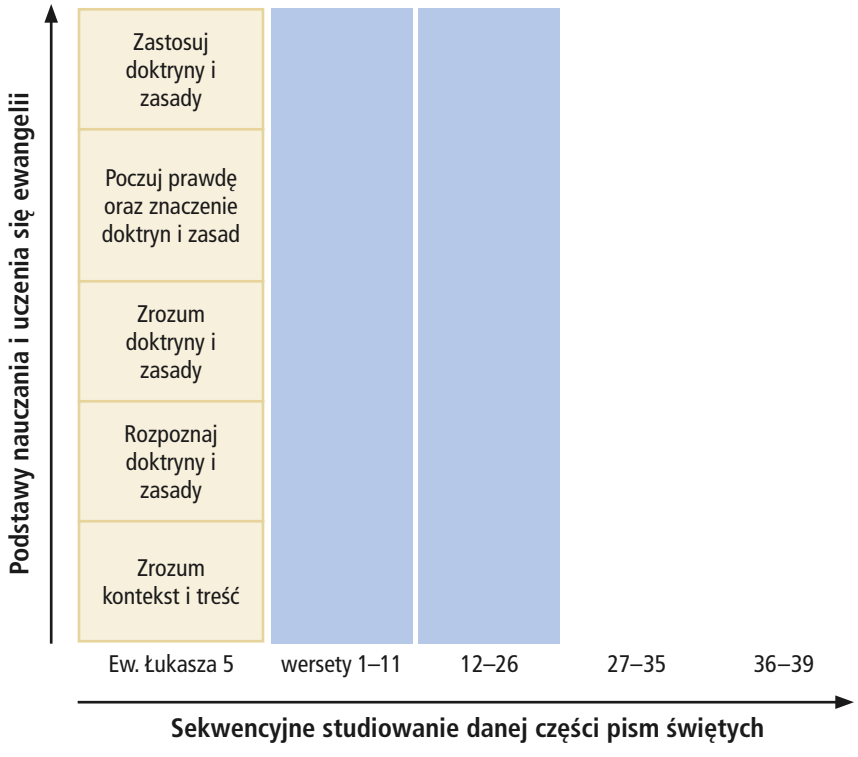

doświadczeniami, należy im przypomnieć, aby nie podawali imion tych osób). Nauczyciel może poprosić uczniów, aby złożyli świadectwo o miłości Zbawiciela i o mocy, jaką posiada, aby nas uzdrowić.

Zachęcając do **zastosowania** zasad, nauczyciel może poprosić uczniów, aby zastanowili się nad czymś konkretnym, co pomogłoby im wykazać się wiarą w uzdrowienie, przebaczenie czy uzyskanie pocieszenia lub określić sposoby na przyprowadzenie przyjaciela czy innej osoby do Zbawiciela.

Zanim zostaną omówione wersety 27–35, nauczyciel może poprosić uczniów, aby podzielili się tym, czego nauczyli się o Zbawicielu z tych wersetów. Reakcja na tę prośbę może wywołać uczucia wdzięczności i dostrzeżenie współczucia ze strony Zbawiciela.

Wersety 27–35

Jezus zasiada do stołu z celnikami i grzesznikami, przyczyniając się do tego, że uczeni i faryzeusze zaczęli Go przepytywać.

W tym segmencie nauczyciel zamierza jedynie pomóc uczniom **zrozumieć kontekst i treść.** Studiując te wersety, uczniowie powinni uczyć się o powołaniu celnika Lewiego lub Mateusza i o Jezusie, który zasiadł do stołu z celnikami i grzesznikami (treść). Nauczyciel może pomóc uczniom zrozumieć, że Żydzi postrzegali celników jako wyrzutków i grzeszników (kontekst). Kontekst ten pomoże uczniom zrozumieć znaczenie przyszłego powołania Mateusza jako ucznia Pana. Ponadto nada głębsze znaczenie wymianie zdań przedstawionej w tych wersetach pomiędzy faryzeuszami a Panem na temat „[jedzenia] i [picia] z celnikami i grzesznikami" i Jego misji polegającej na pomocy grzesznikom w pokucie (zob. wersety 30–32).

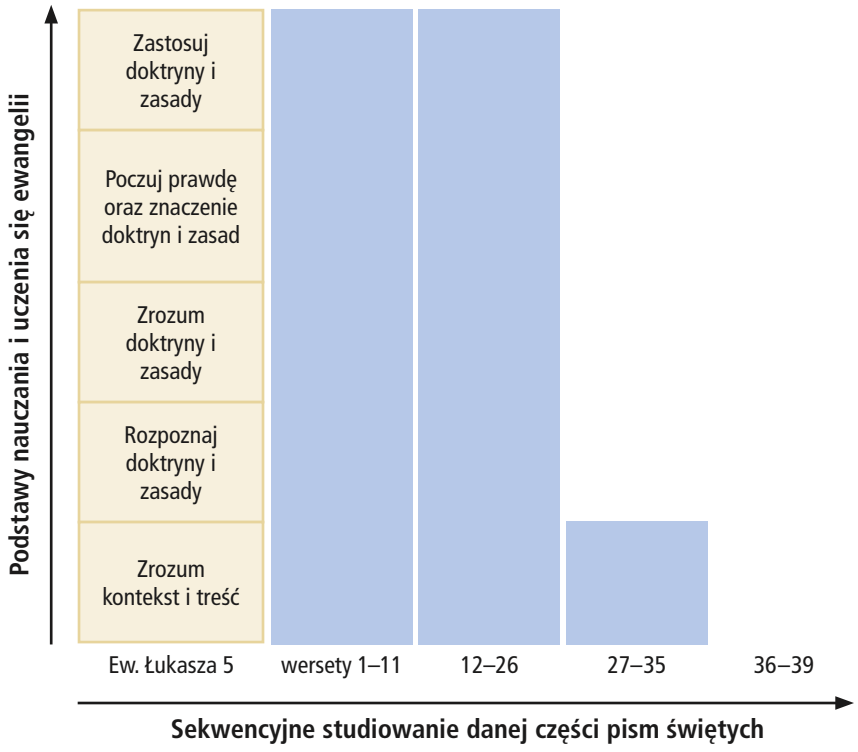

Uwagi

Uwagi

Wersety 36–39

Jezus opowiada przypowieść o młodym winie w starych bukłakach.

Aby pomóc uczniom **zrozumieć kontekst i treść** tej przypowieści, nauczyciel może wskazać przypis w wersecie 37. (który wyjaśnia, że bukłak to skórzana torba czy łagiew) i przedyskutować różnicę pomiędzy świeżą skórą, która jest miękka i elastyczna, a skórą, która stwardniała i stała się łamliwa. Nauczyciel może następnie wyjaśnić, że Jezus przemawiał do faryzeuszy (kontekst) i że „stara szata", podobnie jak „stare bukłaki" w tej przypowieści reprezentują faryzeuszy, którzy nie chcą się zmienić ani przyjąć doktryny Chrystusa. Nauczyciel powinien także zwrócić uwagę na to, że „nowa szata" i „nowe bukłaki" reprezentują tych ludzi, którzy chcieli się zmienić i przyjęli Zbawiciela oraz Jego nauki.

Nauczyciel może następnie poprosić uczniów, aby **rozpoznali zasadę**, która jest podstawą tej przypowieści. Jedną z prawd, którą uczniowie mogą rozpoznać, jest: *Aby przyjąć Zbawiciela i Jego ewangelię, musimy być pokorni i chętni do zmiany.* Nauczyciel może wtedy poprosić uczniów, aby w omawianym rozdziale poszukali przykładów tego, jak konkretne osoby były harde i miały nieugiętą postawę wobec Zbawiciela i Jego nauk, jak również, aby przyjrzeli się przykładom osób, które są pokorne i chętne do zmian. Tego rodzaju zajęcia pomogą uczniom lepiej **zrozumieć tę zasadę.**

Nauczyciel może zakończyć lekcję, prosząc uczniów o podzielenie się dodatkowymi przemyśleniami czy wrażeniami, jakie mieli podczas studiowania Ew. Łukasza 5. Nauczyciel może również złożyć świadectwo o nauczanych prawdach oraz zachęcić uczniów, aby postępowali zgodnie z zasadami i doktrynami, które odkryli.

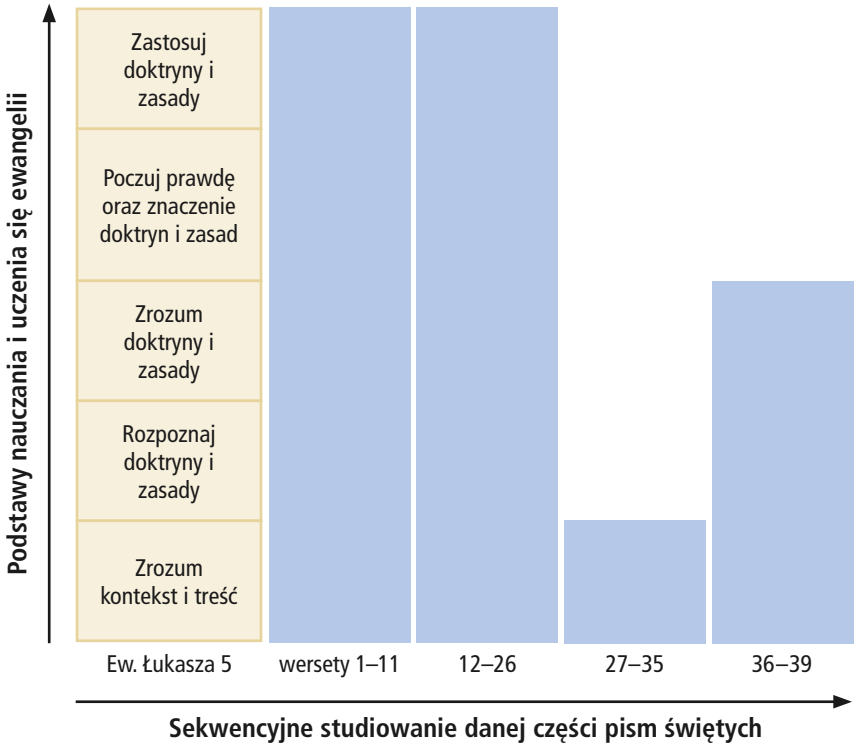

Przygotowanie do nauczania

4

Osobiste przygotowanie [4.1]

Starszy Boyd K. Packer powiedział: „Moc przychodzi wtedy, gdy nauczyciel zrobił wszystko, co w jego mocy, aby przygotować nie tylko daną lekcję, ale także, aby dostroić swe życie do wymagań Ducha. Jeżeli nauczy się on polegać na Duchu w celu uzyskania natchnienia, może stanąć przed uczniami […] uzbrojony w wiedzę, że może nauczać pod natchnieniem" (*Teach Ye Diligently*, wyd. popr. [1991], str. 358–359).

Najważniejszym i najbardziej podstawowym przygotowaniem nauczyciela jest osobiste przygotowanie się pod względem duchowym. Do ważnych czynności podczas takiego przygotowania należą: życie zgodne z ewangelią, modlitwa o pomoc i przewodnictwo, wykazywanie się wiarą i uczestnictwo w wewnętrznych szkoleniach.

Życie zgodne z ewangelią [4.1.1]

Wierne życie nauczyciela, które jest zgodne z ewangelią, ma wpływ na każdy aspekt nauczania. Nie ma wspanialszego przygotowania niż życie godne towarzystwa Ducha Świętego, które motywuje do działania (zob. podrozdział 1.2., „Sposób życia" na stronie 2).

Modlitwa o pomoc i przewodnictwo [4.1.2]

Modlitwa jest integralną częścią przygotowania do nauczania (zob. NiP 42:14; 104:79, 82). Nauczyciel może pomodlić się o pomoc Ducha w zrozumieniu pism świętych i zasad ewangelii, o mądrość w podejmowaniu decyzji, w jaki sposób najlepiej nauczać tych zasad z Duchem, o pomoc i przewodnictwo, zanim rozpocznie się lekcja i może poprosić, aby uczniowie byli chętni do odczuwania i bycia nauczanym przez Ducha. Nauczyciele mogą poprosić Pana o dar rozróżnienia, aby lepiej zrozumieć każdego ucznia, aby dotrzeć do tych uczniów, którzy mają trudności, i o dar miłości, aby kochać tych uczniów, których ciężko jest kochać (zob. Moroni 7:48).

Wykazywanie się wiarą [4.1.3]

Akapit o „nauczaniu" w dziale Zadania seminarium i instytutu sugeruje, że skuteczny nauczyciel powinien wykazać się wiarą w moc słowa Bożego, wiarą w Pana i w Ducha Świętego i zaufaniem wobec uczniów. Brak jednego z tych elementów często skutkuje tym, że nauczyciele nie odnoszą sukcesu.

Wiara w moc słowa. Nauczyciele mogą ulec pokusie, aby uwierzyć w to, że uczniowie nie polubią studiowania pism świętych lub że nie są w stanie codziennie nauczać z pism świętych i wzbudzać u nich

Uwagi

zainteresowania. Nauczyciele powinni pamiętać jednak, że pisma święte zawierają „słowa żywota" (NiP 84:85) i że słowo odnosi „większy skutek", jeśli chodzi o umysł „[niż groźba] miecza czy jakikolwiek inny sposób" (Alma 31:5).

Starszy Henry B. Eyring nauczał: „Błagam was, w imieniu waszym i waszych uczniów, miejcie wiarę, że będą mieli pragnienie czytania [pism świętych], i że nie będziecie musieli ich do tego zmuszać, ale że zostaną do tego przyciągnięci. […] Pan napisał te księgi. Pokazał Nefiemu, jak to zrobić w taki sposób, aby was do nich przyciągnąć. I przyciągnie też waszych uczniów" („The Book of Mormon Will Change Your Life" [sympozjum KSE na temat Księgi Mormona, 17 sierpnia 1990], str. 2).

Wiara w Pana i w Ducha. Obowiązek nauczania młodzieży i młodych dorosłych zasad ewangelii może wydawać się przytłaczający i być nie lada wyzwaniem. Ale jest to dzieło Pana: Pomoże On tym, którzy zwracają się do Niego z wiarą. Mormon nauczał: „Chrystus powiedział też: Jeśli będziecie mieli wiarę we Mnie, będziecie mogli dokonać wszystkiego, co uznam za wskazane" (Moroni 7:33).

Nauczyciele powinni mieć wiarę, że Pan rozumie potrzeby każdego ucznia i że chce ich błogosławić. Nauczyciele powinni wierzyć, że Duch Święty poniesie przesłanie ewangelii do każdego ucznia i skłoni go do zastosowania zasad ewangelii adekwatnie do własnych potrzeb i sytuacji. Nauczyciel powinien pamiętać, że to „[Pocieszyciel] został wysłany by uczył prawdy" (NiP 50:14).

Ufanie uczniom. Nauczyciele powinni wierzyć, że przy pomocy odpowiedniego przewodnictwa i zachęty, uczniowie zrozumieją pisma święte, nauczą się rozpoznawać doktryny i zasady, będą mogli wyjaśniać ewangelię innym ludziom i stosować nauki ewangelii w swoim życiu. Prezydent J. Reuben Clark jun. opisał pewne cechy uczniów seminarium i instytutu:

„Młodzież Kościoła jest spragniona spraw duchowych; chcą gorliwie uczyć się ewangelii i poznać ją w formie prostej i bez dodatków. […]

[…] Nie musicie skradać się do tej doświadczonej duchowo młodzieży i szeptać jej na ucho o religii; możecie wyjść do niej i twarzą w twarz z nią rozmawiać. Nie musicie ukrywać religijnych prawd pod płaszczem ziemskich spraw; możecie otwarcie jej te prawdy przedstawić" (*The Charted Course of the Church in Education,* wyd. popr. [1994], str. 3 9).

Czasami postawa, zachowanie czy reakcja uczniów na uczenie się ewangelii może sprawiać wrażenie, że nie są „spragnieni spraw duchowych". W takich sytuacjach szczególnie ważne jest, aby nauczyciele wykazali się wiarą w nauki Prezydenta Clarka. Starszy Henry B. Eyring dał następującą pokrzepiającą obietnicę: „Nasi uczniowie mogą nie wiedzieć, że niemal mdleją z głodu, a słowa Boga ugaszą pragnienie, o którego istnieniu nie wiedzieli, a Duch Święty zaniesie je do ich serc" („We Must Raise Our Sights" [konferencja KSE na temat Księgi Mormona, 14 sierpnia 2001], str. 3).

Uwagi

Nauczyciel, który dąży do wykonania zadań seminarium i instytutu, wykazując się wiarą w moc słowa, w Pana i w Ducha Świętego oraz w uczniów, powinien ciągle zadawać sobie następujące pytania:

Czy moje nauczanie:

1. Wzbudza głębsze zrozumienie i miłość do słowa Bożego?
2. Zaprasza Ducha Świętego i prowadzi do podbudowania?
3. Zachęca każdego ucznia, aby osobiście uczył się i z wiarą żył zgodnie z ewangelią?
4. Pomaga moim uczniom w lepszym poznaniu, miłowaniu i zobowiązaniu się do podążania za Jezusem Chrystusem?

Uczestnictwo w wewnętrznych szkoleniach [4.1.4]

Seminarium i instytut organizuje wewnętrzne szkolenia dla wszystkich nauczycieli i przywódców. Wewnętrzne szkolenia służą udoskonalaniu nauczania, zwiększeniu wiedzy na temat ewangelii i mają pomóc nauczycielom w zarządzaniu seminarium i instytutem.

Jednym z aspektów szkolenia są oficjalne spotkania wewnętrzne dla nauczycieli. Spotkania szkoleniowe dla nauczycieli odbywają się regularnie i oczekuje się, że nauczyciele oraz przywódcy będą na nich obecni. Podczas tych spotkań uczestnicy studiują i dyskutują na temat pism świętych w celu pogłębienia swojego zrozumienia. Uczą się i ćwiczą natchnione sposoby nauczania. Dzielą się także pomysłami na zwiększenie frekwencji, uczestnictwa i ukończenia programów S&I, wspólnie omawiają obecne potrzeby i uczą się, jak wypełniać obowiązki administracyjne.

Inny aspekt wewnętrznego szkolenia nauczycieli obejmuje wizytacje na lekcjach oraz obserwacje. Nauczyciele mogą wielce skorzystać z zaproszenia koordynatorów, zwierzchników czy innych nauczycieli, aby obserwowali, jak nauczają, i podzielili się pomocnymi uwagami. Osoba obserwująca może zostać poproszona o podzielenie się konkretnymi uwagami w związku z konkretną umiejętnością nauczania, nad rozwojem której pracuje nauczyciel. Jeżeli istnieje taka możliwość, nauczyciel może również skorzystać z obserwowania innych nauczycieli.

Osoby, które podchodzą do szkolenia nauczycieli z wiarą i ze szczerym pragnieniem uczenia się i doskonalenia, doświadczą stałego wzrostu i rozwoju.

Przygotowanie ucznia [4.2]

W pismach świętych mowa jest o stanie przygotowania czy gotowości serca i umysłu osób chcących uczyć się duchowo. Na przykład Ezdrasz, kapłan i uczony w Starym Testamencie, „postawił sobie za cel zbadać zakon Pański, i wprowadzić go w czyn" (Ks. Ezdrasza 7:10). W Dziejach Apostolskich opisani są wierni święci, którzy „przyjęli Słowo z całą gotowością" (Dzieje Apostolskie. 17:11). Podczas swej wizyty u Nefitów Zbawiciel zachęcał ich do tego, aby „[przygotowali] swe umysły na jutro, a znowu do [nich przyjdzie]" (3 Nefi 17:3).

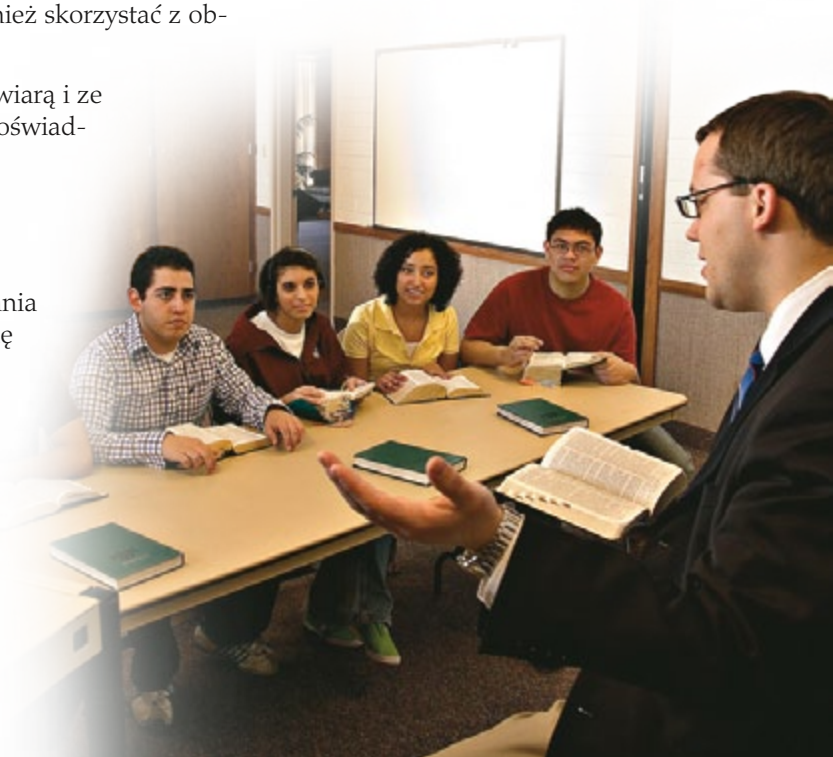

Uwagi

Aby uczniowie mogli odczuwać budujący wpływ Ducha Świętego podczas nauki, powinni oni także „[przygotować się na słuchanie] Słowa" (Alma 32:6). Podczas lekcji uczniowie są gotowi do uczenia się, gdy ich umysły są czujne i gdy ich uwaga skupia się na nauce oraz gdy wykazują chęć bycia nauczanym przez Ducha. Wśród wielu rzeczy, jakie nauczyciel może zrobić, aby pomóc uczniom być przygotowanym w sercu i umyśle na duchowe zdobywanie wiedzy, są:

Modlitwa za uczniów. Nauczyciele mogą prosić Pana, by przelał Swego Ducha na uczniów, „aby przygotować ich serca, na przyjęcie Słowa […] z radością" (Alma 16:16–17).

Utrzymanie atmosfery miłości i szacunku. Uczniowie, którzy czują miłość, zaufanie oraz że są cenieni przez swoich nauczycieli oraz innych uczniów, będą przychodzić na lekcję otwarci na wpływ Ducha i będą mieli silniejsze pragnienie uczestnictwa.

Pczucie celu. Nauczyciele powinni pomóc uczniom zrozumieć, że uczęszczają na zajęcia, aby poznać Ojca w Niebie i Jego Syna, Jezusa Chrystusa, oraz aby postępować naprzód ku życiu wiecznemu poprzez studiowanie pism świętych i słów proroków.

Zaprezentowanie interesujących, związanych z tematem, podbudowujących lekcji. Gdy nauczyciele stale przygotowują i prezentują podbudowujące lekcje, uczniowie oczekują, że nauczą się czegoś cennego za każdym razem, gdy uczestniczą w zajęciach. Starszy Boyd K. Packer nauczał: „Jeżeli uczycie lekcji […], [uczniowie] nie powrócą z entuzjazmem, jeżeli nie będą nauczani wartościowych rzeczy. Muszą się czegoś uczyć, aby chcieli powrócić na kolejne lekcje. Przyjdą wtedy z chęcią, a nawet z gorliwością na lekcję […], na której zaspokoją pragnienie" (*Teach Ye Diligently,* str. 182).

Zaproszenie obecności Ducha Świętego na początku lekcji. Często dobrze przygotowane przez ucznia przesłanie duchowe, tzn. modlitwa, hymn i myśl duchowa, zaprasza Ducha, jednoczy uczniów i przygotowuje ich umysły i serca na duchową naukę.

Wzbudzenie i utrzymanie zainteresowania uczniów. Nauczyciele mogą pomóc uczniom skoncentrować uwagę na zdobywaniu wiedzy poprzez rozpoczęcie każdej lekcji w sposób, który wzbudza zainteresowanie uczniów i prowadzi ich do badania pism świętych z większym poczuciem celu. Na przykład nauczyciel może napisać intrygujące pytanie na tablicy czy pokazać przedmiot lub zdjęcie, które wzbudzi zainteresowanie uczniów, gdy przychodzą na lekcję.

Ponieważ wielu uczniów ma ograniczony czas skupienia uwagi, mądry nauczyciel znajdzie sposoby, aby utrzymać zainteresowanie i entuzjazm kilka razy podczas lekcji. Należy to zrobić w taki sposób, aby skupić uwagę uczniów na studiowanych fragmentach z pism świętych.

Przygotowanie uczniów, aby odnieśli sukces w nauce. Zanim uczniowie zostaną zaproszeni do uczestnictwa, nauczyciel powinien jasno wyjaśnić, czego oczekuje, podać przykład, dać uczniom czas na przygotowanie się i przećwiczenie, a następnie zachęcić i podziękować za wysiłki podjęte przez uczniów w spełnieniu swej roli w procesie uczenia się. Nauczyciele, którzy przygotowują uczniów do wypełnienia swej roli jako osób uczących się, odniosą większy sukces w wykonywaniu zadań seminarium i instytutu.

Przygotowanie lekcji [4.3]

Uwagi

Materiały do przygotowania lekcji [4.3.1]

Pisma święte

Wszystkie cztery kursy seminarium i większość zaaprobowanych kursów instytutu zawiera materiały do studiowania zbioru pism świętych. Głównym źródłem pomagającym określić to, czego należy nauczać podczas tych kursów, są pisma święte. W przemówieniu skierowanym do nauczycieli seminarium i instytutu Prezydent Ezra Taft Benson nauczał: „Zawsze pamiętajcie, że nie można niczym adekwatnie zastąpić pism świętych i słów żyjących proroków. Powinny one być waszym głównym źródłem" („The Gospel Teacher and His Message" [przemówienie wygłoszone do nauczycieli religii KSE 17 września 1976], str. 3).

Niektóre kursy instytutu koncentrują się raczej na tematach związanych z ewangelią niż na studiowaniu zbioru pism świętych. Nauczyciele tych kursów powinni rozważyć użycie materiałów sugerowanych w planie nauczania instytutu (jak również pism świętych) jako głównych źródeł w procesie przygotowania się do lekcji. Nauczyciele powinni stale szukać okazji do wykorzystania pism świętych i słów proroków w celu wyjaśnienia czy zilustrowania doktryn i zasad ewangelii nauczanych podczas zajęć.

Plan nauczania seminarium i instytutu

Dostępne materiały planu nauczania seminarium i instytutu są głównym źródłem, który pomoże nauczycielom w skutecznym przygotowaniu i nauczaniu lekcji. Plan nauczania jest źródłem informacji o pismach świętach i ich kontekście, zawiera wyjaśnienia trudnych słów i zwrotów, komentarze przedstawicieli Władz Naczelnych na temat doktryn i zasad nauczanych w pismach świętych, zawiera też sugestie dotyczące tego, jakiej treści oraz których doktryn i zasad należy nauczać. Zawarte są w nim również pomysły, jak nauczać. Gdy nauczyciele korzystają z planu nauczania wspólnie ze studiowaniem danej części pism świętych, wtedy Duch Święty natchnie ich, gdy będą dostosowywać lekcję do potrzeb swych uczniów.

Starszy Henry B. Eyring udzielił wyjaśnień na temat przygotowania i korzystania z planu nauczania: „Osoby powołane przez proroka dbają o poprawność doktryn nauczanych w Kościele w każdym słowie, w każdej ilustracji i w każdym wykresie planu nauczania, jaki otrzymujecie. Możemy uwolnić moc planu nauczania po prostu działając z wiarą, że plan ten jest natchniony przez Boga. […]

Trzymanie się treści planu nauczania, jak również jego sekwencji, uwolni, a nie uciszy, niepowtarzalne dary nauczania" („The Lord Will Multiply the Harvest" [spotkanie ze Starszym Henrym B. Eyringiem, 6 lutego 1998], str. 4–5).

Dodatkowe źródła

Nauczyciele mogą korzystać z dodatkowych źródeł, takich jak czasopisma kościelne, a w szczególności z nauk z konferencji generalnej, w celu dokładniejszego wyjaśnienia omawianej części pisma świętego. Nie należy korzystać z innych źródeł, aby manipulować, nadać ton sensacji czy nauczać

Uwagi

koncepcji, wobec których Kościół nie zajął jasnego stanowiska. Nawet jeżeli coś już zostało zweryfikowane czy opublikowane, to nadal może być niestosowne do użycia podczas lekcji. Na lekcjach należy budować wiarę i świadectwo uczniów.

Zdecyduj, czego będziesz nauczał i w jaki sposób [4.3.2]

Przygotowując lekcję, każdy nauczyciel musi zadecydować: „Czego będę nauczał?" i „W jaki sposób będę tego nauczał?". *Czego będę nauczał* odnosi się do kontekstu (łącznie z tłem, kulturą i daną sytuacją), treści (przebieg wydarzeń, postacie, wydarzenia, kazania i natchnione wyjaśnienia) i ważnych prawd ewangelii z omawianej części pisma świętego. *W jaki sposób będę nauczał* odnosi się do użytych metod, podejścia, zajęć, jakich nauczyciel użyje, aby pomóc uczniom w nauce (dyskusje podczas lekcji, materiały audiowizualne, ćwiczenia pisemne i praca w małych grupach). Podjęcie decyzji, *czego nauczać,* musi poprzedzać wybór *metody nauczania,* aby skoncentrować się głównie na nauczaniu z pism świętych, a nie na metodach czy technikach nauczania.

Przygotowując się do lekcji, nauczyciele powinni poświęcić czas i podjąć decyzje dotyczące tego, *czego będą nauczać* i *jak będą nauczać.* Jeśli nauczyciel skoncentruje się głównie na tym, *czego będzie nauczać,* nie będzie miał on wtedy czasu na zastanowienie się nad tym, jak pomóc uczniom w nauce. W konsekwencji lekcje takie często są nudne i za bardzo skoncentrowane na osobie nauczyciela. Gdy nauczyciel zbytnio koncentruje się na tym, *jak nauczać,* wtedy lekcje mogą być niespójne i zabraknie w nich celu i mocy.

Zdecyduj, czego będziesz nauczał [4.3.3]

Nauczyciel podczas przygotowań do nauczania musi przejść przez cztery podstawowe etapy: Po pierwsze, musi dążyć do zrozumienia kontekstu i treści omawianej części pisma świętego. Po drugie, musi rozpoznać i zrozumieć doktryny i zasady, jakie znajdują się omawianej części pisma świętego. Po trzecie, musi zdecydować, które zasady są najważniejsze dla uczniów, aby mogli się ich nauczyć i je zastosować, a po czwarte, musi zdecydować, jaki położyć nacisk na każdy segment z omawianej części pisma świętego.

1. Zrozumienie kontekstu i treści omawianej części pisma świętego.

Nauczyciele powinni dążyć do zrozumienia kontekstu, czyli tła danej części pisma świętego i powinni zanurzyć się w tej części pisma świętego, aż zapoznają się dobrze z jej treścią. Zanurzenie się w pismach świętych oznacza czytanie, studiowanie, rozważanie, modlitwę z prośbą o natchnienie i zrozumienie czytanego tekstu.

Najbardziej użyteczną rzeczą, jaką nauczyciel może zrobić, aby zrozumieć zawartość pisma świętego, jest odnotowanie naturalnych przerw w danej części pisma świętego, gdzie występuje zmiana tematu lub biegu wydarzeń. Korzystając z planu nauczania oraz z własnych przemyśleń, nauczyciele mogą podzielić omawianą część pisma świętego na mniejsze segmenty lub grupy wersetów w oparciu o te naturalne przerwy. Mniejsze segmenty staną się ważnymi spoiwami lub składnikami, które nauczyciel wykorzysta podczas przygotowania i organizowania przebiegu lekcji, aby poświęcić nieco uwagi całej zawartości omawianej części pisma świętego.

Uwagi

Analizując w ten sposób daną część pisma świętego, nauczyciele powinni rozwinąć własne zrozumienie na temat osób, miejsc, wydarzeń i związków przyczynowo-skutkowych, które wydają się ważne, jak również powinni zrozumieć znaczenie trudnych słów czy zwrotów. Uzyskanie odpowiedniego zrozumienia treści często wymaga przeczytania danej części z pisma świętego więcej niż jeden raz.

2. Zrozumienie i rozpoznawanie doktryn i zasad.

Poza zrozumieniem kontekstu i treści, nauczyciele powinni uważnie rozpoznać i zrozumieć doktryny i zasady w danej części pisma świętego oraz dokładniej przyjrzeć się im, zgodnie z sugestiami zawartymi w planie nauczania. Jeżeli w planie nauczania zasady i doktryny nie zostały wymienione, nauczyciel powinien napisać je na kartce jasnymi i zwięzłymi zdaniami. Uczynienie tego pomoże poukładać w umyśle nauczyciela zasady, a także ich znaczenie. Pomoże to w poprowadzeniu zajęć mających na celu uczenie się podczas lekcji oraz umożliwi uczniom głębsze zrozumienie i lepszą koncentrację.

3. Zdecydowanie, które zasady i doktryny są dla uczniów najważniejsze do uczenia się i zastosowania.

Zazwyczaj w omawianej części pisma świętego będzie więcej materiału, niż można adekwatnie omówić podczas lekcji. Gdy nauczyciel przestudiuje pisma święte i plan nauczania, powinien zdecydować, które doktryny i zasady są dla uczniów najważniejsze, aby je zrozumieli i zastosowali. Podejmując tę decyzję, nauczyciel powinien wziąć pod uwagę następujące kwestie.

Podszepty Ducha Świętego. Podejmując decyzję, jakie zasady i doktryny należy podkreślić podczas lekcji, nauczyciel powinien nieustannie dążyć do uzyskania przewodnictwa Ducha Świętego.

Zamiar natchnionego autora. Nauczyciele powinni dążyć do określenia tego, co prorok–autor chce przekazać. Prezydent Ezra Taft Benson powiedział: „Jeśli [autorzy] widzieli nasze czasy i zdecydowali się zamieścić to, co będzie miało dla nas największą wartość, czyż to nie świadczy o tym, jak powinniśmy studiować Księgę Mormona? Ciągle powinniśmy zadawać sobie pytanie: ‘Dlaczego Pan natchnął Mormona (Moroniego lub Almę), aby zamieścili to w swoich zapisach? Czego mogę się z nich nauczyć, co pomoże mi żyć w tych czasach?’ ” („The Book of Mormon — Keystone of Our Religion”, *Ensign,* listopad 1986, str. 6). Nauczyciele powinni zastanowić się nad podobnymi pytaniami podczas przygotowywania lekcji bez względu na to, którego kursu nauczają.

Nauczyciele powinni również pamiętać, że głównym zadaniem proroków w pismach świętych zawsze było świadczenie o Jezusie Chrystusie. Nefi powiedział: „Moim jedynym celem jest przekonanie ludzi, aby przystąpili do Boga Abrahama, Izaaka i Jakuba, i zostali zbawieni” (1 Nefi 6:4). Tak więc nauczyciel powinien zadać sobie pytanie: „Czego ta część pisma świętego uczy mnie o Jezusie Chrystusie i co pomoże moim uczniom zrozumieć i polegać na Jego naukach oraz Zadośćuczynieniu?”.

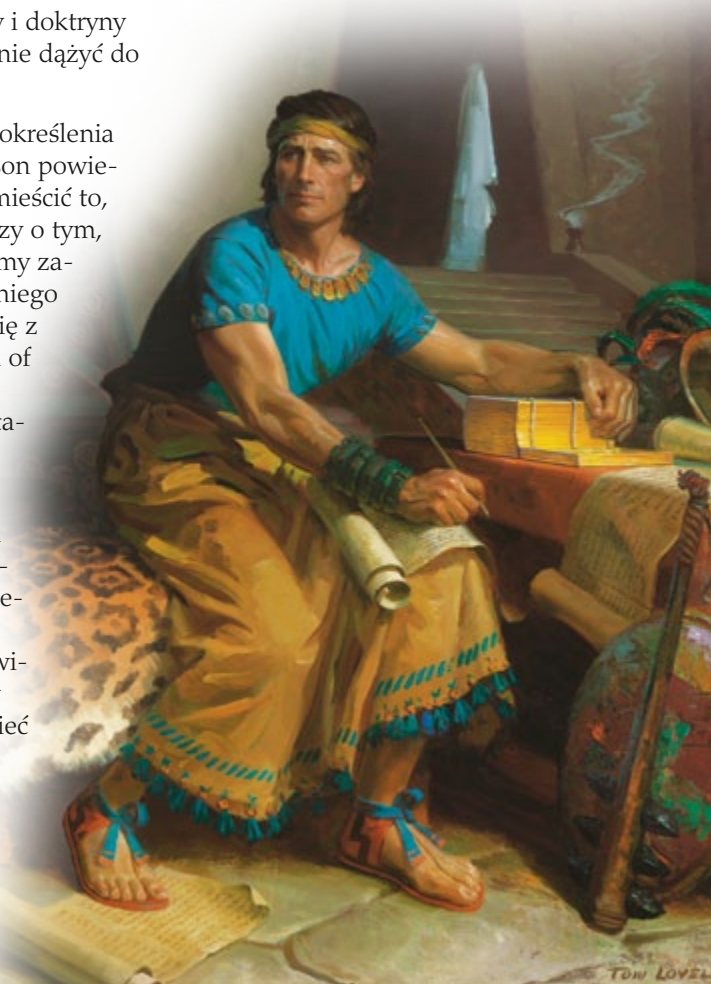

Uwagi

Gdy nauczyciele ustalają zamierzenia natchnionego pisarza, powinni zachować ostrożność, aby nie wyjść poza to, co jest wyrażone w tekście. Starszy Henry B. Eyring ostrzega: „Nie mogę udawać, że znam dokładny zamiar pisarza lub to, czego nie miał na myśli" („'And Thus We See': Helping a Student in a Moment of Doubt" [spotkanie ze Starszym Henrym B. Eyringiem, 5 lutego 1993], str. 6).

Zasady i podstawowe dokryny, które skłaniają do nawrócenia. Określając to, *czego należy nauczać,* nauczyciel może wziąć pod uwagę: „Które ze wszystkich prawd, jakie można podkreślić w tej części pisma świętego, pomogą uczniom zbliżyć się do Ojca w Niebie i do Zbawiciela oraz poprowadzą ich ku zbawieniu?". Starszy Henry B. Eyring radził: „Gdy przygotowujesz lekcję, szukaj zasad, które skłaniają do nawrócenia. […] Zasada skłaniająca do nawrócenia prowadzi do posłuszeństwa względem woli Boga" („Converting Principles" [uwagi ze spotkania ze Starszym L. Tomem Perrym, 2 lutego 1996], str. 1).

„Istnieją dwa sposoby spojrzenia na ewangelię — oba są prawdziwe. Mogą znacząco zmienić moc twojego nauczania. Pierwszy sposób spojrzenia świadczy, że ewangelia jest wszelką prawdą. Tak jest. Ewangelia jest prawdziwa. Mając to na względzie, mogę dobrze nauczać wszelkiej prawdy podczas lekcji i będę nauczać ewangelii. Inny sposób spojrzenia polega na tym, że ewangelia zawiera zasady, przykazania i obrzędy. Jeżeli będziemy ich dotrzymywać, podporządkujemy się im i przyjmiemy je, doprowadzą one nas do życia wiecznego. To także jest prawda.

Kiedy wybiorę, które z tych sposobów spojrzenia będą miały przeważający wpływ na moje nauczanie, to będzie duży krok naprzód. Jeżeli będę postępować według tego, że ewangelia jest wszelką prawdą, raczej niż według tego, że to obrzędy, zasady i przykazania, które jeśli są dotrzymywane, jeśli się im podporządkujemy i zostaną przez nas przyjęte, poprowadzą nas ku życiu wiecznemu, wtedy niemal już udało mi się odwieźć ucznia od ostania się na brudnym morzu".

(Henry B. Eyring, „Eyes to See, Ears to Hear" [sympozjum KSE na temat Nowego Testamentu, 16 sierpnia 1984], str. 6)

Nauczyciele powinni również określić, czy omawiana przez nich część pisma świętego zawiera jakąkolwiek z podstawowych doktryn, jakie program S&I zdecydował się podkreślić. Doktryny te dają uczniom zrozumienie planu Ojca w Niebie oraz podstawowych wierzeń Kościoła (zob. podrozdział 2.7.2., „Podstawowe doktryny", na stronie 39–40).

Potrzeby i możliwości uczniów. Im lepiej nauczyciel zna i rozumie swoich uczniów, tym łatwiej rozpoznaje i podkreśla ważne zasady, które mogą być od razu zastosowane. Gdy nauczyciele studiują daną część pisma świętego, znajdują pomysły i kontekst, które są dla nich ciekawe i mają wielką wartość osobistą, ale może to okazać się poza duchowymi możliwościami i zrozumieniem uczniów (zob. na przykład radę Pawła dotyczącą mięsa i mleka w I List. do Koryntian 3:2). Niektóre zasady, które nie są nowe czy interesujące dla nauczyciela, mogą mieć wielką wartość dla uczniów. Nauczyciele muszą pamiętać, że nauczają uczniów, a nie lekcji. Są twórcami doświadczeń uczenia się, a nie osobami przygotowującymi zarys lekcji. Plan nauczania może być szczególnie pomocny dla nauczycieli, kiedy określają, które zasady i doktryny mogą być najważniejsze dla uczniów.

Starszy Richard G. Scott nauczał: „Należy określić, co jest najważniejsze, zgodnie z indywidualnymi możliwościami i potrzebami waszych uczniów. Jeżeli kluczowa zasada jest dobrze zrozumiana, zakorzeniona i została niejako zapisana w przewodniku życia ucznia, wtedy najważniejszy cel został osiągnięty" („To Understand and Live Truth" [spotkanie ze Starszym Richardem G. Scottem, 4 lutego 2005], str. 2–3).

Podejmując decyzje dotyczące tego, jakie prawdy należy podkreślić, nauczyciel może również zaplanować, aby krótko poruszyć zasady i doktryny, na jakich nie będzie się koncentrować podczas omawiania danej części pisma świętego. Może to spowodować, że Duch Święty zaświadczy o danej zasadzie pomimo tego, że lekcja nie będzie się wokół niej koncentrować, ale może to być ważne dla danego ucznia. Nauczyciele powinni mieć także na uwadze to, że uczniowie mogą odkryć lub pragnąć przedyskutować pewne prawdy ewangelii, których nauczyciel nie zauważył lub nie planował omówić.

Biorąc to wszystko pod uwagę, nauczyciel powinien uzyskać potwierdzenie od Ducha. Duch pomoże im w lepszym zrozumieniu zamiaru, jaki miał natchniony autor, potrzeb uczniów oraz tego, które prawdy ewangelii pomogą uczniom przybliżyć się do ich Ojca w Niebie i do Zbawiciela.

4. Zdecyduj, ile uwagi poświęcić na każdy segment omawianej części pisma świętego.

Rozumiejąc kontekst i treść danej części pisma świętego, podzieliwszy go na mniejsze, tematyczne segmenty i po rozpoznaniu prawd ewangelii, jakich mają się uczyć i zastosować uczniowie, nauczyciele są teraz przygotowani do zdecydowania, w jakim stopniu omówić każdy z segmentów danej części pisma świętego. Ogólnie segmentom zawierającym doktryny i zasady, jakie chce wyróżnić nauczyciel podczas lekcji, będzie poświęcone najwięcej czasu. Oznacza to, że przy pomocy tych grup wersetów, nauczyciele poprowadzą uczniów do zrozumienia ich kontekstu i treści, do rozpoznania i zrozumienia ważnych doktryn i zasad, jakie się w nich znajdują, aby poczuli prawdę i znaczenie tych doktryn i zasad w sercu, a także aby pomóc im dostrzec, że mogą zastosować te prawdy w swoim życiu.

Inne segmenty danej części pisma świętego mogą w mniejszym stopniu być podkreślone podczas lekcji, ale nie powinno się ich ani pominąć, ani zignorować. Nauczyciele powinni zaplanować, aby co najmniej streścić te grupy wersetów.

Uwaga: Rzadko zdarza się, że czas na przygotowanie się do lekcji jest nieograniczony. Częstym błędem nauczycieli jest poświęcenie zbyt dużo czasu na czytanie i studiowanie oraz na podjęcie decyzji o tym, *czego nauczać*, że nie ma wystarczająco dużo czasu na dokładne przygotowanie się do tego, *jak nauczać*. Podczas przygotowania każdej lekcji nadchodzi taki czas, gdy nauczyciel musi powiedzieć: „Czuję, że wystarczająco dobrze zrozumiałem, czego *mam nauczać.* Teraz muszę zadecydować, *jak* skutecznie tego nauczyć”.

Uwagi

Uwagi

Zdecyduj, jak nauczać [4.3.4]

Często zdarza się, że nauczyciele ekscytują się daną częścią pisma świętego, której będą nauczać oraz prawdami, jakie będą przekazywać i jakie odkryli. Poprzez pilne studiowanie, zrozumienie i nauczanie przez Ducha nauczyciele są podbudowani i naturalnie czują pragnienie przekazania tego, czego się nauczyli podczas przygotowania lekcji. Jest to ważne, ale należy pamiętać, że celem każdej lekcji jest, aby *uczniowie* zrozumieli pisma święte, aby byli nauczani przez Ducha Świętego i byli zachęceni do zastosowania tego, czego *oni sami* się nauczyli. Wymaga to niemal zawsze czegoś więcej niż nauczyciela mówiącego uczniom, czego się nauczył z pism świętych i dlaczego czuje, że to jest ważne. Chodzi również o coś więcej niż tylko przeczytanie wersetu, skomentowanie go, a następnie przeczytanie kolejnego wersetu przez nauczyciela.

Uczniowie są podbudowani, kiedy poprowadzi się ich przez proces uczenia się i jest to podobne do tego, czego doświadczył nauczyciel podczas przygotowania lekcji. Uczniów należy poprowadzić do tego, aby badali pisma święte w celu samodzielnego zrozumienia i odkrywania prawd ewangelii. Powinno się im umożliwić wyjaśnienie ewangelii własnymi słowami, podzielenie się nią i świadczenie o tym, co wiedzą i czują. Pomoże to w przejściu ewangelii z ich umysłów do serc.

Gdy uczniowie ciągle doświadczają nauczania ewangelii w ten sposób, zyskują pewność co do swojej umiejętności samodzielnego studiowania pism świętych i uczenia się przez Ducha. Odczuwają pragnienie zastosowania tego, czego się uczą w swoim życiu. Są oni wtedy również lepiej przygotowani do wyjaśniania swoich wierzeń innym ludziom i do składania świadectwa o doktrynach i zasadach ewangelii.

Nauczyciele powinni zaplanować użycie metod, które pomogą uczniom doświadczyć tego typu procesu uczenia się, w miarę jak razem podczas lekcji będą omawiać pisma święte. Gdy nauczyciele realizują zaplanowaną lekcję, odpowiedzi na następujące pytania są podstawą do określenia tego, *jak uczyć:*

1. Jakie metody i zajęcia związane z uczeniem się pomogą moim uczniom zrozumieć kontekst i treść tego, czego powinni się dowiedzieć?
2. Jakie metody pomogą uczniom rozpoznać i zwerbalizować kluczowe doktryny i zasady, co pomoże im odkryć inne doktryny i zasady?
3. W jaki sposób mogę najlepiej pomóc moim uczniom zrozumieć te zasady i doktryny?
4. Jakie metody lub podejście doprowadzi do tego, że moi uczniowie poczują prawdę i znaczenie tych zasad oraz co skłoni ich do podzielenia się nimi i świadczenia o nich?
5. Jaki będzie skuteczny sposób, aby pomóc im dostrzec, w jaki sposób mogą zastosować te zasady w swoim życiu i jak zachęcić ich do tego?

Uwagi

Poniżej znajduje się kilka pomysłów wartych wzięcia pod uwagę na temat tego, jak nauczać.

Dołóż starań, aby metody nauczania harmonizowały z nauczanym przesłaniem i aby towarzyszył im wpływ Ducha Świętego. Czasami, aby umilić czas uczniom lub wzbudzić ich zainteresowanie, nauczyciele wybierają takie metody czy techniki, które nie prowadzą do zrozumienia i podbudowania. Przy doborze metody nauczania nauczyciele powinni wziąć pod uwagę, czy dana metoda jest powiązana z tematem, czy odciąga od przesłania, które ma być przekazane uczniom. Na przykład, podczas gdy gra instruktażowa może być przyjemnym i skutecznym sposobem przekazania informacji (jak na przykład o kolejności ksiąg Biblii), to niemal na pewno przyniesie przeciwny efekt do ostatecznego celu, jakim jest wzbudzenie duchowych odczuć. Praca w małych grupach może być skuteczna, ale zajmuje sporo czasu, więc może nie być najlepszym sposobem na rozpoznanie prosto przytoczonych zasad.

Nauczyciel powinien upewnić się, że metody nauczania i zajęcia podczas lekcji są stosowne i stwarzają okoliczności sprzyjające uczeniu się i nie będą dla nikogo obraźliwe czy nieprzyjemne, a będą się przyczyniać do odczuwania wpływu Ducha.

Korzystaj z planu nauczania. Plan nauczania seminarium i instytutu zawiera sugestie na temat tego, *jak nauczać*, aby wdrożyć podstawy nauczania i uczenia się ewangelii. Gdy nauczyciele przygotowują każdą lekcję, powinni uważnie przeczytać plan nauczania i wybrać informacje i metody, jakie wykorzystają podczas nauczania danej części pisma świętego. Nauczyciele mogą zadecydować, że skorzystają z sugestii z planu, nauczając danej części pisma świętego lub dostosowując sugerowane pomysły do potrzeb i sytuacji uczniów.

„Wyróżniający się nauczyciel ewangelii będzie uczył z zalecanego materiału, kładąc duży nacisk na nauczanie doktryn, zasad i przymierzy związanych z ewangelią Jezusa Chrystusa".

(Dallin H. Oaks, „Gospel Teaching", *Ensign*, listopad 1999, str. 79)

Podkreśl znaczenie i cel. Gdy uczniowie dostrzegają znaczenie tego, co studiują w danej części pisma świętego w odniesieniu do swej własnej sytuacji i okoliczności, zazwyczaj są bardziej zmotywowani do uczenia się i zastosowania nauk ewangelii. Mogą wtedy również dostrzec, jak za pomocą pism świętych można uzyskać odpowiedzi i przewodnictwo, które pokieruje ich przez sytuacje pojawiające się w ich życiu.

Przygotowując się więc do tego, *jak nauczać*, nauczyciele powinni z mądrością zastanawiać się nad wiecznymi prawdami zawartymi w danej części pisma świętego i rozważyć, w jaki sposób mogą się one przydać i być ważne w życiu uczniów. Mając to na uwadze, nauczyciele często rozpoczną lekcję od adekwatnego pytania, sytuacji czy problemu, co doprowadzi uczniów do badania pism świętych pod względem zasad i doktryn ewangelii, które

Uwagi

zapewnią im przewodnictwo i kierunek. Podczas przygotowania lekcji nauczyciele powinni zaplanować użycie sposobów na utrzymanie zainteresowania i stałego zaangażowania uczniów w proces uczenia się.

Oszacuj wykorzystanie czasu. Nauczyciele powinni starać się omówić całą zaplanowaną część pisma świętego. Jednak ważne jest, aby nauczyciele pamiętali, że nauczają uczniów, a nie lekcji, kiedy określają czas, jaki poświęcą na omówienie różnych części lekcji. Nauczyciele nie powinni koncentrować się na kurczowym trzymaniu się planu lekcji, gdyż wtedy nie dają okazji do odczucia natchnienia czy nieplanowanego uczestnictwa uczniów podczas lekcji, która może wymagać modyfikacji.

Jednym z najczęściej popełnianych błędów nauczycieli jest poświęcanie zbyt dużej ilości czasu na pierwszą część lekcji, podczas gdy pod koniec są zmuszeni do przyśpieszenia. Nauczyciele, przygotowując się, muszą oszacować, ile czasu zajmie im omówienie każdej części lekcji z wykorzystaniem wybranych metod nauczania. Nauczyciel zazwyczaj będzie miał więcej materiału do nauczenia niż czasu i musi określić, które części materiału podkreślić, a co należy streścić.

Oszacowanie wykorzystania czasu konieczne jest podczas całego kursu, jak również w każdej lekcji. Na przykład podczas kursu z Nowego Testamentu, jeżeli nauczyciel zbyt dużo czasu poświęcił czterem ewangeliom, to nie będzie mógł stosownie omówić ważnych prawd ewangelii zawartych w późniejszych księgach.

Większość planów nauczania dla seminarium i instytutu zawiera sugestie dotyczące oszacowania czasu oraz plan całego kursu.

Skoncentruj się na pomocy uczniom w wypełnianiu ich roli. Gdy nauczyciele przygotowują się do tego, jak będą nauczać, powinni koncentrować się na uczącym się, a nie tylko na tym, co będą robić. Przed rozpoczęciem przygotowania lekcji nauczyciel zamiast zadawać sobie pytania typu: „Co dzisiaj zrobię na lekcji?” czy „Czego będę nauczał moich uczniów?”, powinien zastanowić się: „Co będą robić moi uczniowie podczas dzisiejszej lekcji?”, „W jaki sposób mogę pomóc uczniom odkryć rzeczy, które powinni wiedzieć?”.

Używaj różnych metod i podejścia do lekcji. Nawet najbardziej przekonująca technika nauczania może być nieskuteczna, gdy jest zbyt często używana. Nauczyciele nie powinni wybierać metod tylko z powodu urozmaicenia zajęć. Wielu dobrych nauczycieli używa różnych sposobów nauczania każdej lekcji, również gdy nauczają codziennie. Nauczyciele powinni być przygotowani do zmiany metod nauczania podczas lekcji, wtedy gdy uczniowie stracą zainteresowanie lub gdy to, co akurat robią, nie pomaga im w osiągnięciu zamierzonego celu.

Używanie różnych metod nauczania może także pomóc w dotarciu do uczniów, którzy uczą się na różne sposoby. Metody nauczania lub zajęcia promujące uczenie się wymagają od uczniów polegania na różnych zmysłach, takich jak: wzrok, słuch, dotyk, co może zwiększyć uczestnictwo uczniów oraz pomoże im zapamiętać prezentowane nauki.

Nauczyciele zazwyczaj powinni wybierać metody, które znają i których potrafią użyć, powinni oni także chętnie eksperymentować z nowymi metodami i podejściem, gdyż będą wtedy jeszcze bardziej skuteczni.

W następnej części tego podręcznika omówione są różne metody nauczania i podejścia do nauczania, jakie nauczyciel może wziąć pod uwagę podejmując decyzję, *jak nauczać.*

5

Metody nauczania, umiejętności i podejście do nauczania

Nauczanie jest złożonym zadaniem o wielu aspektach. Lista metod i technik nauczania zawiera wiele pomysłów i przykładów, a dokładne ich omówienie zapełniłoby kilka tomów. Możliwe jest jednak zebranie ich w ogólne grupy technik nauczania, umiejętności czy podejść do lekcji, które stanowią podstawę skutecznego nauczania. W rozdziale tym zostaną omówione niektóre z tych ważnych kwestii.

Przy podejmowaniu decyzji o tym, jakie metody należy użyć podczas nauczania, należy pamiętać, że metody i umiejętności są tylko środkiem do osiągnięcia celu, a nie efektem końcowym. Nauczyciele powinni wybrać takie metody, które w najlepszy sposób pomogą uczniom zrozumieć treść, doktryny i zasady znajdujące się w danej części pisma świętego oraz które wzbudzą podbudowanie i skłonią do zastosowania w życiu. Zapamiętanie powodu użycia danej umiejętności czy techniki pomoże nauczycielowi w zastosowaniu jej w bardziej znaczący sposób. Ważne jest, aby pamiętać, że bez Ducha, nawet najbardziej skuteczne metody i podejście do nauczania będą bezużyteczne.

Pytania [5.1]

Zadawanie dobrych pytań, jest jedną z najważniejszych umiejętności, jaką może rozwinąć nauczyciel. Pytania umożliwią uczniom większe zaangażowanie w proces zrozumienia pism świętych i pomogą im rozpoznać i zrozumieć ważne prawdy ewangelii. Pytania pomogą również uczniom zastanowić się, jaki wpływ ma ewangelia na ich życie i rozważyć, jak zastosować zasady ewangelii teraz i w przyszłości. Zadawanie dobrych pytań może zachęcić uczniów do odczuwania Ducha Świętego podczas nauki poprzez podejmowanie dobrowolnych decyzji i wypełnianie roli, jaką odgrywają w procesie uczenia się.

„Zadawanie pytań jest kluczowe we wszystkich procesach uczenia się i nauczania".

(Henry B. Eyring, „The Lord Will Multiply the Harvest" [spotkanie ze Starszym Henrym B. Eyringiem, 6 lutego 1998], str. 5–6)

W trakcie przygotowywania lekcji warto jest podjąć wysiłki w celu sformułowania pytań, które doprowadzą do zrozumienia oraz pobudzą umysły i serca uczących się uczniów. Zastanawiając się nad pytaniami, nauczyciel powinien najpierw określić cel zadania danego pytania (na przykład, nauczyciel pragnie, aby uczniowie odkryli informacje w danym fragmencie z pisma świętego, aby zastanowili się oni nad znaczeniem tego fragmentu lub aby podzielili się świadectwem o prawdzie danej zasady). Nauczyciel powinien uważnie sformułować pytanie, mając na uwadze osiągnięcie tego celu. Kilka uważnie dobranych słów może mieć znaczny wpływ na skutek zadanego pytania.

Nauczyciele powinni dążyć do przygotowania i zadawania pytań, które pobudzają do myślenia i wzbudzają uczucia. Powinni zazwyczaj unikać pytań, na które można po prostu odpowiedzieć „tak" lub „nie" bądź na które

odpowiedzi są oczywiste dla uczniów i nie pobudzają ich do myślenia. Nauczyciele powinni także unikać zadawania pytań wzbudzających kontrowersje, gdyż może to wzbudzić w uczniach frustrację i doprowadzić do sporów w klasie, co odsuwa Ducha (zob. 3 Nefi 11:29).

Kiedy nauczyciele podczas lekcji zadają pytania, ważne jest, aby dali uczniom czas na zastanowienie się nad odpowiedzią. Czasami nauczyciele zadają pytania, zatrzymują się na sekundę czy dwie, a gdy nikt nie udziela od razu odpowiedzi, panikują i sami jej udzielają. Dobre pytania często wymagają chwili na przemyślenie i zastanowienie się, a uczniowie potrzebują trochę czasu, aby znaleźć odpowiedź w pismach świętych lub udzielić znaczącej odpowiedzi. Czasami może być pomocne danie uczniom czasu na zapisanie swych odpowiedzi, zanim ich udzielą.

Jezus Chrystus, Mistrz wśród Nauczycieli, często zadawał różnego rodzaju pytania, aby zachęcić ludzi do rozważenia i zastosowania zasad, jakich nauczał. Jego pytania różniły się w zależności od wpływu, jaki chciał wywrzeć na życie osób, których nauczał. Czasami pytania zachęcały Jego słuchaczy do przemyśleń i do zajrzenia w pisma święte w celu uzyskania odpowiedzi na pytania typu: „Co napisano w zakonie? Jak czytasz?" (Ew. Łukasza 10:26). Inne pytania zadawał w celu zachęcenia do zobowiązania, jak wtedy, gdy zapytał: „Jakimi ludźmi powinniście więc być?" (3 Nefi 27:27).

Jest wiele rodzajów pytań, jakie może zadać nauczyciel, a pytania te można podzielić na cztery grupy, które odgrywają ważną rolę w nauczaniu i uczeniu się ewangelii:

1. Pytania, które zachęcają uczniów do *wyszukiwania informacji*
2. Pytania, które prowadzą uczniów do *analizy i zrozumienia*
3. Pytania, które *wywołują uczucia i budują świadectwo*
4. Pytania, które *zachęcają do zastosowania nauk*

Pytania, które zachęcają uczniów do *wyszukiwania informacji* [5.1.1]

Pytania skłaniające do *wyszukiwania* pomogą uczniom zbudować ich własne podstawowe zrozumienie pism świętych poprzez zachęcanie ich do znalezienia ważnych szczegółów w treści danej części pisma świętego. Ponieważ pytania skłaniające do wyszukiwania zachęcają uczniów do wyszukiwania informacji zawartych w tekście pism świętych, pomocne jest zadawanie takich pytań, zanim wersety, w których znajdują się odpowiedzi, będą odczytywane. Pomoże to uczniom zwrócić uwagę oraz pozwoli im na odkrycie odpowiedzi zawartych w zapisie pisma świętego.

Pytania skłaniające do *wyszukiwania* często zawierają takie słowa, jak: *kto, co, kiedy, jak, gdzie* i *dlaczego.* Oto przykłady pytań, które zachęcają uczniów do *wyszukiwania informacji*:

- Według Ew. Mateusza 19:22, *dlaczego* bogaty młodzieniec odszedł zasmucony?

Uwagi

Uwagi

- W I Ks. Samuela 17:24, *jak* mężowie Izraelscy zareagowali, gdy zobaczyli Goliata? *Jak* Dawid odpowiedział w wersecie 26?
- *Jakiej* rady udzielił Alma swojemu synowi Sziblonowi w księdze Almy 38, w wersetach 5–15?

Odpowiedzi na pytania, które skłaniają do wyszukiwania, budują fundament podstawowego zrozumienia, na którym za pomocą pytań innego rodzaju można budować i wzbudzić zwiększone zrozumienie i chęć zastosowania nauk. Pytanie zadane przez Zbawiciela: „Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?" (Ew. Mateusza 16:13) naświetliło tło informacji. Odpowiedzi udzielone przez Jego uczniów przygotowały ich na głębsze i ważniejsze pytanie: „A wy za kogo mnie uważacie?" (Ew. Mateusza 16:15).

Pytania, które prowadzą uczniów do *analizy i zrozumienia* [5.1.2]

Pytania, które skłaniają do analizy, zazwyczaj są zadawane po tym, jak uczniowie zapoznają się ze studiowanymi wersetami. Mogą skłonić osoby uczące się, aby dążyły do uzyskania szerszego i głębszego zrozumienia pism świętych. Mogą pomóc uczniom zbadać związki międzyludzkie i wzorce w celu odkrycia kontrastów zawartych w pismach świętych. Na pytania skłaniające do analizy niemal zawsze będzie więcej niż jedna możliwa odpowiedź.

Pytania skłaniające do analizy zazwyczaj zadaje się dla uzyskania jednego z trzech celów. Mogą pomóc uczniom w:

- Lepszym zrozumieniu kontekstu i treści pism świętych.
- Rozpoznaniu zasad i doktryn ewangelii.
- Rozwinięciu głębszego zrozumienia omawianych zasad i doktryn.

Pomaganie uczniom w lepszym zrozumieniu kontekstu i treści pism świętych. Pytania skłaniające do analizy pomogą uczniom w zwiększeniu zrozumienia tekstu pisma świętego i wydarzeń w nim zawartych, pomagając w zbadaniu fragmentów w kontekście ich tła historycznego i kulturowego lub w świetle innych fragmentów z pisma świętego. Pytania tego typu pomogą uczniom w lepszym zrozumieniu znaczenia słów i zwrotów, które pomogą im przeanalizować szczegóły przebiegu wydarzeń w celu uzyskania głębszego zrozumienia. Proces ten przygotowuje uczniów na podjęcie działań polegających na rozpoznaniu zasad i doktryn.

Przykłady tego typu pytań to:

- Jak wyjaśnienie Jezusa w Ew. Mateusza 13:18–23 pomaga nam zrozumieć Jego nauki zawarte w wersetach od 3 do 8?
- Jakie są różnice pomiędzy reakcją Lamana i Lemuela a Nefiego na napomnienia anioła? (zob. 1 Nefi 3:31; 4:1–7).
- Co doprowadziło do utracenia 116 stron i przyczyniło się do tego, że Pan radził Józefowi Smithowi, że „nie [powinien] czuć większej bojaźni wobec człowieka niż wobec Boga?" (NiP 3:7).

Pomaganie uczniom w rozpoznawaniu zasad i doktryn ewangelii. Gdy uczniowie rozwiną swe zrozumienie kontekstu i treści pism świętych, będą w stanie lepiej rozpoznać zawarte w nich zasady i doktryny. Pytania, które skłaniają do analizy, pomogą uczniom wyciągnąć wnioski i jasno

sformułować zasady i doktryny znalezione w danej części pisma świętego (zob. podrozdział 2.5.1., „Rozpoznaj doktryny i zasady" na stronie 30).

Przykłady tego typu pytań to:

- Jaką zasadę ilustruje sukces, jaki odniósł Nefi, gdy pozyskał mosiężne płyty pomimo wielkich trudności? (zob. 1 Nefi 3–4).
- Jakich doktryn dotyczących natury Boga możemy nauczyć się z Pierwszej Wizji? (zob. JS — H 1:15–20).
- Jakich lekcji możemy nauczyć się z wysiłków podjętych przez kobietę z krwotokiem, których celem było dotknięcie Zbawiciela, i z Jego reakcji na to, co się wydarzyło? (zob. Ew. Marka 5:24–34).

Pomaganie uczniom w rozwinięciu głębszego zrozumienia zasad i doktryn. Oprócz *rozpoznania* zasad i doktryn, uczniowie muszą *zrozumieć* je, zanim będą mogli je znacząco zastosować. Szczególnie pomocne są pytania, które skłaniają do lepszego zrozumienia znaczenia poszczególnych doktryn i zasad, zachęcając uczniów do zastanowienia się nad zasadą w kontekście teraźniejszości lub które skłaniają uczniów do wyjaśnienia ich zrozumienia owej zasady. Poniżej znajduje się kilka przykładów:

- Jak możemy udowodnić, że kochamy Boga ze wszystkich „sił, całym swoim umysłem i mocą?" (Moroni 10:32).
- Dlaczego ciągła modlitwa pomoże uzyskać duchową siłę potrzebną do pokonania takich pokus, jak nieżyczliwe mówienie o innych ludziach czy uczestniczenie w rozrywkach, które są obraźliwe dla Ducha? (zob. NiP 10:5).
- Jakie cechy charakteru i zachowania można zauważyć w życiu osoby, która buduje swoje życie na fundamencie Chrystusa? (zob. Helaman 5:1–14).
- Na podstawie tego, czego się nauczyliśmy z księgi Almy 40, jak wyjaśniłbyś doktrynę zmartwychwstania przyjacielowi innego wyznania?

Pytania, które *wywołują uczucia i budują świadectwo* [5.1.3]

Niektóre pytania pomogą uczniom *przemyśleć* i *zrozumieć* zasady i doktryny ewangelii, podczas gdy inne pytania skłonią ich do zastanowienia się nad duchowymi doświadczeniami, które prowadzą do głębszego *odczuwania* prawdziwości i znaczenia zasad ewangelii w ich życiu. Wielokrotnie uczucia te przyczynią się do zwiększonego pragnienia w sercu uczniów do życia bardziej zgodnego z zasadami ewangelii. W przemówieniu skierowanym do nauczycieli religii KSE Starszy Henry B. Eyring nawiązał do tego rodzaju pytań, gdy powiedział:

„Niektóre pytania sprowadzają natchnienie. Zadają je wspaniali nauczyciele. […] Oto pytanie, które może nie sprowadzić natchnienia: 'W jaki sposób można rozpoznać prawdziwego proroka?'. Pytanie to wymaga odpowiedzi w formie listy, wydobytej z pamięci z pism świętych i słów żyjących proroków. Wielu uczniów może zabrać głos. Większość może podać możliwą do przyjęcia sugestię. I pobudzony będzie umysł.

Jednakże możemy też zadać to pytanie w podobny sposób, wprowadzając jedynie niewielką zmianę: 'Kiedy poczuliście, że jesteście w obecności

Uwagi

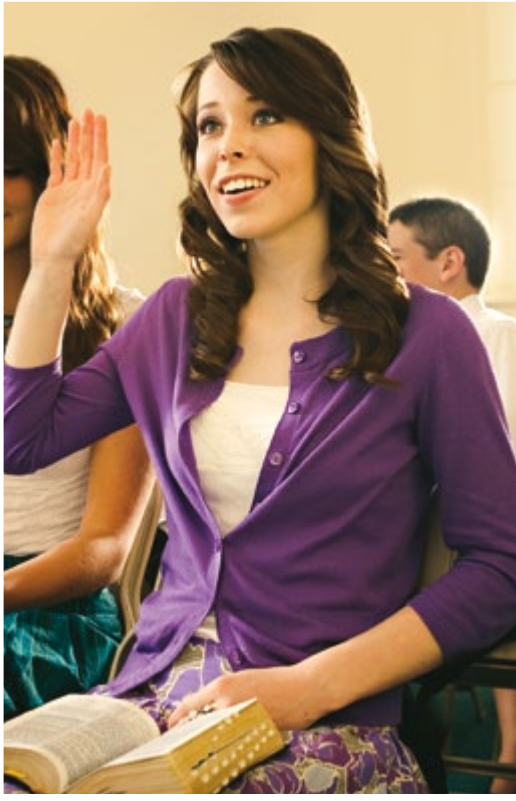

Uwagi

proroka?'. Zachęci to dane osoby do wyszukania w pamięci informacji o uczuciach. Po jego zadaniu mądrze będzie poczekać przez chwilę, zanim wezwiemy kogoś do odpowiedzi. Nawet ci, którzy nie mówią, będą myśleli o duchowych doświadczeniach. A to zaprosi Ducha Świętego" („The Lord Will Multiply the Harvest", str. 6).

Pytania tego typu zachęcają uczniów do zastanowienia się nad przeszłością i „przypomnieniem sobie o uczuciach" i do zastanowienia się nad duchowymi doświadczeniami związanymi z omawianymi doktrynami czy zasadami ewangelii. Często dzięki tym pytaniom uczeń podzieli się uczuciami i doświadczeniami albo podzieli się świadectwem na temat doktryny lub zasady. Pytania te pomagają w przeniesieniu ewangelii z umysłów uczniów do ich serc. A gdy *czują* w sercu prawdę i znaczenie zasad i doktryn ewangelii, wtedy z większym prawdopodobieństwem zastosują je w swoim życiu.

Oto kilka przykładów pytań, które wywołują uczucia i zachęcają do dzielenia się świadectwem:

- Kiedy odczuwałeś spokój i radość, które przychodzą wskutek wybaczenia bliźniemu?
- Zastanów się nad tym, kiedy Pan pokierował podejmowaną przez ciebie decyzją, ponieważ Mu zaufałeś, a nie polegałeś na swoim własnym rozumie (zob. Przypowieści Salomona 3:5–6). W jaki sposób zostałeś wtedy pobłogosławiony?
- Jeśli mógłbyś osobiście podziękować Zbawicielowi za Jego poświęcenie za ciebie, co byś Mu powiedział?
- Jak zmieniło się twoje życie w wyniku wydarzeń, które miały miejsce w Świętym Lesie?
- Czy widziałeś, jak inni ludzie z wiarą przechodzili przez próby? Jak to na ciebie wpłynęło?

Słowo ostrzeżenia: Odpowiedzi na tego typu pytania mogą być wyjątkowo osobiste i delikatne. Nauczyciele powinni upewnić się, że uczniowie nigdy nie czują się zmuszeni do udzielania odpowiedzi na pytania czy dzielenia się swoimi uczuciami, doświadczeniami bądź do składania świadectwa. Ponadto nauczyciele powinni pomóc uczniom w zrozumieniu świętej natury osobistych duchowych doświadczeń i zachęcać ich do dzielenia się tymi doświadczeniami w odpowiednim momencie (zob. NiP 63:64).

Pytania, które *zachęcają do zastosowania nauk* [5.1.4]

Ostatecznym celem nauczania ewangelii jest pomoc uczniom w zastosowaniu zasad i doktryn zawartych w pismach świętych, co zakwalifikuje ich do otrzymania błogosławieństw obiecanych tym, którzy są wierni i posłuszni. Uczniowie, którzy dostrzegają, jak zostali pobłogosławieni poprzez życie zgodne z zasadami ewangelii w przeszłości, będą bardziej chętni i lepiej przygotowani do skutecznego zastosowania ich w przyszłości. Pytania mogą odegrać kluczową rolę w pomocy uczniom w dostrzeżeniu, jak mogą zastosować te zasady w obecnej sytuacji i rozważyć, jak mogą zastosować je w przyszłości.

Poniżej podane są przykłady pytań, które pomogą uczniom zastanowić się nad sposobami wdrożenia zasad i doktryn w ich własnym życiu:

- Co musisz zmienić, aby dokładniej przestrzegać dnia Sabatu, abyś mógł pełniej ustrzec się przed skazą świata? (zob. NiP 59:9–13).

- Co możesz robić z większą dokładnością, według rad udzielonych przez proroka? (zob. Alma 57:1–27).
- W jaki sposób zasada mówiąca, że *jeśli najpierw będziemy szukać królestwa Bożego, będziemy błogosławieni w innych aspektach naszego życia*, pomoże ci ułożyć cele i plan według ich znaczenia na przyszłe dwa czy trzy lata? (zob. Ew. Mateusza 6:33).

Uwagi

Dyskusja podczas lekcji [5.2]

Znaczące dyskusje podczas lekcji odgrywają kluczową rolę w nauczaniu i uczeniu się ewangelii. Dyskusja podczas lekcji ma miejsce wtedy, gdy nauczyciele oddziałują w rozmowie na uczniów, a uczniowie oddziałują na siebie nawzajem w sposób, który sprzyja uczeniu się. Dobra dyskusja może pomóc uczniom dowiedzieć się, jak ważne jest poszukiwanie odpowiedzi na ważne pytania oraz na temat wartości słuchania i uczenia się z uwag, pomysłów i doświadczeń innych ludzi. Może to również pomóc uczniom w utrzymaniu koncentracji i uczestnictwa w lekcji, co jest wynikiem głębszego zrozumienia omawianych doktryn i zasad ewangelii, jak również będą mieli szczerszy zamiar w sercu, aby zastosować rzeczy, o których się uczą i które czują.

Poniżej znajduje się kilka pomysłów, które pomogą nauczycielom w prowadzeniu ciekawej i wnoszącej natchnienie dyskusji:

Zaplanuj dyskusję. Podobnie jak przy innych metodach nauczania dyskusja musi być uważnie przygotowana, a następnie poprowadzona zgodnie z wpływem Ducha. Nauczyciel musi przemyśleć, w jaki sposób dyskusja pomoże uczniom zrozumieć to, czego powinni się nauczyć, jakie pytania pomogą osiągnąć ten cel, jak zadać te pytania w najbardziej skuteczny sposób oraz jak zareagować, jeżeli odpowiedź ucznia prowadzi dyskusję innym od zamierzonego torem.

Jako nauczyciel unikaj zbyt rozbudowanego komentarza. Nauczyciele, którzy udzielają zbyt rozbudowanych komentarzy na dany temat, mogą zniechęcić uczniów do uczestnictwa, ponieważ zauważyli oni, że ich nauczyciel pragnie sam udzielić odpowiedzi. Zbyt rozbudowane wypowiedzi nauczyciela mogą przyczynić się do tego, że uczniowie poczują, iż to, co mogą wnieść do lekcji, jest mniej cenne i stracą zainteresowanie.

Zapraszaj wszystkich uczniów do uczestnictwa. Nauczyciele powinni dążyć do znalezienia sposobów, aby we właściwy sposób zaprosić wszystkich uczniów do uczestnictwa w znaczących dyskusjach, nawet tych, którzy są z różnych powodów niechętni. Nauczyciele powinni zachować ostrożność, aby nie zażenować uczniów, wzywając ich do udzielenia odpowiedzi, kiedy wiedzą, że uczeń jest nieprzygotowany do jej udzielenia.

Czasami jeden uczeń lub mała grupka uczniów ma tendencję do dominowania dyskusji na lekcji. Nauczyciele być może będą musieli porozmawiać indywidualnie z tymi osobami i podziękować im za chęć uczestnictwa oraz wytłumaczyć, jak ważne jest, aby wszyscy członkowie klasy mogli

Uwagi

uczestniczyć, oraz wyjaśnić, że dany uczeń nie zawsze będzie poproszony o zabranie głosu.

Poproś uczniów po imieniu o odpowiedź. Proszenie uczniów po imieniu o odpowiedź na pytanie lub o skomentowanie pomoże utrzymać atmosferę miłości i szacunku sprzyjającą nauce.

Nie obawiaj się ciszy. Czasami po zadaniu dobrego pytania uczniowie mogą od razu nie udzielać odpowiedzi. Milczenie nie powinno niepokoić nauczyciela, jeżeli nie trwa zbyt długo. Czasami uczniowie potrzebują mieć czas na zastanowienie się, jak udzielić odpowiedzi na zadane pytanie. Czas na zastanowienie się ułatwia otrzymanie instrukcji od Ducha Świętego.

Powtórz pytanie w inny sposób. Czasami może być trudno uczniom udzielić odpowiedzi na pytanie, ponieważ nie jest jasno sformułowane. Wtedy nauczyciel powinien sformułować pytanie inaczej lub zapytać uczniów, czy je rozumieją. Nauczyciele powinni unikać zadawania serii pytań bez pozostawienia czasu, aby uczniowie mogli głębiej zastanowić się nad udzieleniem właściwej odpowiedzi.

Słuchaj uważnie i zadawaj dodatkowe pytania. Czasami nauczyciele tak obawiają się tego, co powiedzieć lub co dalej zrobić, że nie zwracają uwagi na wypowiedzi uczniów. Nauczyciele, uważnie obserwując i słuchając uczniów, mogą ocenić ich potrzeby i poprowadzić dyskusję pod kierownictwem Ducha Świętego. Nauczyciele mogą upewnić się, że rozumieją odpowiedzi uczniów, zadając pytania typu: „Czy możesz pomóc mi zrozumieć, co masz na myśli?” lub „Czy możesz podać mi przykład ilustrujący to, co masz na myśli?”. Zadawanie dodatkowych pytań zazwyczaj zachęci ucznia do dodatkowego podzielenia się swoimi przemyśleniami i uczuciami, i często udzieli on odpowiedzi w duchu składania świadectwa. Nauczyciele powinni przypomnieć uczniom, aby słuchali siebie nawzajem, jak również, aby nie rozmawiali, gdy inna osoba mówi.

„Wyznaczcie między sobą nauczyciela, i niechaj wszyscy na raz nie mówią; ale niechaj każdy mówi z osobna, a wszyscy niech słuchają słów jego, aby kiedy wszyscy przemówili, wszyscy byli podbudowani”.

(Nauki i Przymierza 88:122)

Nadaj kierunek wypowiedziom i pytaniom ucznia. Wiele razy dyskusja podczas lekcji przebiega według takiego schematu, że nauczyciel zadaje pytanie, a uczeń odpowiada, a następnie nauczyciel dodaje swój komentarz do odpowiedzi ucznia, zanim przejdzie do następnego pytania. Dyskusje mogą nabrać większego znaczenia, bardziej być ożywione i skuteczne, gdy nauczyciel nada kierunek odpowiedziom czy komentarzom udzielanym przez jednego ucznia innym uczniom. Proste pytania, takie jak: „Czy możesz coś jeszcze dodać?” lub „Co myślisz na temat tej wypowiedzi?” mogą stworzyć wzór według, którego uczniowie będą dyskutować między sobą. Często wzmaga to znacznie doświadczenie uczenia się. Zazwyczaj wszyscy uczniowie, którzy pragną zabrać głos, powinni mieć taką możliwość, chyba że czas jest ograniczony.

Pozytywnie przyjmij wypowiedź. Gdy uczeń wypowiada się, nauczyciel musi to w jakiś sposób przyjąć. Może to być poprzez proste „dziękuję” lub komentarz do udzielonej odpowiedzi. Po udzieleniu niepoprawnej odpowiedzi nauczyciel musi zachować ostrożność, aby nie zawstydzić ucznia. Dobry nauczyciel może rozwinąć wypowiedź ucznia, która wymaga poprawienia i zadać dodatkowe pytanie, które pomoże uczniowi ponownie przemyśleć swoją odpowiedź.

Uwagi

Wspólne czytanie pism świętych podczas lekcji [5.3]

Czytanie pism świętych podczas lekcji pomoże uczniom w poznaniu i w lepszym zrozumieniu studiowanych wersetów. Może to im także pomóc w nabraniu pewności siebie, gdy będą samodzielnie czytać pisma święte. Nauczyciele muszą zachować ostrożność, aby nie zawstydzić ucznia, który nie czyta dobrze lub jest bardzo nieśmiały. Nie należy przymuszać do tego uczniów, którzy wolą nie czytać na głos. Nauczyciele mogą zachęcić ich do uczestnictwa w inny sposób, który jest dla nich bardziej komfortowy. Na przykład przypisanie uczniowi zawczasu krótkiego fragmentu z pisma świętego do przeczytania w celu przećwiczenia czytania może być dobrym sposobem, aby uczeń mógł wziąć czynny udział w lekcji.

Istnieje kilka sposobów wspólnego czytania pism świętych podczas lekcji:

- Poproś uczniów, aby czytali na głos po kolei albo razem.
- Poproś, aby uczniowie czytali w parach.
- Poproś, aby uczniowie po cichu przeczytali dany fragment.
- Poproś różnych uczniów, aby przeczytali słowa wypowiadane przez różne osoby w danej historii.
- Przeczytaj fragment na głos, tak aby uczniowie mogli śledzić tekst w swoich pismach świętych.

Prezentacja nauczyciela [5.4]

Mimo że ważne jest, aby uczniowie brali czynny udział w procesie uczenia się, aby mogli zrozumieć i zastosować to, co jest w pismach świętych, nie zastępuje to konieczności, aby nauczyciel w odpowiedni sposób zaprezentował informację w czasie, gdy uczniowie słuchają. W podręczniku tym czas, kiedy nauczyciel zabiera głos, a uczniowie słuchają, jest nazwany „prezentacją nauczyciela". Prezentacja nauczyciela, przedstawiona w odpowiedni sposób, może wspomóc inne metody nauczania. Jednak nadużywana, ta skoncentrowana na osobie nauczyciela czynność, może zmniejszyć skuteczność nauczania i ograniczyć uczniowi możliwość uczenia się poprzez studiowanie i wiarę.

Prezentacja nauczyciela może być bardzo skuteczna przy podsumowaniu dużych partii materiału, przy prezentowaniu nowych informacji, przy przejściu z jednej do drugiej części lekcji lub też przy wyciąganiu wniosków. Być może nauczyciel będzie musiał wyjaśnić, wytłumaczyć bądź zilustrować zagadnienie tak, aby uczniowie mogli lepiej zrozumieć kontekst danej części pisma świętego. Nauczyciel może podkreślić kluczowe doktryny i zasady oraz zachęcić uczniów do zastosowania ich w życiu. Co najważniejsze, nauczyciele mogą świadczyć o prawdach ewangelii i wyrazić swą miłość wobec Ojca w Niebie i Jego Syna.

Podczas wykorzystania prezentacji nauczyciela jako metody nauczania, nauczyciele powinni stale oceniać, jak uczniowie ją przyjmują, zadając sobie pytania, takie jak: „Czy moi uczniowie są zainteresowani i skoncentrowani?" i „Czy rozumieją prezentację?". W końcu skuteczność prezentacji lub jakiejkolwiek innej metody nauczania jest określana według

Uwagi

tego, czy uczniowie uczą się przez Ducha, czy rozumieją pisma święte i czy pragną zastosować to, czego się uczą, czy też nie.

Poniższe pomysły mogą pomóc nauczycielowi skuteczniej zastosować tę metodę.

Zaplanuj prezentacje nauczyciela podczas lekcji. Czasami nauczyciele z uwagą przygotowują inne części lekcji, ale nie poświęcają tej samej uwagi tym częściom lekcji, w których będą najwięcej mówić. Jednym z problemów występujących podczas prezentacji nauczyciela jest to, że uczniowie stają się biernymi uczestnikami podczas nauki. Prezentacja nauczyciela wymaga więc także uważnego planowania i przygotowania, łącznie z zadecydowaniem, jak ją rozpocząć i jak logicznie przejść do nauczania.

Planując swoją prezentację, nauczyciele powinni uważnie zastanowić się, kiedy szczególnie ważne jest, aby uczniowie brali aktywny udział. Ogólnie mówiąc, gdy lekcja przechodzi z etapu zrozumienia kontekstu i treści danej części pisma świętego do etapu odkrywania, dyskusji i zastosowania zasad i doktryn, wtedy coraz ważniejsze staje się aktywne uczestnictwo uczniów.

Połącz prezentację nauczyciela z innymi metodami nauczania. Skuteczne wykorzystanie prezentacji nauczyciela podczas lekcji polega na włączeniu jej jako części całej lekcji, w czasie której użyte są inne metody i sposoby nauczania. Prezentacja musi być przygotowana w taki sposób, aby można było ją zmienić, jeżeli okaże się, że uczniowie są znudzeni czy zagubieni. W ten sposób, nawet wtedy, gdy nauczyciel zabiera głos, lekcja skoncentrowana jest na uczniach i na nauce, a nauczyciel w razie potrzeby może dostosować lekcję. Ktoś przyrównał kiedyś prezentację nauczyciela do perłowego naszyjnika. Perły to różne metody używane przez nauczyciela (pytania, dyskusje, praca w grupach, prezentacje audiowizualne, itp.), ale są one powiązane i połączone naukami i wyjaśnieniami udzielanymi przez nauczyciela. Sam sznureczek nie stanowi atrakcyjnego naszyjnika.

Stosuj odpowiednie metody nauczania. Prezentacje nauczyciela można uatrakcyjnić na wiele sposobów. Nauczyciel może unikać jednostajności poprzez zmianę tonu, głośności wypowiedzi, a także poprzez chodzenie po klasie w czasie prezentacji. Można również zaprezentować różne materiały pomocnicze. Na przykład, nauczyciele mogą opowiadać historie, opowiedzieć stosowny żart, użyć ilustracji lub innych pomocy wizualnych, przeczytać cytat, użyć tablicy czy prezentacji audiowizualnych, a także złożyć świadectwo. Celem zróżnicowania prezentacji nauczyciela zawsze powinno być zwiększenie umiejętności ucznia związanych ze zrozumieniem i zastosowaniem nauk z pism świętych.

Historie [5.5]

Historie mogą również budować wiarę uczniów w ewangelię Jezusa Chrystusa. Mogą wzbudzić zainteresowanie i pomóc uczniom zrozumieć ewangelię poprzez doświadczenia innych osób. Historie mogą być również

bardzo przydatne przy pomaganiu uczniom w zrozumieniu zasad ewangelii, które zostały zidentyfikowane w danej części pisma świętego. Przedstawienie zasady ewangelii w kontekście teraźniejszym — oprócz kontekstu przedstawionego w pismach świętych — za pomocą historii może pomóc uczniom w zrozumieniu, jak dana zasada ewangelii odnosi się do ich życia. Będą wówczas mogli poczuć pragnienie jej zastosowania.

Starszy Bruce R. McConkie nauczał: „Nie ma nic złego w opowiadaniu współczesnych nam historii, które budują wiarę, historii, które miały miejsce w naszej dyspensacji. […] Zaprawdę, takie postępowanie jest wielce pożądane. Powinniśmy dołożyć starań, aby pokazać, co się teraz dzieje w życiu Świętych, tak samo jak to, co działo się u wiernych w dawnych czasach. […]

Być może doskonałym wzorem prezentacji historii budujących wiarę jest nauczanie tego, co znajduje się w pismach świętych, a następnie zapieczętowanie tego historią wziętą z życia poprzez przytoczenie przykładu z naszej dyspensacji, która miała miejsce wśród naszego ludu — a co najważniejsze — wśród nas samych" („The How and Why of Faith-Promoting Stories", *New Era,* lipiec 1978, str. 4–5).

Nauczyciele mogą dzielić się historiami z życia proroków i z historii Kościoła, jak również z historii opowiedzianych podczas przemówień na konferencji generalnej i tych zamieszczonych w czasopismach kościelnych. Mogą również podzielić się prawdziwymi historiami ze swego życia. Niektóre najbardziej znaczące i wywierające największy wpływ doświadczenia mają miejsce, gdy nauczyciel prosi uczniów o podzielenie się historiami z ich własnego życia, które ilustrują to, jak byli błogosławieni za życie zgodne z daną zasadą ewangelii.

Należy zwrócić uwagę na kilka wskazówek i porad dotyczących przytaczania historii.

- Jeżeli opowiadanie historii stanie się główną metodą czy techniką nauczania, historie same w sobie staną się centrum lekcji, ograniczając czas poświęcony na pisma święte i będą przysłaniać nauczane w nich doktryny i zasady.
- Używanie zbyt wielu historii z życia nauczyciela może skutkować zbytnim ukoloryzowaniem, a nauczyciele wtedy „[wynoszą się] ponad innych za światło świata" (2 Nefi 26:29).
- Historie mogą oświecić i ożywić nauczanie z pism świętych i mogą pomóc uczniom odczuwać moc Ducha, ale nigdy nie wolno za ich pomocą manipulować emocjami.
- Nauczyciele powinni zachować ostrożność, aby nie naciągać faktów prawdziwych historii, aby były bardziej dramatyczne czy robiły większe wrażenie.
- Jeżeli dana historia nie jest prawdziwa, na przykład historia żartobliwa, ale przedstawia pewien punkt widzenia, należy na samym początku powiedzieć, że dana historia nie jest prawdziwa.

Uwagi

Uwagi

Dyskusje i zajęcia w małych grupach [5.6]

Czasami pomocne jest podzielenie uczestników zajęć w pary lub małe grupy, tak aby uczniowie mogli wspólnie uczestniczyć w dyskusji lub w zajęciu promującym naukę. Zajęcia w małych grupach często umożliwiają zaangażowanie większej liczby uczniów i stwarzają odpowiednie warunki do dzielenia się między sobą uczuciami, przemyśleniami i świadectwem. Tego typu zajęcia dają uczniom możliwość nauczania ewangelii i pomagają im przygotować się do nauczania ewangelii w przyszłości. Dyskusje w małych grupach mogą skutecznie zaangażować te osoby, które tracą zainteresowanie i nie są skoncentrowane na lekcji, jak również pomagają uczniom rozwinąć umiejętności związane z komunikacją i wzmocnieniem więzi międzyludzkich i duchowych. Mogą one także umocnić pewność siebie u powściągliwych uczniów, gdyż wymagają od nich bardziej znaczącego uczestnictwa.

Gdy uczniowie pracują w parach lub w małych grupach, należy pamiętać o następujących rzeczach:

- Zanim uczniowie zostaną podzieleni na mniejsze grupy, nauczyciel powinien wydać jasne instrukcje na temat tego, czego oczekuje od uczniów w trakcie konkretnego zadania. Przydatne jest zapisanie instrukcji na tablicy lub wydrukowanie i rozdanie ich uczniom, co umożliwi im powracanie do nich w czasie wykonywania zadania.
- Zadania polegające na uczeniu się w małych grupach, które mają związek z życiem i sytuacją uczniów, przyczyniają się zazwyczaj do większego zainteresowania tematem i uczestnictwa.
- Wyznaczenie przywódcy wśród uczniów danej grupy, jak również określenie limitu czasowego, pomoże grupie skoncentrować się na wykonaniu zadania. Najczęściej podczas zadań wymagających poświęcenia większej ilości czasu grupy kończą w różnym czasie, a to może prowadzić do rozgardiaszu podczas lekcji.
- Zazwyczaj uczniowie uczestniczą w zajęciach z większym zainteresowaniem, jeżeli nauczyciel zawczasu poprosi ich o przygotowanie i podzielenie się z pozostałymi uczniami tym, czego nauczyli się, wykonując dane zadanie. Umożliwia to także uczniom ćwiczenie nauczania ewangelii innych ludzi.

- Uczniowie, którzy najpierw wykonują inne zadanie indywidualnie, zanim będą wspólnie pracować z innymi, zazwyczaj lepiej pracują w grupach, gdy badają pisma święte i czytają cytaty.
- W grupach liczących po 5 lub więcej uczniów może być trudno uczestniczyć każdej osobie indywidualnie w znaczący sposób. Ponadto większe grupy mają zazwyczaj trudności z koncentrowaniem się na zadaniu.
- Praca w małych grupach może nie być najlepszą metodą na udzielanie prostych odpowiedzi, ponieważ zorganizowanie uczniów w grupy wymaga czasu.
- Gdy zbyt często używa się nauki grupowej, metoda ta stanie się mniej skuteczna.

Podczas dyskusji w małych grupach czy też wykonywania zadań uczniowie mogą rozproszyć się, odchodząc od celu zadania i omawiać sprawy osobiste lub zmniejszyć wysiłki podejmowane w procesie uczenia się. Nauczyciel, który jest aktywnie zaangażowany, przechodzi od grupy do grupy i monitoruje zadanie, aby zajęcia mające na celu zdobywanie wiedzy pomogły uczniom być skoncentrowanym na jego wykonaniu i aby zyskali oni jak najwięcej korzyści z wykonywanego zadania.

Ćwiczenia pisemne [5.7]

Nauczyciele powinni zachęcić uczniów do uczestnictwa w ćwiczeniach pisemnych, takich jak: robienie notatek, zapisywanie w dzienniku, wypełnianie arkuszy, spisanie osobistych przemyśleń oraz pisanie wypracowań. Gdy od czasu do czasu poprosimy, aby uczniowie na piśmie odpowiedzieli na intrygujące pytanie, pomożemy im wtedy pogłębić i rozjaśnić ich sposób myślenia. Poproszenie uczniów o udzielenie odpowiedzi na piśmie, zanim podzielą się swoimi przemyśleniami z innymi uczniami, da im czas na zebranie swoich pomysłów i na otrzymanie natchnienia od Ducha Świętego. Uczniowie mogą być bardziej skłonni do podzielenia się swoimi przemyśleniami, gdy najpierw je zapiszą, a to, czym się podzielą, zazwyczaj będzie bardziej znaczące. Oprócz tego, zadania do wykonania na piśmie umożliwiają uczniom osobiste uczestnictwo, otrzymanie natchnienia, przygotowanie do nauczania i podzielenie się swoimi uczuciami z innymi ludźmi, dostrzeżenie ręki Pana we własnym życiu oraz podzielenie się swoim świadectwem. Nauczyciele podejmując decyzję dotyczącą wyboru odpowiednich

Uwagi

Uwagi

w procesie uczenia się ćwiczeń pisemnych, powinni wziąć pod uwagę zasadę, którą podzielił się Starszy David A. Bednar: „Zapisywanie tego, czego się uczymy, o czym myślimy i co czujemy podczas studiowania pism świętych, jest kolejną formą rozważania i pełnym mocy zaproszeniem dla Ducha Świętego, aby nadal dawał nam wskazówki" („Because We Have Them before Our Eyes", *New Era,* kwiecień 2006, str. 6–7).

Ćwiczenia pisemne dla uczniów niepełnosprawnych albo dla młodszych uczniów powinny być rzadziej stosowane i należy je tak dostosować, aby pomogły im odnieść sukces. Na przykład nauczyciel może przygotować ćwiczenie polegające na wypełnianiu pustych miejsc na arkuszu, w którym to ćwiczeniu podanych jest więcej informacji, a od uczniów oczekuje się nieco mniej. Nauczyciele mogą pomóc uczniom, przygotowując krótkie zadania pisemne na temat krótkich fragmentów z pisma świętego czy konkretnych pytań, dając im odpowiednią ilość czasu na wykonanie zadania.

Zadania pisemne przyniosą uczniom więcej korzyści, gdy:

- Nauczyciele udzielą jasnych poleceń na piśmie, do których uczniowie mogą stale powracać podczas wykonania danego zadania.
- Wykonywanie zadania skupia ich myśli na prawdach ewangelii, które odnoszą się do ich własnej sytuacji.
- Zadanie pomaga im w osobistym zastosowaniu tych prawd.
- Nauczyciele wspierają i asystują uczniom podczas wykonywania pisemnego zadania.
- Ustalone zostały ramy czasowe i dostosowano je do trudności wykonywanego ćwiczenia.
- Uczniowie są zachęcani do wyjaśnienia, podzielenia się i świadczenia o tym, czego się nauczyli podczas wykonywania zadania.
- Uczniowie mają pewność, że pisemne zadania, które zawierają osobiste uczucia i zobowiązania, nie będą udostępnione innym osobom, bez wcześniejszej zgody ucznia.
- Zadanie ma znaczący wpływ na plan przeprowadzonej lekcji i nie jest dawane jako „niby praca" albo jako kara za złe zachowanie.
- Zapewnione są alternatywne metody zapisywania przemyśleń i pomysłów dla osób, które mają trudności z pisaniem. Metody te to np.: inny uczeń może zapisywać lub nagrywać głos itp.
- Zadania pisemne stosowane są z umiarem.

Tablica czy tablica suchościeralna [5.8]

Dobrze przygotowana prezentacja na tablicy lub tablicy suchościeralnej jest dowodem dobrego przygotowania się nauczyciela i umacnia poczucie celu podczas lekcji. Skuteczne użycie tablicy podczas lekcji może przygotować uczniów do nauki i przyczyni się do znaczącego uczestnictwa, szczególnie dla tych osób, którzy są wzrokowcami. Korzystając z tablicy, nauczyciele powinni pisać wyraźnie i na tyle czytelnie, aby każdy mógł to zobaczyć, upewniając się, że materiał jest dobrze zorganizowany i łatwy do przeczytania. W miejscach gdzie nie ma tablicy lub tablicy suchościeralnej, można użyć dużej kartki papieru bądź flipczartu, które spełnią ten sam cel.

Na tablicy nauczyciel może nakreślić główne punkty lub zasady lekcji, wykresy zawierające doktrynę lub wydarzenie, może narysować mapę, schemat blokowy, przedstawić lub narysować ilustracje przedstawiające to, co znajduje się w pismach świętych, narysować wykresy przedstawiające wydarzenia historyczne, listę rzeczy znajdujących się w pismach świętych, w miarę jak uczniowie je wymieniają lub innego rodzaju komentarze, które wzbogacą naukę.

Pomoce dydaktyczne i ilustracje [5.9]

Często trudno jest nauczać o nienamacalnych aspektach ewangelii. Używanie pomocy dydaktycznych i ilustracji może być skutecznym sposobem, dzięki któremu nauczyciel pomoże uczniom zrozumieć duchowe zasady. Na przykład, dobrze znane pomoce dydaktyczne, takie jak mydło, mogą pomóc uczniom zrozumieć bardziej abstrakcyjną zasadę, jaką jest pokuta. Zbawiciel często powoływał się na naturalne pomoce dydaktyczne (takie jak: chleb, woda, świece i korce), aby pomóc słuchaczom zrozumieć duchowe zasady.

Pomoce dydaktyczne i ilustracje pomogą uczniom wyobrazić sobie ludzi, miejsca, wydarzenia, przedmioty i symbole zawarte w pismach świętych. Zamiast rozmawiania o brzemionach (zob. Ew. Mateusza 11:28–30), nauczyciel może „przynieść" brzemię na lekcję, pokazując zdjęcie lub rysując je na tablicy. Uczniowie mogą powąchać i dotknąć kwiat lilii, gdy czytają o „liliach polnych" (Ew. Mateusza 6:28–29). Mogą spróbować chleba przaśnego.

Pomoce dydaktyczne i ilustracje, łącznie z mapami i wykresami, mogą w skuteczny sposób pomóc uczniom wyobrazić sobie, przeanalizować i zrozumieć pisma święte, szczególnie gdy są użyte podczas dyskusji. Gdy pomoc dydaktyczna lub ilustracja jest przedstawiona w klasie w czasie, gdy uczniowie wchodzą do klasy, może to przyczynić się powstania atmosfery sprzyjającej uczeniu się i wzbudzić w nich ducha dociekliwości.

Używając pomocy dydaktycznych oraz ilustracji, należy wziąć pod uwagę dwie kwestie: Po pierwsze, powinny one zawsze odzwierciedlać cel lekcji, a nie od niego odwodzić. Po drugie, źródłem dyskusji na lekcji zawsze powinny być pisma święte, podczas omawiania okoliczności i szczegółów danego wydarzenia, a nie interpretacja danej historii przedstawiona przez artystę.

Prezentacje komputerowe i audiowizualne [5.10]

Pisma święte są przepełnione zapisami, jak Pan pomagał Swoim dzieciom zrozumieć Jego nauki za pomocą wizualizacji i dźwięku (zob. 1 Nefi 11–14; NiP 76; Mojżesz 1:7–8, 27–29). Gdy materiały audiowizualne i techniczne są używane w odpowiedni i skuteczny sposób, mogą pomóc uczniom w lepszym zrozumieniu pism świętych oraz mogą uczyć zastosowania prawd ewangelii.

Pomoce audiowizualne mogą przedstawiać ważne wydarzenia z pism świętych oraz pomagać uczniom wyobrazić je sobie i ich doświadczyć. Pomoce te mogą przedstawić, jak można zastosować zasady ewangelii w pokonywaniu wyzwań i problemów i stworzyć okoliczności, w których Duch będzie świadczył o prawdzie.

Technologie komputerowe umożliwiają nauczycielom pokazanie części filmu, przedstawienie ważnych pytań, ilustracji i cytatów przedstawicieli Władz Naczelnych lub mogą podkreślić zasady i doktryny zidentyfikowane podczas lekcji. Prezentacje komputerowe mogą być również wykorzystywane w podobny sposób jak tablica czy tablica suchościeralna — aby przedstawić główne punkty lekcji, przedstawić odnośniki do pism świętych czy podać instrukcje do pracy w parach, w grupach bądź w pojedynkę. Korzystanie z tych technologii w ten sposób może przynieść korzyść uczniom, którzy są wzrokowcami i może pomóc uczniom w organizacji oraz w lepszym zrozumieniu zagadnienia, którego się uczą.

Korzystanie z pomocy audiowizualnych, komputera czy z innych nowinek technicznych powinno pomóc w bardziej zrozumiałym przedstawieniu lekcji, we wzbudzeniu zainteresowania i w zapamiętaniu, ale nie powinno rozpraszać uczniów, tak że nie będą mogli odczuwać natchnienia Ducha.

Prezentacje audiowizualne najlepiej mogą pomóc uczniom w uczeniu się i stosowaniu zasad ewangelii, gdy są wykorzystywane do stymulacji myślenia i uczuć w celu przybliżenia uczniom tekstu pisma świętego. Pomocne może być napisanie na tablicy tego, co uczniowie mają wyszukać lub pytań, które mogą wziąć pod uwagę, w trakcie słuchania czy oglądania prezentacji. Cenne może okazać się także zatrzymanie prezentacji w celu zadania pytań czy podkreślenia znaczenia podanej informacji, która może być przydatna dla uczniów. Często przedstawienie jedynie części materiału

audiowizualnego jest potrzebne dla osiągnięcia celu zamierzonego przez nauczyciela. Nauczyciele stosujący inne metody, takie jak dyskusja i ćwiczenia pisemne, w połączeniu z używaniem środków przekazu i technologii, zwiększają prawdopodobieństwo, że zasady ewangelii zostaną zrozumiane i zakorzenione. Tam, gdzie jest to dostępne, korzystanie z podpisów podczas prezentacji audiowizualnej może przyczynić się do wzrostu zrozumienia, a także lepszego zapamiętania treści przez tych uczniów, którzy mają problemy ze słuchem.

Korzystając z pomocy audiowizualnych czy z technologii komputerowych podczas lekcji, nauczyciele powinni przed rozpoczęciem lekcji przygotować sprzęt i upewnić się, że działa. Należy także upewnić się, że wszyscy uczniowie będą dobrze słyszeć i widzieć prezentacje ze swoich miejsc. Przed rozpoczęciem lekcji nauczyciele powinni przygotować pomoce audiowizualne lub komputerowe, aby przedstawiany materiał rozpoczął się we właściwym momencie lekcji. Zalecane jest, aby nauczyciele przećwiczyli korzystanie z pomocy technicznych do prezentacji, zanim użyją ich podczas lekcji.

Wytyczne [5.10.1]

Być może w większym stopniu niż w przypadku innych metod nauczania wykorzystanie pomocy audiowizualnych i techniki nieodłącznie wiąże się z wyzwaniami i potencjalnymi problemami związanymi z prawami autorskimi. Nauczyciele powinni z mądrością zdecydować, czy uzasadnione jest użycie pomocy audiowizualnych lub prezentacji komputerowej i czy pomoże to w nauce. Przesadne poleganie na technice może doprowadzić do tego, że lekcje są prowadzone na podstawie pomocy audiowizualnych i technicznych, a nie na fundamencie pism świętych i nie skupiają się na doświadczeniu ucznia. Następujące pytania pomogą nauczycielowi podjąć mądre decyzje, jeśli chodzi o użycie pomocy audiowizualnych i komputera:

1. Czy dany materiał pomocniczy pomoże uczniowi uczyć się tego, co jest ważne? Prezentacje audiowizualne mogą być bardzo ciekawe i wywrzeć wrażenie na uczniach, ale czy bezpośrednio wzbogacają cel lekcji i to, czego uczniowie mają się nauczyć? Korzystanie z tych pomocy dla rozrywki lub jako wypełnianie czasu nie jest uzasadnionym powodem ich użycia. Nauczyciele powinni zobaczyć i przesłuchać prezentacje, których mają zamiar użyć, zanim przedstawią je podczas lekcji i upewnić się, że wzmacniają i wspierają one zasady i doktryny z pism świętych, o których mowa w danej lekcji.
2. Czy to jest materiał pomocniczy do lekcji, czy główny jej cel? Starszy Boyd K. Packer radzi: „Pomoce audiowizualne używane podczas lekcji mogą być błogosławieństwem albo przekleństwem zależnie od sposobu ich wykorzystania. Mogą być przyrównane do przypraw i smaków używanych do przygotowania posiłków. Należy ich używać z rozwagą w celu podkreślenia lub uczynienia lekcji bardziej interesującą" (*Teach Ye Diligently,* wyd. popr. [1991], str. 265).

Uwagi

3. Czy prezentacja jest odpowiednia i spełnia normy Kościoła? Czy jest budująca? Wiele powstałych w świecie przedmiotów może nieść ze sobą dobre przesłanie, ale często zawierają niepożądaną treść, która może obrazić Ducha i usprawiedliwiać idee, które nie są zgodne z naukami ewangelii. Materiał filmowy czy audio, nawet jeśli jest odpowiedni, nie powinien być wykorzystywany, jeżeli pochodzi z nieodpowiedniego źródła. To, co jest kontrowersyjne bądź wzbudza sensację, zazwyczaj nie buduje wiary i świadectwa.
4. Czy użycie tych pomocy naruszy prawa autorskie lub inne przepisy? Wiele filmów, piosenek i innych materiałów audiowizualnych ma ograniczenia co do ich użytkowania tytułem praw autorskich lub umowy użytkowania. Ważne jest, aby wszyscy nauczyciele seminarium i instytutu oraz przywódcy przestrzegali praw autorskich i przepisów kraju, w którym nauczają, aby postępowali zgodnie z obowiązującym prawem i przepisami tak, żeby nie narażali siebie ani Kościoła na sankcje prawne.

Następujące wytyczne dotyczą nauczycieli i przywódców seminarium i instytutu we *wszystkich* krajach.

Wykorzystywanie materiałów wyprodukowanych przez Kościół [5.10.2]

Jeżeli nie jest to inaczej określone na materiałach wyprodukowanych przez Kościół, takich jak: filmy, prezentacje wideo, ilustracje i nagrania muzyczne, mogą one być kopiowane i pokazywane przez nauczycieli i przywódców do kościelnego użytku niekomercyjnego i do wykorzystania na zajęciach seminarium i instytutu. Muzyka ze śpiewników *Hymns, Children's Songbook* i z czasopism kościelnych może być wykorzystywana do kościelnego użytku niekomercyjnego na zajęciach seminarium i instytutu, chyba że zapisano warunki ograniczenia użytkowania przy danym hymnie czy pieśni. Nauczyciele seminarium i instytutu oraz przywódcy mogą pobrać i pokazywać na lekcji materiały wyprodukowane przez Kościół, chyba że na materiałach zapisano warunki ograniczonego użytkowania.

Wykorzystywanie materiałów niewyprodukowanych przez Kościół [5.10.3]

Z zasady programy, oprogramowanie i materiały audiowizualne nie powinny być pobierane przez Internet ani pokazywane z Internetu, chyba że zakupiono odpowiednią licencję. Jeżeli film, pieśń czy inne materiały audiowizualne nie są własnością Kościoła, w każdym kraju istnieje realne ryzyko, że pokazywanie takich materiałów podczas lekcji naruszy prawa autorskie. Zatem z zasady, nauczyciele i przywódcy seminarium i instytutu na całym świecie nie powinni pokazywać na lekcjach materiałów, które nie zostały wyprodukowane przez Kościół.

Kopiowanie materiałów z muzyką zawierających prawa autorskie (takich jak nuty czy nagrania muzyczne) jest bezpośrednim naruszeniem praw autorskich, chyba że uzyskano pozwolenie od właściciela praw autorskich. Kopiowanie słów z prawami autorskimi do użycia w piosence bez pozwolenia jest także nielegalne.

Uwagi

Poniższe wytyczne w szczegółach przedstawiają niektóre wyjątki z prawa autorskiego obowiązującego w Stanach Zjednoczonych. Umożliwia to przywódcom, nauczycielom seminarium i instytutu w Stanach Zjednoczonych pokazywanie fragmentów wideo podczas lekcji bez konieczności uzyskiwania pozwolenia od właściciela praw autorskich danego filmu. Chociaż podobne wyjątki mogą istnieć w innych krajach, to nauczyciele seminarium i instytutu powinni skontaktować się z Urzędem patentowym danego kraju, w celu sprawdzenia szczegółów obowiązującego prawa i wyjątków, zanim zostanie pokazany fragment filmu komercyjnego, materiał drukowany bądź pochodzący z Internetu.

Wykorzystanie filmu wyprodukowanego w celach komercyjnych. Prawo w Stanach Zjednoczonych zawiera wyjątki, które pozwalają nauczycielom i uczniom na korzystanie podczas lekcji z filmów wyprodukowanych w celach komercyjnych bez konieczności zakupu licencji. Jednakże film wyprodukowany w celach komercyjnych może być wykorzystywany tylko w sytuacji, kiedy spełnione są wszystkie poniższe warunki. Fragment filmu musi: (a) pochodzić z legalnej kopii; (b) być wykorzystany przy bezpośrednim nauczaniu, co oznacza, że nauczyciel instytutu lub przywódca musi być obecny w czasie projekcji; (c) projekcja musi odbywać się w klasie lub sali przeznaczonej do nauczania; (d) być pokazany przez organizację edukacyjną typu non-profit, taką jak seminarium lub instytut i (e) być pokazany w celach edukacyjnych, które są bezpośrednio związane z tematem zawartym w planie nauczania kursu, a nie dla rozrywki. Projekcja wypożyczonych lub zakupionych filmów komercyjnych przed, w trakcie lub po lekcji w celach rozrywkowych jest nielegalna i nieuczciwa. Ma to w szczególności zastosowanie w przypadku projekcji całego filmu.

Wykorzystywanie powtórek programów. W Stanach Zjednoczonych program telewizyjny, który jest emitowany dla wszystkich bezpłatnie i jest powtarzany lub nagrany z telewizji kablowej, może być wykorzystywany podczas lekcji tylko pod następującymi warunkami: (a) Kopia może być przechowywana przez nie więcej niż 45 dni, potem musi zostać niezwłocznie usunięta. (b) Kopia może być używana podczas lekcji w ciągu pierwszych 10 dni po dacie skopiowania materiału (po upłynięciu pierwszych 10 dni, ale przed upłynięciem 45 dni, kopia może być wykorzystana do oceny przez nauczyciela lub dla określenia czy program ten może być wykorzystany na przyszłych lekcjach). (c) Kopia jest prezentowana tylko raz (dwa razy tylko w przypadku, gdy konieczne jest dodatkowe szkolenie). (d) Kopia jest prezentowana tylko w klasie lub w podobnym miejscu przeznaczonym do nauki. (e) Ogólne przesłanie lub zawartość programu nie zostały zmienione. (f) Kopia nie może być powielana w celu udostępnienia jej innym osobom. (g) Wszelkie kopie muszą zawierać powiadomienie o prawach autorskich programu. (h) Program nie może być połączony z fragmentami (ani dosłownie, ani elektronicznie) innych programów w celu stworzenia opracowania do nauczania lub stworzenia innego materiału.

Oprócz wymienionych wymogów fragmenty z filmów wyprodukowanych w celach komercyjnych i powtórek programów czy pochodzących z Internetu,

Uwagi

powinny: (a) pokazywać tylko część wideo czy programu; (b) być zaprezentowane bez zmian lub samodzielnych zmian tego programu; (c) nie mogą być używane w sposób, który sugeruje, że twórcy bądź właściciele programu popierają Kościół, seminaria i instytuty czy ich nauki, lub sugeruje, że Kościół czy seminaria i instytuty popierają program lub jego autorów czy właścicieli; (d) nie mogą być używane w sposób, który promuje Kościół lub seminaria i instytuty i (e) korzysta się z niego zgodnie ze wszelkimi znanymi ograniczeniami treści zawartymi w zasadach i polityce Kościoła.

Jeżeli nauczyciele i przywódcy seminarium i instytutu mają pytania, na które nie udzielono odpowiedzi w niniejszych wytycznych, powinni przejść do podrozdziału 21.1.12., „Copyrighted Materials" w podręczniku kościelnym (*Handbook 2: Administering the Church* [2010], 21.1.12). A następnie, jeśli to konieczne, należy skontaktować się z:

Intellectual Property Office
50 E. North Temple Street, Room 1888
Salt Lake City, UT 84150-0018
Telefon: 1-801-240-3959 lub 1-800-453-3860, wewn. 2-3959
Faks: 1-801-240-1187
E-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org

Muzyka [5.11]

Muzyka, a w szczególności hymny kościelne, może odgrywać ważną rolę w pomocy uczniom w odczuwaniu wpływu Ducha Świętego w trakcie nauki ewangelii. We wstępie do śpiewnika kościelnego Rada Prezydenta Kościoła oświadcza: „Natchniona muzyka stanowi istotną część naszych spotkań kościelnych. Hymny zapraszają Ducha Pana, tworzą atmosferę czci, jednoczą nas jako członków i zapewniają nam możliwość wychwalania Pana.

Niektóre z najwspanialszych kazań głoszone są poprzez śpiewanie hymnów. Hymny nakłaniają nas do pokuty i dobrych uczynków, budują świadectwo i wiarę, pokrzepiają znużonych, pocieszają pogrążonych w żałobie oraz inspirują do wytrwania do końca" (*Hymns,* IX). Starszy Dallin H. Oaks nauczał: „Zastanawiam się, czy w wystarczającym stopniu korzystamy z tych materiałów zesłanych nam przez niebiosa podczas naszych spotkań, lekcji i w naszych domach. […]

Nasza święta muzyka jest ważnym przygotowaniem do modlitwy i nauczania ewangelii" („Worship Through Music", *Ensign,* listopad 1994, str. 10–12). Nauczyciele powinni pomóc uczniom zrozumieć wagę muzyki w oddawaniu czci i to, jak może ona pomóc w stworzeniu atmosfery, w której Duch może skutecznie działać.

Wymienione są tutaj niektóre sposoby wykorzystania muzyki przez nauczyciela w celu wzmocnienia doświadczenia związanego z uczeniem się uczniów:

- Niech natchniona muzyka gra, gdy uczniowie wchodzą na lekcję lub w czasie lekcji, gdy pracują nad zadaniem pisemnym.
- Zaproś i zachęć uczniów do znaczącego uczestnictwa podczas wspólnego śpiewania hymnów w klasie.
- Przejrzyj zasady ewangelii i udziel dodatkowych wskazówek podczas lekcji, śpiewając cały hymn lub jeden werset hymnu, który jest związany z nauczanym tego dnia tematem. Z tyłu śpiewnika znajduje się indeks tematyczny, który wam w tym pomoże.
- Zaaranżuj sytuacje, w których czytanie słów hymnów może pomóc uczniom w budowaniu i dzieleniu się świadectwem na temat doktryn i zasad ewangelii.
- Poproś, aby uczniowie zorganizowali stosowne występy muzyczne na lekcji.

Przy podejmowaniu decyzji o użyciu muzyki podczas lekcji w jakimś celu (czy to jako muzyka w tle, czy przy uczeniu się fragmentów z pism świętych na pamięć) ważne jest, aby pamiętać o następującym ostrzeżeniu, które przekazał nam Starszy Boyd K. Packer: „W przeszłości podejmowano wysiłki, aby święte tematy ewangelii powiązać z nowoczesną muzyką w nadziei przyciągnięcia młodych ludzi do przesłania ewangelii. […] Nie wiem, czy można to zrobić i jednocześnie osiągnąć wzrost duchowy. Myślę, że to niemożliwe" (*That All May Be Edified* [1982], str. 279). Ostatecznie obowiązkiem nauczyciela jest to, aby upewnić się, że muzyka wykorzystana podczas doświadczenia związanego z nauką jest zgodna z normami Kościoła i nie jest obraźliwa dla Ducha Pana.

Uwagi

Ogólne rady i ostrzeżenia [5.12]

Podczas gdy chęć budowania dobrych relacji z uczniami jest czymś właściwym, to nieodpowiednie i niekontrolowane pragnienie pochwały, może przyczynić się do tego, że nauczycielom będzie bardziej zależeć na tym, co uczniowie o nich myślą, niż na tym co mogą zrobić, aby pomóc uczniom się uczyć i rozwijać. Skłania to często nauczycieli do używania zastępczych metod, które służą polepszeniu ich wizerunku w oczach uczniów zamiast metod czy pomocy, w których zaproszony zostanie Duch Święty. Nauczyciele, którzy wpadną w tę pułapkę, są winni wypaczania religii, ponieważ „[wynoszą się] ponad innych jako światło świata, aby wzbogacić się i zdobyć uznanie świata" (2 Nefi 26:29). Nauczyciele powinni zachować ostrożność, używając humoru, osobistych historii czy innych metod nauczania, żeby nie było to zrobione dla rozrywki, wywarcia wpływu czy zdobycia uznania w oczach uczniów. Celem nauczycieli religii powinna być chwała Ojca w Niebie i prowadzenie swoich uczniów do Jezusa Chrystusa.

Prezydent Howard W. Hunter nauczał: „Jestem pewien, że rozpoznacie potencjalne zagrożenia związane z wywieraniem takiego wpływu i takiego nacisku, które będą skutkować tym, że wasi uczniowie będą oddani wam, a nie ewangelii. To jest ciekawy problem, z którym się można zmagać, ale mamy nadzieję, że każdy z was jest takim charyzmatycznym nauczycielem. Jednak kryje się tutaj pewne naturalne niebezpieczeństwo. Dlatego właśnie musicie zachęcić swoich uczniów, aby samodzielnie studiowali pisma święte, a nie jedynie przedstawiać im swoje zrozumienie i prezentację. Dlatego właśnie musicie zachęcić uczniów do odczuwania Ducha Świętego, a nie tylko dzielić się z nimi osobistymi refleksjami na ten temat. To właśnie dlatego musicie ostatecznie zachęcić swoich uczniów do zwrócenia się bezpośrednio do Chrystusa, a nie tylko do osoby, która umiejętnie naucza Jego doktryn. Nie zawsze będziecie dostępni dla tych uczniów. Nie możecie trzymać ich za rękę po tym, jak skończą liceum czy studia. I nie potrzebujecie mieć osobistych uczniów" („Eternal Investentsa" [spotkanie z Prezydentem Howardem W. Hunterem, 10 lutego 1989], str. 2).

Dodatkowo poniższe rady i ostrzeżenia mają zastosowanie do różnych metod i sytuacji w trakcie nauczania:

- *Korzystanie ze współzawodnictwa.* Nauczyciele powinni zachować ostrożność w korzystaniu ze współzawodnictwa podczas lekcji, szczególnie gdy konkurują ze sobą uczniowie. Współzawodnictwo może prowadzić do sporów, rozczarowania, wyśmiewania się czy zażenowania i przyczynić się do odejścia Ducha.
- *Negatywne komentarze.* Nauczyciele z rozwagą powinni wyrażać rozczarowanie podczas lekcji lub indywidualnie wobec danego ucznia. Większość uczniów do pewnego stopnia czuje się nieadekwatna, potrzebuje podbudowania i zachęty bardziej niż komentowania ich niedoskonałości.

- *Sarkazm.* Bez względu na to, czy jest wyrażany przez nauczyciela czy ucznia lub między uczniami, sarkazm jest prawie zawsze negatywny i bolesny, i może prowadzić do ośmieszenia oraz utraty Ducha.
- *Nieodpowiednia komunikacja i język.* Nauczyciel powinien unikać krzyczenia czy kłótni z uczniami. W trakcie edukacji religijnej nie ma miejsca na wulgaryzmy i przekleństwa.
- *Korzystanie z siły fizycznej.* Nauczyciele nigdy nie powinni używać siły fizycznej, aby zastraszać czy wywierać wpływ na zachowanie ucznia. Nawet siłowanie się podczas zabaw może być źle odebrane bądź nasilić się i wymknąć się spod kontroli. Nauczyciele powinni angażować się fizycznie tylko w przypadku konieczności obrony innego ucznia.
- *Język właściwy danej płci.* Nauczyciele powinni być wrażliwi i świadomi języka właściwego danej płci, jaki występuje w pismach świętych. Niektóre fragmenty z pism świętych są wyrażone w rodzaju męskim, ze względu na język ich pochodzenia. Nauczyciele powinni przypomnieć uczniom, że niektóre zwroty w formie męskiej dotyczą zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Gdy Adam usłyszał, że „wszyscy ludzie, wszędzie, muszą odpokutować" (Mojżesz 6:57), Pan z pewnością przemawiał zarówno do mężczyzn, jak i kobiet. Czasem użycie formy męskiej jest celowe i uzasadnione. Na przykład członkowie Boskiej Trójcy są w formie męskiej, a jeżeli jest mowa o obowiązkach kapłańskich, dotyczy to braci.

Uwagi

6

Ciągłe doskonalenie się nauczyciela

Gdy nauczyciele dokładają starań, aby stosować się do zasad i metod opisanych w tym podręczniku, powinni ciągle i z cierpliwością doskonalić swoje umiejętności. Nauczyciele muszą nauczyć się zasad skutecznego nauczania i opanować skuteczne umiejętności nauczania krok po kroku, poprzez studiowanie, wiarę, praktykę i doświadczenie. Skuteczność nauczania można ocenić na wiele sposobów oraz uzyskać komentarze i pomoc dotyczącą tego, jak się doskonalić. Pewne rzeczy, które pomogą nauczycielom doskonalić się, to oficjalne, ustalone metody, takie jak obserwacja i komentarze od uczniów, zwierzchników czy uczniów. Istnieją również mniej formalne sposoby takie, jak: słuchanie uczniów, obserwowanie innych nauczycieli czy dzielenie się pomysłami i doświadczeniami z kolegami.

Najcenniejszym źródłem komentarzy może być samoocena pod przewodnictwem Ducha Świętego. Starszy Henry B. Eyring nauczał:

„Po zajęciach możesz znaleźć chwilę na modlitwę, aby jasno zobaczyć, co działo się podczas lekcji i w życiu uczniów. Możesz to zrobić na swój własny sposób, ale ja lubię stosować następującą metodę — zadaję pytanie: ‘Czy było coś w tym, co powiedziałem lub zrobiłem, lub w tym, co powiedzieli lub zrobili uczniowie, co ich podbudowało?’ […]

Jeśli poprosisz w modlitwie, z pokorą i wiarą, wtedy czasami — a być może często — doświadczysz takich chwil podczas lekcji, które przypomną ci wyraz twarzy ucznia czy brzmienie jego głosu, lub nawet sposób, w jaki dany student siedział czy przechylał się do przodu w pewnym momencie lekcji, co da ci pewność, że został on podbudowany.

Co ważniejsze, może to dać ci okazję do nauki. Możesz uczyć się z tego, co zdarzyło się na lekcji i dlatego możesz wielokrotnie zapewnić te budujące doświadczenia swoim uczniom” („Converting Principles” [spotkanie ze Starszym L. Tomem Perrym, 2 lutego 1996], str. 2).

Gdy nauczyciele pragną się doskonalić i stale pracują nad tym, aby nauczać w miły Ojcu w Niebie sposób, natchnie On ich podczas przygotowań, wzmocni ich relacje z uczniami, zwiększy efekt podejmowanych podczas lekcji wysiłków i pobłogosławi ich Swoim Duchem, aby dokładniej wykonywali Jego dzieło. Pomoże On im także dostrzec to, w czym mogą się rozwijać, w trakcie dążenia do nauczania w sposób, który prowadzi uczniów do zrozumienia i polegania na naukach oraz Zadośćuczynieniu Jezusa Chrystusa.

Ostatecznym celem każdego nauczyciela religii powinno być reprezentowanie, na tyle na ile to tylko możliwe, Zbawiciela świata i bycie „od Boga [nauczycielem]" (Ew. Jana 3:2). Przemawiając do grupy nauczycieli seminarium i instytutu, Starszy Boyd K. Packer powiedział: „Cechy, które miałem przywilej rozpoznać u was, bracia i siostry, na przestrzeni lat, są nie mniej ni więcej niż odwzorowaniem tych, które posiadał Mistrzowski Nauczyciel. Wierzę, że współmiernie do podejmowanych przez was wysiłków, zgodnie z wyzwaniem i zaleceniem, które na was nałożono, oblicze Chrystusa zaprawdę staje się coraz bardziej widoczne w waszym obliczu. I w każdym praktycznym celu, w tej klasie, w tym właśnie czasie, w tym wyrazie twarzy i z tym natchnieniem, jesteście Nim, a On jest wami" („The Ideal Teacher" [spotkanie z nauczycielami seminarium i instytutu, 28 czerwca 1962], str. 5–6).

Obietnica Pana [6.1]

Nauczanie ewangelii to dzieło Pana i pragnie On, aby nauczyciele seminarium i instytutu odnieśli sukces. Gdy nauczyciele i przywódcy będą codziennie wzywać Go, poczują, kiedy ta pomoc przyjdzie. Daje On obietnicę tym, którzy dążą do życia zgodnego z Jego ewangelią i nauczania jej:

„Przeto, zaprawdę, powiadam wam, wznieście głosy do tego ludu; głoście myśli, jakie umieszczę w sercach waszych, i nie pomieszacie się wobec ludzi;

Bowiem będzie wam dane w samej godzinie, w samej chwili, co macie powiedzieć.

Ale daję wam przykazanie, żebyście wszystko głosili, cokolwiek głosicie, w moim imieniu, w powadze serca, w duchu łagodności, we wszystkich rzeczach.

I daję wam tę obietnicę, że jeżeli tak czynić będziecie, Duch Święty się rozprzestrzeni dając świadectwo o wszystkim, cokolwiek powiecie" (NiP 100:5–8).

Indeks

A

Analiza 31, 33, 36, 44, 48, 65, 78
Zob. także Pytania, które zachęcają uczniów do analizy i zrozumienia

B

Ballard M. Russell
świadectwo zmienia życie..... 37
Bednar David A.
czytanie pism świętych od początku do końca 43
Duch Święty wnika do serca 7
natchnione przez wiarę działanie wskazuje gotowość.....7
pisanie zaprasza obecność Ducha Świętego..... 76
powiązania, wzorce i tematy przewodnie 26
Benson Ezra Taft
autorzy pism świętych widzieli nasze czasy..... 57
pisma święte powinny być głównym źródłem 55
podstawą dla nauczycieli jest uczenie się ewangelii..... 23
związek między mężem i żoną 3
Bycie godnym 2, 13, 51
Zob. także Życie według ewangelii

C

Cechy charakteru nauczyciela 3
Cel
dbanie o to, aby uczyć w atmosferze skupienia na celu..... 17, 54, 61
S&I.....1, 12, 56, 86
Zob. także Jezus Chrystus, Nawrócenie, Serce, przygotowanie na przyjęcie ewangelii
Cisza 14, 70
Clark jun. J. Reuben
młodzież doświadcza duchowych błogosławieństw..... 36
młodzież jest spragniona spraw duchowych..... 52
nauczaj ewangelii tak, jak jest nauczana w pismach świętych 6
nauczyciele mają do wypełnienia wielką misję..... IX
Codzienne studiowanie pism świętych 7, 12, 22–23
Codzienne studiowanie pism świętych i czytanie partii materiału wyznaczonej na zajęcia 22–27
Czego nauczać, podejmowanie decyzji.....56–59
Czytanie
materiał wyznaczony na zajęcia 27
wspólne czytanie pism świętych podczas lekcji..... 71

D

Dbanie o to, aby uczyć się w atmosferze miłości, szacunku i skupienia na celu..... 12, 15–22, 54, 70
Doktryny i zasady 5, 30, 42
nauczanie 5, 6, 42–50
omawianie.....14, 31, 57, 76, 79
Dopasowanie lekcji.....8, 44–45, 55, 59
Doradzanie uczniom.....16, 20, 84
Doskonalenie się nauczyciela..... 3, 51–53, 86–87
Dostosowanie lekcji 15, 20, 55, 61, 62, 72
Duch, nauczanie z Duchem
Zob. Duch Święty, Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha
Duch Święty
bycie podatnym na wpływ.....6, 7, 14, 15, 17, 19, 34, 35, 45, 53, 54, 61, 64, 67, 69, 76, 82
Jego rola w zdobywaniu wiedzy.....1–2, 6, 10–13, 17, 35, 38, 42, 52, 60
podbudowuje 6
pomaga w przygotowaniu..... 55, 57–59, 86
zabieganie o Jego towarzystwo 2
zadania 13
Dyscyplina 20–22
Dyskusja 69–70, 74
Dzienniki 75

E

Edukacja religijna ..... IX, 1
Ew. Łukasza 5 — przykład..... 46
Eyring Henry B.
dwa sposoby spojrzenia na ewangelię 58
konsekwentne posłuszeństwo prowadzi do udoskonalenia 4
nasz cel jako nauczycieli 1
niektóre pytania sprowadzają natchnienie 67–68
nie sposób poznać wszystkich zamierzeń i myśli kronikarzy w pismach świętych 58
odpowiednia troska o sprawy doczesne 9
pisma święte gaszą pragnienie..... 52
pisma święte przyciągną uczniów..... 52
postępuj zgodnie z planem nauczania 55
rozgraniczenie pomiędzy zasadą a doktryną 30
samoocena poprzez modlitwę..... 86
szukanie zasad skłaniających do nawrócenia..... 58
tylko poprzez Ducha..... 15
uczeń, który poszukuje z wiarą 7
zachowanie ostrożności podczas rozmów o sprawach duchowych..... 15
zadawanie pytań jest podstawą w procesie uczenia się i nauczania..... 64

F

Faust James E.
prawda musi być wyartykułowana (cytat B. H. Robertsa)..... 32
Fragmenty z pism świętych
definicja i opis części z pism świętych..... 43
doktryny i zasady z pism świętych..... 5, 30, 57, 78
do opanowania na pamięć..... 38–39
nauczanie .....V, 5, 42
pomoce do studiowania 24
są głównym źródłem do przygotowania lekcji 55
umiejętności i metody studiowania..... 23–26

G

Gotowość ucznia 17, 53–54, 61–62, 78
Zob. także Uczniowie, przygotowanie do nauki
Grupowanie wersetów
Zob. Segmenty części pisma świętego
Grupy, praca w grupach..... 36, 74–75

H

Hales Robert D.
- dążenie do osobistej prawości 2
- nauczanie i składanie świadectwa przez uczniów wzmacnia wiarę..... 37
- pomaganie uczniom w zdobyciu duchowego świadectwa..... 33

Hinckley Gordon B.
- ciągle wzrastajcie 3
- nikt z nas nie posiada wystarczającej wiedzy..... 4

Historie..... V, 34, 72–73

Holland Jeffrey R.
- brak pośpiechu jest konieczny 14
- kochanie uczniów, którzy są obojętni 22
- zapraszanie uczniów do badania pism świętych 25

Hunter Howard W.
- codzienne studiowanie pism świętych..... 22
- młodzież pewnie opiera się na pismach świętych 38
- nauczanie i przykład Jezusa Chrystusa 5
- nie fałszuj prawdziwego wpływu Ducha..... 15
- potencjalne zagrożenia u charyzmatycznego nauczyciela..... 84

Hymny
- *Zob.* Muzyka

J

Jak nauczać, podejmowanie decyzji 6, 55, 60–63

Jedność..... 5, 14, 54
- *Zob. także* Dbanie o to, aby uczyć się w atmosferze miłości, szacunku i skupienia na celu

Jezus Chrystus
- błogosławieństwa, jakie otrzymują uczniowie, którzy uczą się od Niego i podążają za Nim..... 1
- ewangelia pomaga w staniu się podobnym do Niego 30
- Jego obraz widoczny w obliczu nauczyciela..... 86
- nauczanie na Jego sposób..... V–VI, 3, 4, 15, 65, 77, 87–88
- nauczyciele powinni świadczyć o miłości do Niego 37
- nauczyciel powinien skupiać się na prowadzeniu do Niego uczniów..... 84
- nauczyciel pragnie upodobnić się do Niego 3
- obietnica dla tych, którzy nauczają Jego ewangelii..... 87
- pielęgnowanie w uczniach miłości do Niego 16
- pisma święte zwracają nasze spojrzenie ku Niemu..... 29
- podkreślanie prawd, które pomagają uczniom zbliżyć się do Niego..... 58
- pomoc uczniom w dowiedzeniu się, jak stać się podobnym do Niego..... 24
- prorocy o Nim świadczą 57
- uczenie się o Nim poprzez Ducha Świętego..... 12–13
- uczniowie uczęszczają na zajęcia, aby Go poznawać 17, 54
- zapraszanie Ducha poprzez skupianie na Nim dyskusji i przykładów..... 13

Język właściwy danej płci 85

K

Kimball Spencer W.
- uczenie się poprzez czyny..... 36

Konstrukcje „jeżeli — to”..... 32

Kontekst i treść..... 27, 56
- *Zob. także* Zrozumienie kontekstu i treści

Korygowanie nieodpowiedniego lub niestosownego zachowania..... 20–22

Kościelny System Edukacji IX

L

Lee Harold B.
- słabnące świadectwo 22

Listy, przygotowanie list tematycznych z pisma świętego 26

M

Manipulacja sprawami duchowymi lub ich wymuszanie 14–15, 73

Maxwell Neal A.
- autentyczność, znaczenie i nagląca potrzeba nawrócenia się 34
- uczycie tego, kim jesteście..... 3

McConkie Bruce R.
- współczesne historie promujące wiarę..... 73

McKay David O.
- musi panować porządek..... 22

Miejsca siedzące 18

Miłość..... 3, 8, 15–17, 51

Miłość i szacunek
- do Pana 2, 13, 14, 15, 37, 71
- do uczniów 15, 17, 20, 50, 54, 70
- *Zob. także* Dbanie o to, aby uczyć się w atmosferze miłości, szacunku i skupienia na celu, Miłość

Modlitwa 4, 13, 15, 86
- podczas przygotowania się do nauczania ..... V, 15, 51, 56
- za uczniów..... V, 16, 54

Monson Thomas S.
- cel nauczania ewangelii..... 34
- dowiedz się, jakie jest tło w pismach świętych..... 28
- osoba jest ważniejsza od problemu..... 20

Muzyka 14, 39, 54, 82

Myśli duchowe..... 18, 19, 39, 54

N

Nastawienie nauczyciela 6

Nauczanie
- decydowanie, czego nauczać..... 56–59
- doktryn i zasad 5, 42–50
- metody nauczania, umiejętności i podejście do nauczania..... 60, 64–85
- na sposób Zbawiciela..... V
- obserwowanie, słuchanie i rozróżnianie..... 16, 20, 51, 70
- ogólne rady i ostrzeżenia 84–85
- pisma święte na seminarium i instytucie religii 42–50
- podejmowanie decyzji o tym, jak nauczać..... 6, 56, 60–63
- poprzez Ducha
  - *Zob.* Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha
- sekwencyjne nauczanie z pism świętych 42
- unikanie spekulacji..... 55

Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha 6, 12–15, 17, 51
- *Zob. także* Duch Święty

Nauczyciel
- prezentacja 71–72
- skoncentrowanie na osobie nauczyciela 56, 60, 62, 69, 71
- wygląd 19

Nauka
- atmosfera 14
- poprzez Ducha 12, 19, 23, 59, 71–72
- *Zob. także* Duch Święty, Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha

Nawrócenie ..... VI, VII, 2, 7, 16, 30
- *Zob. także* Cel S&I, Serce, przygotowanie na przyjęcie ewangelii, Zadania seminarium i instytutu religii

Niepełnosprawność, uczniowie niepełnosprawni..... 17, 23, 76, 79

O

Oaks Dallin H.
- hymny jako pomoc zesłana nam przez niebiosa ... 82
- nauczanie z miłości ... 16
- nauczyciele pomagają w pracy Pana ... 1
- nienauczanie konkretnych rozwiązań ... 35
- podkreślanie doktryn, zasad i przymierzy ... 61

Objawienie i natchnienie ... 17, 18, 35, 67, 75–76
- *Zob. także* Duch Święty, bycie podatnym na wpływ

Obowiązek wobec Boga (program) ... 10

Obserwacja ... 52, 86

Odczuwanie prawdy oraz znaczenia doktryn i zasad ... 12, 30, 33–34, 44–45, 46, 68

Odgrywanie sytuacji ... 36

Odnośniki ... 24

Odnoszenie do siebie pism świętych ... 25, 44

Ojciec Niebieski
- błogosławieństwa z nauczania na sposób Mu miły ... 86
- natchnął wybranych mężczyzn i wybrane kobiety do napisania pisma świętego ... 27
- nauczanie uczniów, że mają nieskończoną wartość w Jego oczach ... 16
- nauczyciele powinni świadczyć o miłości do Niego ... 37
- nauczyciel pragnie upodobnić się do Niego ... 3
- podkreślanie prawd, które pomagają uczniom zbliżyć się do Niego ... 58
- pomaganie młodzieży w przygotowaniu się na życie wieczne z Nim ... X, 2
- pomaganie uczniom w poznaniu i miłowaniu Go ... X, 1
- pomaganie uczniom w przygotowaniu się do osiągnięcia tego, o co zostaną przez Niego poproszeni ... 2
- przemawia do uczniów poprzez pisma święte ... 38
- przypomnienie, że niepełnosprawni uczniowie są Jego dziećmi ... 17
- uczenie się o Nim poprzez Ducha Świętego ... 13
- uczniowie uczęszczają na zajęcia, aby Go poznać ... 16, 54
- uczniowie zyskują siłę, aby dokonywać wyborów, które są zgodne z Jego wolą ... 5
- wychwalanie Go w sposobie nauczania ... 84

Opanowanie kluczowych fragmentów pism świętych i podstawowych doktryn ... 38–40

Osobiste studiowanie pism świętych ... 22–27, 29

Osobisty rozwój, program ... 10

Oszacowanie czasu ... 62

P

Packer Boyd K.
- istota i cel pism świętych ... 30
- moc płynie z dostrojenia życia do Ducha ... 51
- nie można wymuszać tego, co duchowe ... 14
- Oblicze Zbawiciela widoczne na obliczu nauczyciela ... 86
- pomoce audiowizualne — błogosławieństwo czy przekleństwo ... 79
- poszanowanie zaprasza objawienie ... 18
- powiązanie tematów ewangelii z nowoczesną muzyką ... 83
- świadectwo odnajduje się w składaniu go ... 35
- uczniowie przychodzą z gorliwością, gdy są karmieni duchowo ... 54
- Zadośćuczynienie to korzeń doktryny chrześcijańskiej ... 1
- Zbawiciel jest wzorem nauczyciela ... V
- zrozumienie prawdziwej doktryny ... 5

Pisanie ... 32, 35
- ćwiczenia ... 75–76, 79

Plan nauczania ... 15, 27, 43, 55, 56, 57, 58, 61

Poczęstunek lub przekąska ... 19

Podbudowywanie ... X, 6, 12, 13, 17, 54, 60, 70

Podkreślanie ... 44, 57–58, 59, 63

Podstawowe doktryny ... 39–40, 58

Podstawy nauczania i u czenia się ewangelii ... 12–40, 43–45

Podsumowanie ... 45, 60, 62–63, 71

Podziel się ... V, 14, 34, 35, 44, 47–50, 68, 73, 74
- święta natura osobistych doświadczeń ... 68

Pomoce dydaktyczne i ilustracje ... 54, 77–78

Pomoce wizualne
- *Zob.* Pomoce dydaktyczne i ilustracje, Prezentacje komputerowe i audiowizualne

Porównywanie i przeciwstawianie ... 26

Prawa autorskie ... 80

Prezentacje komputerowe ... 78–79

Prezentacje komputerowe i audiowizualne ... 78–79
- wytyczne ... 79

Przeszkody, radzenie sobie ... 19

Przygotowanie
- lekcji
  - *Zob.* Przygotowanie lekcji
- osobiste ... 51–53
- ucznia ... 7, 53–54

Przygotowanie do nauczania ... 51–53

Przygotowanie fizycznego otoczenia skłaniającego do nauki ... 18–19

Przygotowanie lekcji ... 15, 17, 55–63, 64, 71
- materiały pomocnicze ... 55
- zdecyduj, czego nauczać ... 56–59
- zdecyduj, jak nauczać ... 7, 56, 60–63

Przykład nauczyciela ... 3, 23, 39

Przytaczane zasady ... 31–32

Przywódcy kapłańscy, współpraca z nimi ... 8, 9, 20, 22

Pytania ... V, 25, 33, 54, 62, 64–69
- które wywołują uczucia i budują świadectwo ... 34, 37, 67–68
- które zachęcają do zastosowania zdobytej wiedzy ... 68–69
- które zachęcają uczniów do analizy i zrozumienia ... 33, 66–67
- które zachęcają uczniów do wyszukiwania informacji ... 65–66

Pytania skłaniające do wyszukiwania
- *Zob.* Pytania, które zachęcają uczniów do wyszukiwania informacji

R

Rada ds. edukacji ... IX

Rada Prezydenta Kościoła
- hymny zapraszają obecność Ducha Pana ... 82

Reguły na zajęciach ... 18

Rekrutacja ... 10, 53

Relacje
- z innymi ludźmi ... 2, 3
- z przywódcami kapłańskimi ... 3, 9–10
- z uczniami ... 3, 16, 54, 84, 86

Roberts B. H.
- prawda musi być wyartykułowana ... 31

Rodzice uczniów ... X, 9, 20, 22

Rodzina, pomoc ... 9

Rola
- Ducha Świętego
  - *Zob.* Duch Święty, Nauczanie i uczenie się poprzez Ducha

ucznia 7, 17, 20, 54, 60, 62, 64, 72
Romney Marion G.
pisma święte zachowują zasady..... 30
Rozpoznawanie
doktryn i zasad 30–32, 43, 47, 57, 61, 67, 68
pamiętanie o doktrynach i stosowanie zasad ewangelii w życiu, rozpoznawanie ich, zrozumienie i odczuwanie ich prawdy oraz znaczenia 30–35
Rozważanie 24, 35, 44, 75–76

S Ś

Sarkazm..... 84
Scott Richard G.
kształtowanie prawego charakteru.....5
najważniejsze zadania do wykonania podczas nauczania..... 58
oddzielanie zasad od szczegółów 31
określanie skuteczności nauczania..... 34
pisma święte to swoisty podręcznik 27
pomaganie, aby prawda głęboko zakorzeniła się w uczniach 34
pomaganie młodzieży w pokochaniu pism świętych 23
proste wyrażanie zasad 31
przyjaciele w pismach świętych 29
udział uczniów zaprasza obecność Ducha 8
używanie pism świętych tak, jak zostały one zapisane..... 39
zapamiętanie fragmentu jest jak nawiązanie nowej przyjaźni..... 39
zasady to prawda w pigułce 5, 30
Segmenty części pisma świętego 43, 56, 59
Sekwencyjne nauczanie z pism świętych
Zob. Nauczanie sekwencyjne z pism świętych
Seminarium i instytut religii..... IX, 8
Serce, przygotowanie na przyjęcie ewangelii .....VII, 2, 7, 13, 31, 34, 43, 60, 67, 68
Zob. także Nawrócenie
Składanie świadectwa .....VI, 13, 33, 35, 44, 49, 60, 68, 72
Słowa proroków i apostołów ...5, 33, 34, 37
Słuchanie uczniów..... 16, 70
Smith Józef
klucz do zrozumienia pism świętych 28
wszystkie duchy są podatne na wzrost 17
Sytuacja
pod względem historycznym.....27, 66
pod względem kulturowym 27, 66
położenie geograficzne 28
Szacunek, zdobywanie go wśród uczniów.....15–17, 54
Szkolenia wewnętrzne dla nauczycieli..... 50, 53
Świadectwo, wzmacnianie .....VI, 22, 34–35, 37, 39, 55, 67
Zob. także Nawrócenie, Serce, przygotowanie na przyjęcie ewangelii

T

Tablica lub tablica suchościeralna..... 32, 77
Tablica suchościeralna
Zob Tablica lub tablica suchościeralna
Tło 28

U

Uchtdorf Dieter F.
kieruj młodzież ku Chrystusowi.....2
Uczeń
Zob. Rola ucznia
Uczenie się na pamięć fragmentów z pism świętych..... 38
Uczestnictwo uczniów..... 7, 8, 25, 54, 56, 69, 74, 76
Uczniowie
nauczanie ewangelii innych ludzi.....7, 8, 35, 60, 74
potrzeby i umiejętności 10, 17, 44, 51, 58, 61
przygotowanie do nauki 6, 53–54, 61, 77–78
rola w zdobywaniu wiedzy
Zob. Rola ucznia
Ukończenie kursów studiów pism świętych..... 10, 53
Ukryte zasady 31
Uwagi..... 52, 86
Użycie wyobraźni 25, 77

W

Wiara..... 51–53
działanie pod natchnieniem..... VI, 7
Zob. także Duch Święty, bycie podatnym na wpływ, Rola ucznia
w Pana 52
w słowa..... 51–52
w uczniów 52–53
Wideo
Zob. Prezentacje komputerowe i audiowizualne
Wolna wola
jako natchnione przez wiarę działanie.....7
wypróbowanie jej przez uczniów.....7–8, 64
Współzawodnictwo 84
Wygląd klasy..... 19
Wyjaśnianie 32, 35–36, 44, 60
dzielenie się przemyśleniami oraz składanie świadectwa o doktrynach i zasadach ewangelii 35–37
Wypaczanie religii..... 73, 84
Wzorzec nauczania z pism świętych 43

Z Ż

Zadania seminarium i instytutu religii .....X, 1–10, 12, 17, 51, 54
Zadośćuczynienie Jezusa Chrystusa ..... X, 1, 13, 16, 27, 28
Zamiar autora pisma świętego 26, 27, 31, 42, 43, 57, 58
Zarządzanie.....8
programy i zasoby 8
Zarządzanie klasą
Zob. Dbanie o to, aby uczyć się w atmosferze miłości, szacunku i skupienia na celu
Zasady
Zob. Doktryny i zasady
Zasady, które skłaniają do nawrócenia 58
Zastosowanie doktryn i zasad 12, 29, 30, 34–35, 44, 47, 61, 65, 72, 78
Zob. także Pytania, które zachęcają do zastosowania zdobytej wiedzy
Zaznaczanie i opisywanie.....24, 32, 75–76
Zdecyduj, czego będziesz nauczać i w jaki sposób 56–59
Zdefiniuj trudne słowa i zwroty...24, 25, 56
Znaczenie 54, 61–62
Zróżnicowanie 63, 72
Zrozumienie
doktryn i zasad 6, 32, 36, 44, 47–48, 50, 57, 60, 67, 72, 77
kontekstu i treści pism świętych oraz słów proroków 12, 27–29, 38, 43, 47–50, 56, 56–57, 66, 71
Związki przyczynowo-skutkowe 31, 42, 57
Życie według ewangelii .....X, 2, 5, 51

KOŚCIÓŁ
JEZUSA CHRYSTUSA
ŚWIĘTYCH
W DNIACH OSTATNICH

POLISH
4 02105 81166 4
10581 166